

वार्षिक प्रतिवेदन

आ.व. २०७८/०७९

वार्षिक प्रतिवेदन आ.व. २०७८/०७९

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग

नेपाल सरकार

वन तथा वातावरण मन्त्रालय

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग

बबरमहल, काठमाडौं

वार्षिक प्रतिवेदन

आ. व. २०७८/७५

नेपाल सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग
बबरमहल, काठमाडौं

- प्रकाशक : राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग
बबरमहल, काठमाडौं ।
- प्रतिलिपि अधिकार : २०७९, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग, काठमाडौं
- सम्पादक : चन्द्रशेखर चौधरी, अनुगमन तथा मूल्यांन अधिकृत
पेम्बा शेर्पा, सहायक योजना अधिकृत
सुजिता राउत, रेञ्जर
पुष्पा मिश्र, रेञ्जर
- सल्लाहकार : डा. महेश्वर ढकाल, महानिर्देशक
अजय कार्की, उप-महानिर्देशक
- आवरण फोटो : पाटे बाघ (चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज)
फोटो सौजन्य : सागर गिरी
- सम्पर्क ठेगाना : राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग
पो.ब.नं. : ८६०, काठमाडौं, नेपाल
फोन नं. : ००९७७-१-४२२०९९२/४२२०८५०/४२२७९२६
फ्याक्स नं. : ००९७७-१-४२२७६७५
इमेल: info@dnppwc.gov.np
वेबसाइट : www.dnppwc.gov.np

मुद्रण :

मन्तव्य

आर्थिक वर्ष २०७८/२०७९ मा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग र मातहतका राष्ट्रिय निकुञ्ज, वन्यजन्तु आरक्ष, शिकार आरक्ष, संरक्षण क्षेत्र र प्राणी उद्यानहरूद्वारा संचालित वार्षिक क्रियाकलापहरूको प्रगति विवरण, पर्यटकीय गतिविधि, राजश्व संकलन लगायत विविध व्यवस्थापकीय कार्यहरूको विस्तृत विवरण उल्लेख गरी वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

नेपाल सरकारले जैविक विविधता संरक्षणको क्षेत्रमा अवलम्बन गरेको विभिन्न नीति तथा योजनाहरू र अन्य गतिविधिहरूलाई विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय मञ्चहरूमा उच्च प्रशंसा गरिएको पाइएता पनि नेपालले जैविक विविधता संरक्षणमा केही चुनौतीहरूको सामना गर्नु परिरहेको छ । निकुञ्ज तथा आरक्ष वरपर बढ्दो जनघनत्व र प्राकृतिक स्रोत माथिको निर्भरता, वातावरणीय व्यवस्थापन योजना विनाका विकास निर्माणका कार्यहरू, मिचाहा प्रजातिको वृद्धिमा तिव्रता, जलवायु परिवर्तनको प्रभाव, मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व तथा अव्यवस्थित भू-उपयोगका कारण संरक्षित क्षेत्रमा पर्न गएको असरहरू मुख्य चुनौतीहरूको रूपमा रहेका छन् । दुर्लभ र लोप हुने खतरामा परेका वन्यजन्तुको अन्तिम आश्रयस्थलका रूपमा रहेका संरक्षित क्षेत्रहरू तथा वरपरका वासस्थान जोगाउनु आजको आवश्यकता रहेको छ ।

संरक्षित क्षेत्रको संरक्षण र व्यवस्थापनका साथसाथै जैविक विविधता संरक्षणमा स्थानीय जनतालाई साभेदारको रूपमा सहभागी गराई रोजगारी तथा आय आर्जन मार्फत आर्थिक विकासमा टेवा पुऱ्याउने उद्देश्यले संरक्षित क्षेत्र वरिपरि मध्यवर्ती क्षेत्रहरूको घोषणा गरी स्थानीय समुदायका वन पैदावार आधारभूत आवश्यकता परिपूर्ति गर्न समेत मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन नियमावली, २०५२ कार्यान्वयन हुदै आइरहेको छ । नेपालमा संरक्षण क्षेत्रमा उल्लेख्य सफलता हासिल गर्नुमा नेपाली सेना, सुरक्षकर्मी तथा स्थानीय वासिन्दाहरूको सक्रिय सहभागिताका साथसाथै यस कार्यमा जुटेका राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय संरक्षण साभेदार संघसंस्था तथा व्यक्तिहरूसंगको सहकार्य, सहयोग र कटिबद्धता प्रशंसनीय रहेको छ । यसलाई अभि मजबुत र विस्तार गर्दै लैजानु आजको आवश्यकता एवं चुनौती दुवै हो ।

अतः आ. व. २०७८/२०७९ को यस वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन विभाग र विभाग अन्तर्गतका संरक्षित क्षेत्र कार्यालयहरूले सम्पादन गरेको जैविक विविधता संरक्षण र सामुदायिक विकास लगायतका विभिन्न कार्यहरूको संक्षेपमा उल्लेख गरिएको छ । यस प्रतिवेदनले वन, वनस्पति, वन्यजन्तु लगायत सम्पूर्ण जैविक विविधताको संरक्षण, सम्बर्द्धन र व्यवस्थापनका लागि स्रोत पुस्तिकाको रूपमा टेवा पुऱ्याउने विश्वास लिएको छ ।

अन्त्यमा, यो प्रतिवेदन तयार गर्ने कार्यमा खटिएका विभागका अनुगमन तथा मुल्यांकन अधिकृत श्री चन्द्र शेखर चौधरी लगायतको सम्पादन टोली, प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा प्रतिवेदन तयारीमा सहयोग पुऱ्याउनुहुने विभागका कर्मचारीहरू सबैलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

(डा. महेश्वर ढकाल)

महानिर्देशक

संक्षिप्त :

APAP: Asia Protected Areas Partnership

CBD: Convention on Biological Diversity

CITES: Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and
Flora

GTF: Global Tiger Forum

NWCCCC: National Wildlife Crime Control Coordination Committee

SAWEN: South Asian Wildlife Enforcement Network

UNESCO: United Nation Educational, Scientific and Cultural Organization

WCCB: Wildlife Crime Control Bureau

WHS: World Heritage Sites

विषय सूची

भाग -१ पृष्ठभूमि

क्र.सं.	विषय	पेज नं.
१.१	परिचय	१
१.२	विभागको दूरदृष्टि, गन्तव्य, मूल्य मान्यता तथा उद्देश्यहरु	२
१.३	विभागका नीतिहरु	३
१.४	विभागका कार्यनीतिहरु	४
१.५	ऐन, कानून तथा नीतिहरु	६
१.६	विभागलाई मार्ग निर्देशन गर्ने समितिहरु	८
१.७	विभागको सांगठनिक संरचना	८
१.८	विभागको महाशाखा तथा शाखाहरुको कार्य विवरण	१०
१.९	प्रमुख चुनौतीहरु	१५

भाग-२

आ.ब. २०७८/७९ मा सञ्चालित कार्यक्रमहरु

२.१	आ.ब. २०७८/७९ को आयोजनागत बजेट विनियोजनको स्थिति	१६
२.२	आ.ब. २०७८/७९ मा कार्यालयहरुको आयोजनागत स्वीकृत वार्षिक बजेट	१६
२.३	आ.ब. २०७८/७९ को आयोजनागत बजेटको स्थिति	१८
२.४	आ.ब. २०७८/७९ को आयोजनागत खर्चको स्थिति	१८
२.५	आ.ब. २०७८/७९ मा आयोजनाअन्तर्गतका कार्यालयहरुको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च	१९
२.६	आ.ब. २०७८/७९ को आयोजनागत मुख्य मुख्य उपलब्धीहरु	२३
२.७	आ.ब. २०७८/७९ नीति तथा कार्यक्रम (माईलस्टोन) को प्रगति विवरण	२४
२.८	वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाई गठन	२५
२.९	विभाग र अन्तर्गत कार्यालयहरुको वार्षिक वार्षिक वेरुजु फछ्यौटको विवरण	२६
२.१०	विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरुको वार्षिक राजश्व सङ्कलनको विवरण	२७
२.११	संरक्षित क्षेत्रमा पर्यटकको विवरण	२९
२.१२	सार्वजनिक सेवा प्रवाह र सूचनाको हकसम्बन्धी व्यवस्था	३०

भाग-३

आ.ब. २०७८/७५ मा सम्पन्न भएका मुख्य क्रियाकलाप तथा गतिविधिहरू

३.१	वन्यजन्तु गणना	३१
३.२	दिवस समारोह	३१
३.३	गोष्ठी/तालिम/वैठक	३४
३.४	३८ औं वार्डेन सेमिनार तथा २० औं मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षहरूको भेला-२०७८	३६
३.५	राष्ट्रिय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण समन्वय समितिको सातौं वैठक सम्पन्न	३७
३.६	"4th ASIA MINISTERIAL CONFERENCE ON TIGER CONSERVATION" सम्पन्न	३७
३.७	"3 nd Asian Elephant Range States Meeting"	३८
३.८	संरक्षित क्षेत्र व्यवस्थापन, अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र उद्घाटन	३९

भाग-४

आ.ब.७८/७५ को मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व व्यवस्थापन सम्बन्धी विवरणहरू

४.१	वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको विवरण	४०
४.२	वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको राहत रकम वितरण सम्बन्धी विवरण	४०
४.३	संरक्षित क्षेत्रमा मृत्यु भएका वन्यजन्तुको विवरण	४१
४.४	उद्धार गरिएका वन्यजन्तुको विवरण	४२
४.५	मुद्दा र पक्राउ परेका मानिसको विवरण	४२

भाग-५

अन्य विवरणहरू

५.१	संरक्षित क्षेत्रमा साहसिक पर्यटकीय गतिविधि तथा चलचित्र, वृत्तचित्र छायाङ्कनको विवरण	४४
५.२	वन्यजन्तु शिकार अनुमति सम्बन्धी विवरण	४४
५.३	संरक्षित क्षेत्रमा भएका अध्ययन अनुसन्धानको विवरण	४४
५.३	संरक्षित क्षेत्रमा भौतिक पूर्वाधार निर्माणका लागि वातावरणीय अध्ययन सहमति विवरण	४४

आ.ब. २०७८/७९ मा सम्पन्न कार्यक्रमहरूका केही स्थलगत तस्वीरहरू

चित्र १:	नेपालका संरक्षित क्षेत्रहरूको अवस्थिति	२
चित्र २ :	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागको संगठन संरचना	९
चित्र ३:	आयोजनागत विनियोजित बजेट २०७८/७९	१६
चित्र ४:	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष आयोजना अन्तर्गत कार्यालयहरूको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च	१९

चित्र ५:	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग कार्यक्रम अन्तर्गतका कार्यालयहरुको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च	२०
चित्र ६:	प्रकृतिमा आधारित पर्यटन कार्यक्रमअन्तर्गतका कार्यालयहरुको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च	२१
चित्र ७:	हात्तीसार आयोजनाअन्तर्गतका कार्यालयहरुको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च	२२
चित्र ८:	जिल्लास्तरीय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाई गठन	२५
चित्र ९:	राजश्वको तुलनात्मक विवरण	२९
चित्र १०:	पर्यटक संख्याको तुलनात्मक विवरण	२९
चित्र ११ :	संरक्षित क्षेत्रबाट प्रदान गरिएको वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको राहत रकम	४०
चित्र १२ :	संरक्षित क्षेत्रमा मृत्यु भएका वन्यजन्तुको विवरण	४१
चित्र १३ :	उद्धार गरिएका वन्यजन्तुहरुको विवरण	४२
तालिका १:	आ.व. २०७८/७९ मा कार्यालयहरुको आयोजनागत स्वीकृत वार्षिक बजेट	१७
तालिका २:	आ.व. २०७८/७९ को आयोजनागत खुद बजेट	१८
तालिका ३:	आ.व. २०७८/७९ को आयोजनागत खर्च	१८
तालिका ४:	आ.व. २०७८/७९ मा आयोजनागत रुपमा भएका मुख्य मुख्य उपलब्धिहरु	२३
तालिका ५:	आ.व. २०७८/७९ मा नीति तथा कार्यक्रम (माईलस्टोन) को प्रगति विवरण	२४
तालिका ६:	विभाग र अन्तर्गत कार्यालयहरुको वार्षिक वेरुजु फछ्यौटको विवरण	२६
अनुसूची १:	संरक्षित क्षेत्रहरुको विवरण	५२
अनुसूची २ :	रामसार साईटमा सूचीकृत नेपालका सिमसार क्षेत्रहरु	५३
अनुसूची ३ :	जैविक विविधता तथा वातावरण संरक्षण सम्बन्धी नेपाल पक्षधर रहेका अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि र सम्झौताहरुको विवरण	५४
अनुसूची ४:	वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण सम्बन्धी सांगठनिक संरचना	५५
अनुसूची ५ :	आ.व. २०७८/७९ मा कार्यालयहरुको आयोजनागत स्वीकृत वार्षिक बजेट तथा खर्चको विवरण	५७
अनुसूची ६:	मध्यवर्ती क्षेत्रमा आ.व २०७८/७९ सम्ममा विनियोजित भएको वार्षिक बजेट (रकम रु.हजारमा)	६०
अनुसूची ७ :	आ.व. २०७८/७९ सम्ममा गठन भएको जिल्ला स्तरीय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाईको विवरण	६१
अनुसूची ८ :	आ.व. २०६९/७० देखि २०७८/७९ सम्मको कार्यालयगत राजश्व विवरण	६२

अनुसूची ९ : आ.व. २०७८/७९ मा संरक्षित क्षेत्रहरुमा माषिक पर्यटक आगमनको तथ्याङ्क	६३
अनुसूची १०: आ.व. २०६९/७० देखि २०७८/७९ सम्मको संरक्षित क्षेत्रहरुमा पर्यटक अगमनको तथ्याङ्क	६७
अनुसूची ११: ३८ औँ वार्डेन सेमिनार तथा २०औँ मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षहरुको बैठक-२०७८ को संकल्प	६८
अनुसूची १२ : आ.व. २०७८/२०७९ मा वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको विवरण	७०
अनुसूची १३ : आ.व. २०७८/७९ मा वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको राहत सम्बन्धी विवरण	७२
अनुसूची १४ : आ.व. २०७८/७९ मा मृत्यु भएका वन्यजन्तुहरुको विवरण	७३
अनुसूची १५ : आ.व. २०७८/७९ मा वन अपराध तथा वन्यजन्तु अपराध सम्बन्धी दायर भएका मुद्दाहरुको विवरण	७५
अनुसूची १६: आ.व. २०७८/७९ मा वन तथा वन्यजन्तु अपराधमा पक्राऊ परेका मानिसहरु विवरण	७६
अनुसूची १७ : आ.व. २०७८/७९ मा संरक्षित क्षेत्रभित्र साहसिक पर्यटक गतिविधि, छायांकन अनुमति विवरण	७७
अनुसूची १८ : आ.व. २०६७/६८ देखि २०७८/७९ सम्मको ढोरपाटन शिकार आरक्षमा भएको शिकार सम्बन्धी विवरण	७९
अनुसूची १९ : आ.व. २०७८/७९ मा संरक्षित क्षेत्रमा अध्ययन अनुसन्धानको लागि प्रदान गरिएको अनुमति विवरण	८१
अनुसूची २० : आ.व. २०७८/७९ सम्ममा संरक्षित क्षेत्रभित्र भौतिक पूर्वाधारहरु निर्माणको लागि वातावरणीय अध्ययन गर्न सहमति दिईएको विवरण	१०३
अनुसूची २१ : आ.व. २०७८/७९ सम्म संरक्षित क्षेत्रहरुमा भएको अतिक्रमणको विवरण	१३३
अनुसूची २२ : संरक्षित क्षेत्रहरुको व्यवस्थापन योजनाको कार्यान्वयन अवस्था	१३५
अनुसूची २३ : प्रजाति संरक्षण कार्ययोजनाहरुको विवरण	१३७
अनुसूची २४ : आ.व. २०७८/७९ सम्मको समुदायमा आधारित वन व्यवस्थापनसम्बन्धी विवरण	१३८
अनुसूची २५ : आ.व. २०७८/७९ सम्मको होमस्टे (घर वास) सम्बन्धी विवरण	१४०
अनुसूची २६: वन्यजन्तुको गणनासम्बन्धी विवरण	१४१
अनुसूची २७ : चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जबाट गैँडा स्थानान्तरणसम्बन्धी विवरण	१४२
अनुसूची २८ : नेपालबाट विभिन्न देशहरुलाई वन्यजन्तु उपहार दिएको विवरण	१४३
अनुसूची २९ : नेपालबाट विभिन्न देशहरुलाई वन्यजन्तुको आखेटोपहार उपहार दिएको विवरण	१४५
अनुसूची ३० : राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागबाट जारी नागरिक बडापत्र	१४६

भाग- १: पृष्ठभूमि

१.१ परिचय

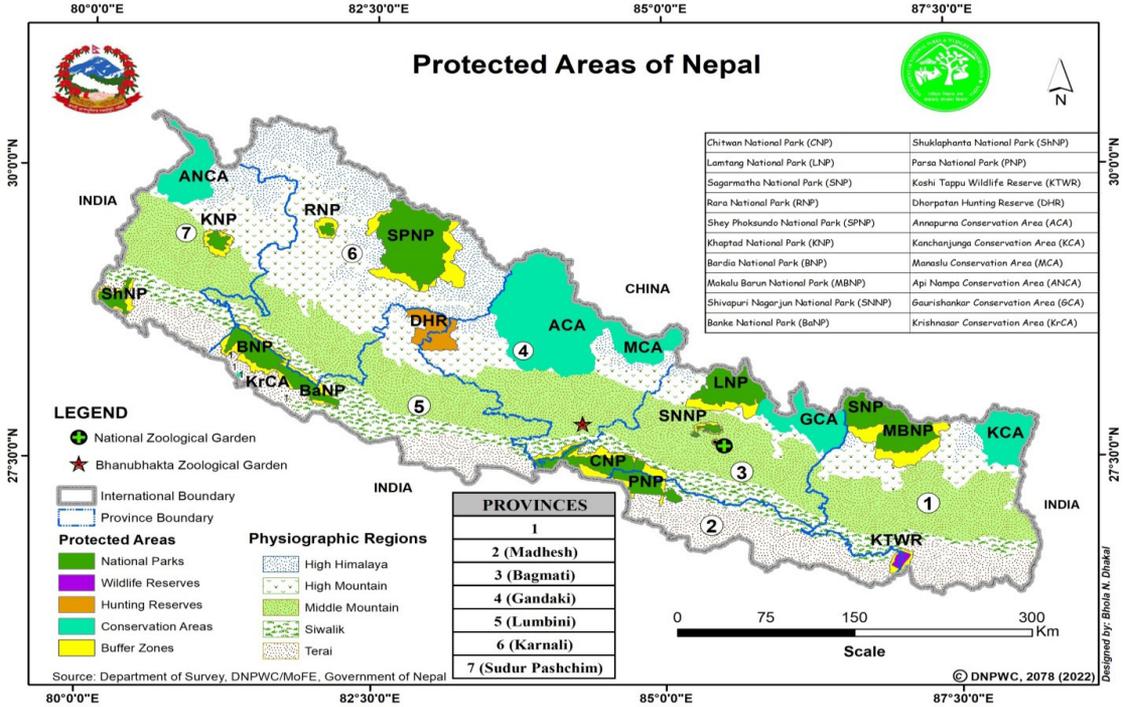
नेपालमा पाइने वन्यजन्तु, वनस्पति र भू-दृश्यको साथै समग्र पारिस्थिकीय प्रणालीलाई संरक्षण, व्यवस्थापन र दिगो उपयोग गरी देशको समृद्धिमा सहयोग पुर्याउने उद्देश्यले वि.सं. २०३७ मा वन तथा वातावरण मन्त्रालय अन्तर्गत राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागको स्थापना भएको हो ।

नेपालमा रहेका ११८ किसिमका पारिस्थिकीय प्रणालीहरू मध्ये हालसम्म ८० किसिमका पारिस्थिकीय प्रणाली संरक्षित क्षेत्रभित्र पर्दछन् । यिनीहरूको संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्ने उद्देश्यले हालसम्म १२ राष्ट्रिय निकुञ्ज, १ वन्यजन्तु आरक्ष, १ शिकार आरक्ष, ६ संरक्षण क्षेत्र र १३ मध्यवर्ती क्षेत्र घोषणा भई संरक्षण तथा व्यवस्थापकीय कार्यहरू सञ्चालन हुँदै आएका छन् । यी संरक्षित क्षेत्रहरूले नेपालको कूल भू-भागको २३.३९ प्रतिशत अर्थात् ३४,४१९.७५ वर्ग किलोमिटर क्षेत्र ओगटेको छ । साथै २ वटा प्राणी उद्यानहरू स्थापना भई निर्माणाधीन अवस्थामा रहेका छन् । नेपालका संरक्षित क्षेत्रहरू तथा प्राणी उद्यानहरूको विस्तृत विवरण अनुसूची १ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्षको संरक्षण कार्यलाई प्रभावकारी बनाउने र चोरी शिकारलाई पूर्ण रूपमा निरुत्साहित गर्ने उद्देश्यले वि.सं २०३२ देखि नेपाली सेना संरक्षित क्षेत्रमा तैनाथ रहेको छ । हाल नेपालका १२ राष्ट्रिय निकुञ्ज, १ वन्यजन्तु आरक्ष र १ शिकार आरक्ष गरी १४ वटा संरक्षित क्षेत्रहरूमा नेपाली सेना (८ गण र ७ गुल्म) को उपस्थिति रहेको छ । नेपालमा औपचारिक रूपमा संरक्षण कार्य प्रजाति संरक्षणबाट प्रारम्भ भई क्रमिक रूपमा पारिस्थिकीय प्रणाली हुँदै भू-परिधिस्तरमा जनसहभागितामूलक संरक्षण पद्धतिमा रुपान्तरण भएकोले नेपालले संरक्षणको क्षेत्रमा राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा विशिष्ट पहिचान कायम गर्न सफल भएको छ । स्थानीय बासिन्दालाई संरक्षणमा प्रभावकारिरूपले सहभागी गराउन राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ को चौथो संशोधन मार्फत मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन कार्यक्रम लागू गरिएको छ । मध्यवर्ती क्षेत्रमा स्थानीय बासिन्दालाई आवश्यक पर्ने वन पैदावारको नियमित आपूर्ति गर्ने कार्यमा सघाउ पुर्याउन संरक्षित क्षेत्रले आर्जन गरेको आम्दानीको ३० देखि ५० प्रतिशतसम्म राजश्व रकम प्राकृतिक श्रोतको संरक्षण, आय आर्जन, सीप विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि, संरक्षण शिक्षा तथा सामुदायिक विकासको लागि समेत खर्च गरिदै आएको छ । यस कार्यक्रमबाट मध्यवर्ती क्षेत्रमा बसोबास गर्ने स्थानीय बासिन्दा लाभान्वित भएका छन् । राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ को पाँचौ संशोधनले जैविक मार्गको संरक्षण र सम्बर्द्धन सम्बन्धी थप कानुनी व्यवस्था गरी संरक्षण कार्यलाई थप संस्थागत बनाएको छ । सन् १९८७ मा कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष रामसार साइटमा सुचिकृत भए लगत्तै सन् १९८८ मा रामसार महासन्धिपक्ष राष्ट्र भए यता नेपालमा १० वटा सिमसार क्षेत्रहरू रामसार साइटमा सुचिकृत भइसकेका छन् । रामसार साइटमा सुचिकृत भएका नेपालका सिमसार क्षेत्रहरूको क्षेत्रफल ६०,५६१ हेक्टर रहेको छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण अनुसूची २ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

नेपालले जैविक विविधता संरक्षण महासन्धि, दुर्लभ वन्यजन्तु तथा वन्यजन्तुको अन्तराष्ट्रिय व्यापार नियमन सम्बन्धी महासन्धि लगायत जैविक विविधता तथा वातावरण संरक्षण सम्बन्धी अन्तराष्ट्रिय सन्धि र सम्झौताहरूमा हस्ताक्षर गरी पक्षधर राष्ट्रको रूपमा जैविक विविधता संरक्षणमा उल्लेखनीय योनिदान गर्दै आएको छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण अनुसूची ३ मा दिइएको छ।

चित्र १ : नेपालका संरक्षित क्षेत्रहरूको अवस्थिति

१.२ विभागको दुरदृष्टि, गन्तव्य, मूल्य मान्यता तथा उद्देश्यहरू

१.२.१. दुरदृष्टि (VISION)

संरक्षित क्षेत्रको प्रभावकारी व्यवस्थापन गरी वन्यजन्तु, पारिस्थिकीय प्रणाली र प्राकृतिक श्रोतको संरक्षण गर्ने।

१.२.२. गन्तव्य (MISSION)

नेपालको प्राकृतिक स्रोत तथा जैविक विविधताको संरक्षण तथा व्यवस्थापन मार्फत पर्या-पर्यटनको विकास गरी स्थानीय समुदायको जीविकोपार्जनमा सुधार गर्दै राष्ट्रको आर्थिक समृद्धिमा टेवा पुऱ्याउने।

१.२.३. मूल्य मान्यता (CORE VALUES)

- जैविक-विविधताको संरक्षण
- धार्मिक तथा सांस्कृतिक सम्पदाको संरक्षण र व्यवस्थापन
- आमोद प्रमोद, साहसिक पर्यटन, पर्यापर्यटनको प्रवर्द्धन

- अध्ययन तथा अनुसन्धान
- राजस्व आम्दानीमा योगदान
- रोजगारी सृजना
- स्थानीय समुदायको जीविकोपार्जनमा सुधार

१.२.४. उद्देश्यहरू

नेपालमा जैविक विविधता संरक्षण गर्ने प्रमुख उद्देश्यका साथ स्थापित विभाग र सो अन्तर्गतका संरक्षित क्षेत्रहरूको विशिष्ट उद्देश्यहरू:

- नेपालको विभिन्न भौगोलिक क्षेत्रमा रहेका पारिस्थिकीय प्रणालीहरूको (Ecosystems) संरक्षण गर्ने ।
- सङ्कटापन्न, दुर्लभ र महत्वपूर्ण वनस्पति तथा वन्यजन्तु (Flora and Fauna) लगायत जैविक विविधताको संरक्षण गर्ने ।
- वन्यजन्तु, वनस्पति र तिनको वासस्थान संरक्षण एवं व्यवस्थापनको लागि अध्ययन अनुसन्धान गर्ने ।
- अद्वितीय सौन्दर्यका भू-दृश्यहरू, सिमसार, हरियाली, पहाड, हिमाल, पदयात्रा र मनोरञ्जनको दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण मानिएका क्षेत्रहरूको संरक्षण गर्ने ।
- संरक्षित क्षेत्रहरूभित्र र आसपासमा बसोबास गर्ने वासिन्दा एवं समुदायहरूको धार्मिक स्थल, परम्परागत रीतिरिवाज एवं संस्कृतिको जगेर्ना गर्न टेवा पुऱ्याउने ।
- मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन कार्यक्रमबाट स्थानीय वासिन्दाहरूको सक्रिय सहभागितामा संरक्षण तथा सामुदायिक विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ।

१.३ विभागका नीतिहरू

नेपालले अङ्गिकार गरेको प्राकृतिक वातावरण, वन्यजन्तु र वनस्पतिको संरक्षण, सदुपयोग र व्यवस्थापन गर्ने नीति नै यस विभागको नीतिगत मार्गदर्शन हो । अतः विभागले आफ्नो घोषित उद्देश्यहरू हासिल गर्न निम्न नीतिहरू लिएको छ :

- नेपालको पारिस्थिकीय प्रणालीहरूको प्रतिनिधित्व हुने गरी जैविक विविधताको संरक्षणको लागि आवश्यकता अनुसार संरक्षित क्षेत्रहरूको घोषणा तथा विस्तार गर्दै लैजाने ।
- संरक्षित क्षेत्रहरूको जैविक विविधताको संरक्षणको लागि व्यवस्थापन योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
- सङ्कटापन्न, दुर्लभ र महत्वपूर्ण प्रजातिको संरक्षणको लागि संरक्षण कार्ययोजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
- जैविक विविधताको संरक्षणलाई निरन्तरता दिन र वन्यजन्तुको विचरणलाई सहज गर्न जैविक तथा सम्पर्क मार्गहरू (Corridors and Connectivities) को पहिचान, संरक्षण र व्यवस्थापन गर्ने ।
- पारिस्थिकीय प्रक्रियाहरूलाई (Ecosystem Processes) व्यवस्थित गर्दै वातावरणीय सेवाहरू (Ecosystem Services) लाई मानव उपयोगी बनाउँदै लैजाने ।
- अध्ययन, अनुसन्धानको माध्यमबाट जैविक विविधता र प्राकृतिक स्रोतहरूको दिगो उपयोगमा बढावा

दिदै संरक्षणमा जनसहभागिता अभिवृद्धि गर्दै लैजाने ।

- जैविक विविधता तथा वातावरण संरक्षण सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि, अभिसन्धि, महासन्धि: CBD, CITES, RAMSAR, GTF, UNESCO/WHS, SAWEN, APAP आदिको पक्षधर राष्ट्रको हैसियतले ती सन्धि र महासन्धिहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने ।
- वन्यजन्तुको दिगो संरक्षण, संवर्द्धन र सदुपयोग गरी आय एवं रोजगारीका अवसरहरूको वृद्धि गर्न गैर सरकारी संघ, संस्था तथा व्यक्तिहरूलाई वन्यजन्तु पालन, प्रजनन तथा अनुसन्धान गर्न दिने ।

१.४ विभागका कार्यनीतिहरू

क. संरक्षित क्षेत्रहरूको व्यवस्थापन

- संरक्षित क्षेत्रहरूको व्यवस्थापन योजना तर्जुमा कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन गर्ने ।
- संरक्षित क्षेत्रहरूको लागि आवश्यक पर्ने ऐन, नियम, नीति, निर्देशिकामा समयानुकूल परिमार्जन गर्नुपर्ने भएमा अध्ययन गरी संशोधनको लागि वन तथा वातावरण मन्त्रालयमा पेश गर्ने ।
- जैविक विविधता संरक्षणको दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण क्षेत्रहरूको सम्भाव्यता अध्ययन गरी संरक्षित क्षेत्रहरूको विस्तार गर्ने कार्यमा जनसहभागिता जुटाउने सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- घरपालुवा हात्ती व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- शिकार अनुमतिपत्रहरू जारी गर्ने तथा तिनको अनुगमन गर्ने ।
- सिमसार क्षेत्रहरूको संरक्षण र व्यवस्थापनका कार्यहरू र ती क्षेत्रहरूको संरक्षण तथा व्यवस्थापन कार्यमा सम्बद्ध निकायहरूसँग समन्वय, सहकार्य र अनुगमन गर्ने ।
- संरक्षित क्षेत्रभित्र नियमानुसार सेवा सञ्चालन गर्न दिने र सोको व्यवस्थापन कार्यहरू गर्ने ।
- मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व न्यूनीकरण, घाइते तथा समस्याग्रस्त वन्यजन्तुको उद्धार सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने ।

ख. अध्ययन अनुसन्धान

- संरक्षित क्षेत्र अनुसन्धान कार्यविधि अनुरूप अनुसन्धान अनुमति दिने र अनुसन्धान कार्यहरूको स्थलगत सुपरिवेक्षण गर्ने ।
- दुर्लभ वन्यजन्तुको प्रजनन केन्द्रहरूको सञ्चालन तथा अनुगमन गर्ने ।
- वन्यजन्तुहरूको तथ्याङ्क अद्यावधिक राख्ने ।
- वन्यजन्तुको अनुगमन, स्थानान्तरण तथा गणना सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने ।
- नेपाल सरकारको निर्णयानुसार संरक्षण शिक्षा र अनुसन्धान प्रयोजनको लागि स्वदेश तथा विदेशका संघ संस्थाहरूलाई वन्यजन्तु दिने व्यवस्था मिलाउने ।
- साइटिस लगायतका अन्य सन्धि, सम्झौताहरूको कार्यान्वयन गर्ने ।

ग. संरक्षण शिक्षा मार्फत जनचेतना अभिवृद्धि

- जैविक विविधता संरक्षणका लागि जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने सामग्रीहरू तयार गरी प्रकाशन तथा प्रचार प्रसार गर्ने ।
- संरक्षण शिक्षा सम्बन्धी प्रदर्शन गरिने वस्तुहरूको उत्पादन गरी आवश्यकतानुसार प्रदर्शन गर्ने ।
- जैविक विविधता पुस्तकालयको विकास एवं सञ्चालन गर्दै यसमा अध्ययनकर्ताहरूको पहुँच बढाउने ।
- संरक्षण सम्बन्धी दिवस र समारोहहरू आयोजना गर्ने, त्रैमासिक संरक्षण समाचार प्रकाशन गरी वितरण गर्ने ।
- संरक्षित क्षेत्रमा शैक्षिक एवं व्यावसायिक प्रयोजनको लागि चलचित्र तथा वृत्तचित्र छायाङ्कन गर्न अनुमति प्रदान गर्ने तथा अनुगमन समेत गर्ने ।

घ. वार्षिक योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन

- विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरूको वार्षिक योजना तर्जुमा गोष्ठी गरी प्रस्तावित कार्यक्रम तयार गर्ने ।
- संघ संस्था दातृ निकायहरूको सहयोगमा फिल्ड कार्यालयहरूबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरूको विवरण लिने र दोहोरो नपने गरी कार्यक्रम तयार गर्ने गराउने ।
- बजेटको सीमा, विभागको लक्ष्य तथा आवधिक योजनामा उल्लेखित कार्यहरूलाई समावेश गरी विभाग र विभाग अन्तर्गतका कार्यालयहरूको बजेट तथा कार्यक्रमलाई अन्तिम रूप दिई वन तथा वातावरण मन्त्रालयमा पेश गर्ने ।
- प्रस्तावित बजेट तथा कार्यक्रम स्वीकृतिको सिलसिलामा राष्ट्रिय योजना आयोग, वन तथा वातावरण मन्त्रालय र अर्थ मन्त्रालयमा हुने छलफलमा महानिर्देशक, उप-महानिर्देशक, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख, योजना शाखा प्रमुख र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन शाखा प्रमुखहरूलाई समेत सहभागी गराउने ।
- स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम सम्बन्धित कार्यालयहरूलाई यथाशीघ्र उपलब्ध गराउने व्यवस्था गर्ने ।
- विभाग र अन्तर्गत कार्यरत कर्मचारीहरूको लागि आवश्यक पर्ने विभिन्न किसिमका तालिमहरूको व्यवस्था तथा समन्वय गर्ने र आवश्यक कार्यशाला गोष्ठीहरू आयोजना र सञ्चालन गर्ने ।
- सञ्चालित र सम्पन्न भएका कार्यक्रमहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरी उक्त कार्यक्रमको प्रभाव र असरका आधारमा आगामी वर्षको कार्यक्रम तय गर्न समन्वय गर्ने ।

ङ. अनुगमन मूल्याङ्कन

- स्वीकृत योजना र कार्यक्रम कार्यान्वयनको अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्न वार्षिक योजना तयार गर्ने ।
- वार्षिक कार्ययोजनाअनुरूप कार्यक्रमहरूको अनुगमन र मूल्याङ्कन गरी प्रगति विवरणहरू सम्बन्धित निकायहरूमा पठाउने ।

- विभिन्न आयोजना र परियोजनासँग समन्वय गरी संरक्षण र विकास कार्यक्रम सञ्चालनको अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने ।
- वार्षिक कार्यक्रम अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको विवरणसहित वार्षिक प्रतिवेदन पुस्तिका प्रकाशन गर्ने ।

१.५ ऐन, कानून तथा नीतिहरु

ऐन	नियमावली
<ul style="list-style-type: none"> ● राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ ● संकटापन्न वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार नियन्त्रण ऐन, २०७३ ● वन ऐन, २०७६ ● वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ 	<ul style="list-style-type: none"> ● हात्तीको व्यवस्था गर्ने नियमहरु, २०२२ ● राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण नियमावली, २०३० ● चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज नियमावली, २०३० ● वन्यजन्तु आरक्ष नियमावली, २०३४ ● हिमाली राष्ट्रिय निकुञ्ज नियमावली, २०३६ ● खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज नियमावली, २०४४ ● वन नियमावली, २०७९ ● मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन नियमावली, २०५२ ● बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज नियमावली, २०५३ ● संरक्षण क्षेत्र व्यवस्थापन नियमावली, २०५३ ● संरक्षण क्षेत्र सरकारी व्यवस्थापन नियमावली, २०५७ ● कञ्चनजङ्गा संरक्षण क्षेत्र व्यवस्थापन नियमावली, २०६४ ● बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज नियमावली, २०७१ ● शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज नियमावली, २०७६ ● सङ्कटापन्न वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार नियन्त्रण नियमावली, २०७६ ● वन नियमावली, २०७९ ● वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७

<p>रणनीति</p> <ul style="list-style-type: none"> ● वन अतिक्रमण रणनीति, २०६८ ● वन क्षेत्र रणनीति, २०७२ 	<p>निर्देशिका</p> <ul style="list-style-type: none"> ● मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन निर्देशिका, २०५६ ● संरक्षण क्षेत्र व्यवस्थापन निर्देशिका, २०५६ ● वन्यजन्तुवाट हुने क्षतिको राहत सहयोग निर्देशिका, २०६९ (तेस्रो संशोधन, २०७५) ● राष्ट्रिय प्राणी उद्यान केन्द्र सञ्चालन निर्देशिका, २०७२ ● यासांगुम्बा व्यवस्थापन (संकलन तथा ओसारपसार) निर्देशिका, २०७३ ● वन्यजन्तुमैत्री पूर्वाधार निर्माण निर्देशिका, २०७८
<p>प्रमुख नीति तथा कार्यनीति</p> <ul style="list-style-type: none"> ● घरपालुवा हात्ती व्यवस्थापन नीति, २०६० ● वन्यजन्तु पालन, प्रजनन तथा अनुसन्धान कार्यनीति, २०६० ● निकुञ्ज, आरक्ष वा संरक्षण क्षेत्र गैह्र सरकारी वा अन्य संस्थालाई व्यवस्थापन गर्न दिने नीतिको सम्बन्धमा अवलम्बन गरिने कार्य प्रक्रिया, २०६० ● संरक्षित क्षेत्रभित्र भौतिक पूर्वाधारहरू निर्माण एवं सञ्चालनसम्बन्धी कार्यनीति, २०६५ ● राष्ट्रिय सिमसार नीति, २०६९ ● राष्ट्रिय वन नीति, २०७५ 	<p>कार्यविधि</p> <ul style="list-style-type: none"> ● हिमाली तथा पहाडी संरक्षित क्षेत्रभित्र साहसिक पर्यटकीय सेवाहरू सञ्चालन गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, २०६७ ● संरक्षित क्षेत्र अनुसन्धान कार्यविधि, २०६९ ● सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जभित्र होटल, लज तथा चिया पसल सञ्चालन कार्यविधि, २०७० ● लामटाङ राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रभित्र होटल, लज तथा चिया पसल सञ्चालन कार्यविधि, २०७० ● वन्यजन्तुको आखेटोपहार व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७२ ● सुराकी परिचालन कार्यविधि, २०७२ ● संरक्षित क्षेत्रको व्यवस्थापन योजना तयारी कार्यविधि, २०७३ ● वन्यजन्तु उद्धार केन्द्र व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७३ ● संरक्षित क्षेत्रको कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि २०७८/७९

मपदण्ड	विविध
<ul style="list-style-type: none"> ● मध्यवर्ती क्षेत्र (उद्योग स्थापना र सञ्चालन) मापदण्ड, २०६२ 	<ul style="list-style-type: none"> ● राष्ट्रिय बाघ संरक्षण समिति, नेपालको गठन तथा काम, कर्तव्य र अधिकार, २०६७ ● राष्ट्रिय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण समन्वय समिति र वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाईको सांगठनिक ढाँचा तथा काम, कर्तव्य र अधिकार, २०६७

१.६ विभागलाई मार्ग निर्देशन गर्ने समितिहरू

१.६.१ राष्ट्रिय बाघ संरक्षण समिति, नेपाल (National Tiger Conservation Committee, Nepal-NTCC)

नेपाल सरकारलाई नीतिगत मार्ग दर्शन र राय सल्लाह दिन तथा विभिन्न सरोकारवाला निकायहरू बीच समन्वयको लागि नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) को मिति २०६७/२/२ को निर्णयानुसार सम्माननीय प्रधानमन्त्रीको अध्यक्षतामा राष्ट्रिय बाघ संरक्षण समितिको गठन भएको छ। राष्ट्रिय बाघ संरक्षण समितिको सांगठनिक संरचना अनुसूची ४ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

१.६.२ राष्ट्रिय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण समन्वय समिति (National Wildlife Crime Control Coordination Committee-NWCCCC)

वन्यजन्तुको चोरी शिकार र यसका अङ्ग प्रत्यङ्गको अवैध व्यापारलाई प्रभावकारी रूपमा नियन्त्रणको लागि सम्बन्धित क्षेत्रहरूबाट राय, सुभावा र सहयोग जुटाउन तथा आवश्यक राय सुभावा र निर्देशन दिनका लागि माननीय वन तथा वातावरण मन्त्रीको अध्यक्षतामा एक राष्ट्रिय स्तरको उच्चस्तरीय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण समन्वय समिति गठन र स्थापना गर्न मनासिव भएकोले नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) को मिति २०६७/८/५ को निर्णयबमोजिम संरचना स्थापना भई कार्यहरू हुँदै आएका छन्। राष्ट्रिय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण समितिको सांगठनिक संरचना अनुसूची ४ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

१.६.३ केन्द्रीयस्तरको वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाई (Central Level Wildlife Crime Control Bureau-WCCB)

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका महानिर्देशकको संयोजकत्वमा केन्द्रीयस्तरको वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाईको गठन र स्थापना गर्न मनासिव देखिएकोले नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) को मिति २०६७/८/५ को निर्णय बमोजिम सांगठनिक संरचना स्वीकृत भई कार्य हुँदै आएका छन्। केन्द्रीयस्तरको वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाईको सांगठनिक ढाँचा अनुसूची ४ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

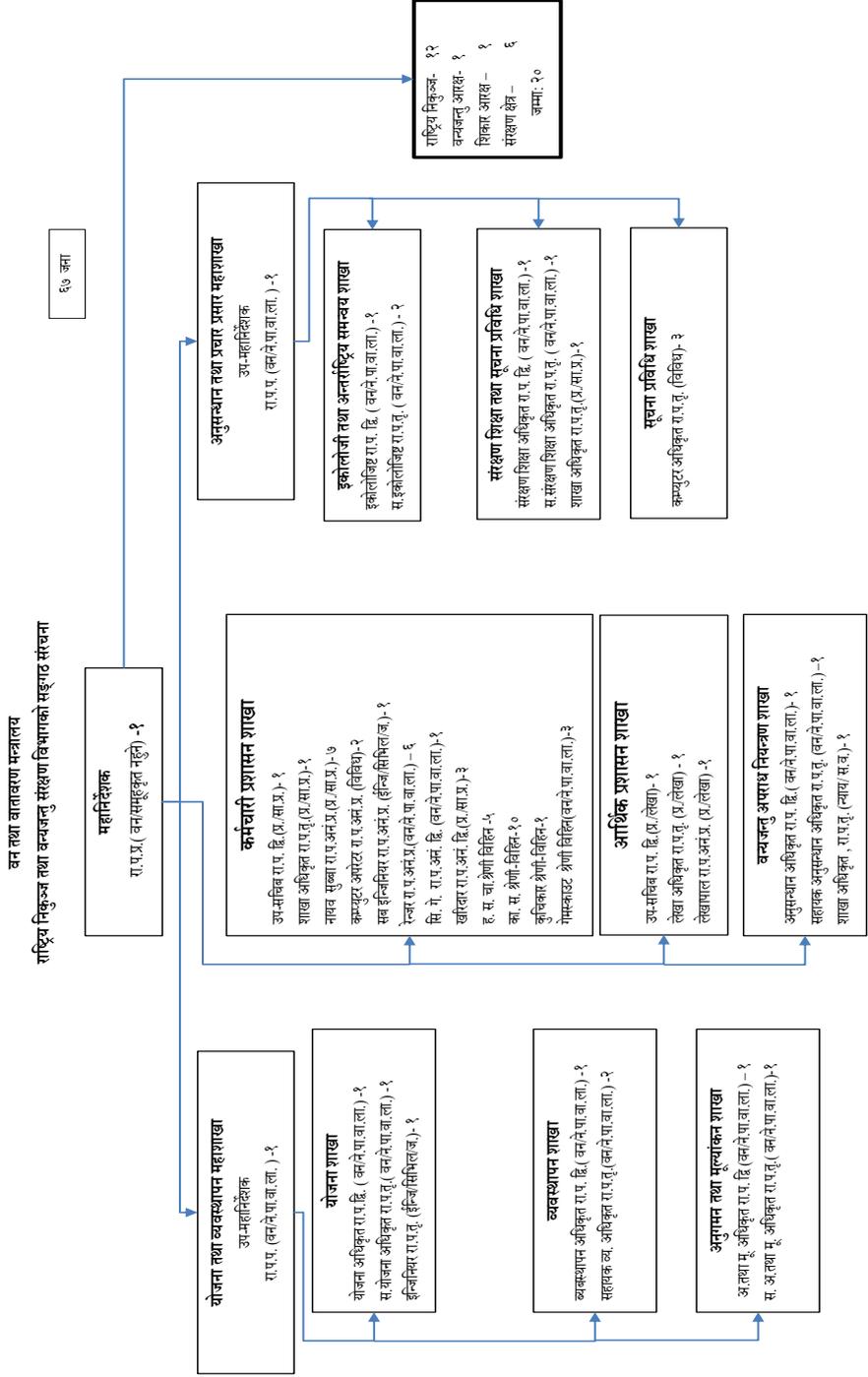
१.७ विभागको सांगठनिक संरचना

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागको संगठन संरचना (२०७१) अनुसार महानिर्देशक (विभागीय प्रमुख) सहित २ वटा महाशाखाहरू र ९ वटा शाखाहरू रहेका छन्। यस विभाग अन्तर्गत १२ राष्ट्रिय निकुञ्ज, १ वन्यजन्तु आरक्ष, १ शिकार आरक्ष, ६ संरक्षण क्षेत्र र २ वटा प्राणी उद्यानहरू रहेका छन्। ६ संरक्षण क्षेत्रहरू मध्ये ४ वटा संरक्षण क्षेत्र (अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र, गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र, मनास्लु संरक्षण

चित्र २ : राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागको संगठन संरचना

वन तथा वातावरण मन्त्रालय

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागको सडठन संरचना

१.८ विभागको महाशाखा तथा शाखाहरूको कार्य विवरण

विभागमा दुई वटा महाशाखाहरू (योजना तथा व्यवस्थापन महाशाखा र अनुसन्धान तथा प्रचार प्रसार महाशाखा) रहेका छन्। यी महाशाखाले महानिर्देशकको प्रत्यक्ष सुपरीवेक्षण र नियन्त्रणमा रही आफ्नो कार्य सम्पादन गर्दछन्। महाशाखाहरूमा उप-महानिर्देशकले नेतृत्व गर्दछन्। प्रत्येक महाशाखामा तीन-तीन वटा शाखाहरू रहेका छन् र बाँकी ३ वटा शाखाहरू (कर्मचारी प्रशासन शाखा, आर्थिक प्रशासन शाखा र वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण शाखा) महानिर्देशकको प्रत्यक्ष मातहतमा रहेका छन्।

१.८.१ योजना तथा व्यवस्थापन महाशाखाको कार्य विवरण

- विभाग तथा मातहत कार्यालयको योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमन, व्यवस्थापन योजना तयारी सम्बन्धी काम गर्ने।
- प्रचलित ऐन/नियम नीतिको परिधिमा रही राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष, संरक्षण क्षेत्र, प्राणी उद्यान तथा मध्यवर्ती क्षेत्रहरूमा सञ्चालित योजनाको कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन सम्बन्धी काम गर्ने।
- राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष, संरक्षण क्षेत्र, प्राणी उद्यान तथा मध्यवर्ती क्षेत्रहरूको विकास, विस्तारको लागि सम्भाव्यता अध्ययन लगायत प्रस्तावहरू तयार गर्ने।
- स्वीकृत व्यवस्थापन योजना कार्यान्वयनका लागि नीतिगत एवं कानुनी जटिलताको समाधानका लागि आवश्यक कार्य गर्ने।
- विभाग र अन्तर्गतका संरक्षित क्षेत्र कार्यालयहरूबाट सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने र त्रैमासिक तथा वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्ने।
- आफ्नो महाशाखा अन्तर्गत सम्बन्धित विषयमा हुने सभा, गोष्ठी तथा सेमिनारमा भाग लिन कर्मचारीलाई खटाउने।
- कर्मचारीको कार्य विभाजन गरी कामको सुपरीवेक्षण, निर्देशन र नियन्त्रण तथा प्रत्यायोजित अधिकार बमोजिम कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन, प्रोत्साहन तथा पुरस्कार सम्बन्धी काम गर्ने।
- महाशाखाको भौतिक साधनहरूको स्याहार संभार, मर्मत तथा सुरक्षा गर्ने व्यवस्था मिलाउने।
- महाशाखा सम्बन्धी तथ्याङ्क तथा सूचनाहरू सङ्कलन, अद्यावधिक तथा वर्गीकरण गरी राख्ने।

यस महाशाखा अन्तर्गतका शाखाहरूको कार्य विवरण यस प्रकार रहेको छ :

१.८.१.१ योजना शाखा

- स्वीकृत व्यवस्थापन योजना, राष्ट्रिय नीति, जैविक विविधता संरक्षणका कार्यक्रम अनुसार अनुगमन तथा मूल्याङ्कन शाखाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रतिवेदनसमेतको आधारमा राष्ट्रिय निकुञ्ज, वन्यजन्तु आरक्ष, शिकार आरक्ष, मध्यवर्ती क्षेत्र, प्राणी उद्यान र संरक्षण क्षेत्रको संरक्षण एवं व्यवस्थापनको लागि विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरूको योजना तथा कार्यक्रमहरू तयार गरी स्वीकृतको लागि पेश गर्ने।

- स्वीकृत योजनाहरूको कार्यान्वयनका लागि उपयुक्त प्रक्रिया र विधि तय गर्ने, सो पेश गरी स्वीकृत भएबमोजिम सम्बन्धित निकायहरूमा कार्यक्रम अख्तियारी तथा अन्य मार्गदर्शन पठाउने वा जानकारी गराउने ।
- मध्यवर्ती क्षेत्रहरूको वार्षिक कार्यक्रमहरूको तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन गर्ने एवं अद्यावधिक गर्दै जाने ।
- संरक्षित क्षेत्रमा प्राप्त हुने राजश्व यकिन गरी सोको आधारमा मध्यवर्ती क्षेत्र कार्यक्रम तयार गरी गराई स्वीकृतिको लागि पेश गर्ने ।
- योजना सम्बन्धी काममा राष्ट्रिय योजना आयोग, वन तथा वातावरण मन्त्रालय र राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग बीचको सम्पर्क बिन्दुको रूपमा काम गर्ने ।
- तथ्याङ्क सङ्कलन, वर्गीकरण, अद्यावधिक तथा सूचनाहरू सार्वजनिकरण गर्ने ।
- स्वीकृत योजना र कार्यक्रम कार्यान्वयन सम्बन्धमा आवश्यक जानकारी लिने ।
- विभाग र अन्तर्गत कार्यरत कर्मचारीहरूको लागि आवश्यक पर्ने विभिन्न किसिमका तालिमहरूको व्यवस्था गर्ने ।
- योजना तथा कार्यक्रमहरूसँग सम्बन्धित कार्यशाला गोष्ठीहरू आयोजना सञ्चालन गर्ने, भाग लिने ।

१.८.१.२ व्यवस्थापन शाखा

- राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष, संरक्षण क्षेत्र र मध्यवर्ती क्षेत्रहरूको व्यवस्थापन योजना तयार तथा स्वीकृत गर्न सहयोग पुऱ्याउने र त्यसको कार्यान्वयन एवं अद्यावधिक गर्दै जाने ।
- जैविक विविधता संरक्षणको दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण क्षेत्रहरूको सम्भाव्यता अध्ययन गरी निकुञ्ज, आरक्ष, संरक्षण क्षेत्र र मध्यवर्ती क्षेत्रहरूको विस्तार गर्ने ।
- घरपालुवा हात्ती व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- शिकार व्यवस्थापन गर्ने तथा अनुमति-पत्र दिने र शिकारसम्बन्धी अनुगमन गर्ने ।
- संरक्षित क्षेत्रभित्र सेवा सञ्चालन तथा सो को व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने ।
- मध्यवर्ती क्षेत्रको लागि आवश्यक पर्ने ऐन, नियम, नीति, निर्देशिकामा समयानुकूल परिमार्जन गर्नुपर्ने भएमा अध्ययन गरी संशोधनका लागि पेश गर्ने ।
- संरक्षित क्षेत्रभित्र सञ्चालन गरिने सेवाको लागि समयानुकूल राजश्व दरको निर्धारण गरी पेश गर्ने ।

१.८.१.३ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन शाखा

- विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरूबाट सञ्चालित वार्षिक कार्यक्रम, योजना तथा आयोजनाहरूको लक्ष्य हासिल भएको नभएको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने गराउने ।
- विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरूको मासिक, त्रैमासिक र वार्षिक प्रतिवेदनहरू सङ्कलन र तयार गरी तालुक निकायमा पठाउने र सरोकारवालाहरूलाई जानकारी गराउने ।
- नतिजामूलक अनुगमन तथा मूल्याङ्कन पद्धतिको विकास गर्ने, अनुगमन प्रतिवेदनहरू अद्यावधिक गर्ने गराउने ।

- विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयका विकास निर्माण तथा अन्य विषयमा भएका विविध गतिविधिको प्रगति विवरण तयार एवं समीक्षा गर्ने ।
- संरक्षित क्षेत्रभित्र सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन गरी सोको उपलब्धि र प्रभावकारिताको आधारमा आगामी वर्षको कार्यक्रम तयार गर्न योजना शाखालाई सहयोग र समन्वय गर्ने ।

१.८.२ अनुसन्धान तथा प्रचारप्रसार महाशाखाको कार्य विवरण

- संरक्षित वन्यजन्तुको संरक्षण सम्बन्धी चुनौती, सीमापार संरक्षण, चोरी शिकार तथा अवैध व्यापार नियन्त्रण र आखेटोपहार पहिचान र व्यवस्थापन तथा अध्ययन अनुसन्धान गर्ने ।
- संरक्षण सम्बन्धी विद्युतीय तथ्याङ्क तथा सूचनाहरू सङ्कलन, अद्यावधिक तथा वर्गीकरण गरी राख्ने, राख्न लगाउने ।
- संरक्षण सम्बन्धी तथ्याङ्क तथा सूचनाहरू सङ्कलन, अद्यावधिक तथा वर्गीकरण गरी राख्ने, राख्न लगाउने ।
- आफ्नो महाशाखा अन्तर्गत सम्बन्धित विषयमा हुने सभा, गोष्ठी, सेमिनारमा भाग लिन कर्मचारीलाई खटाउने ।
- कर्मचारीको कार्य विभाजन गरी कामको सुपरीवेक्षण, निर्देशन र नियन्त्रण तथा प्रत्यायोजित अधिकार बमोजिम कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन, प्रोत्साहन पुरस्कार सम्बन्धी काम गर्ने ।
- महाशाखाको भौतिक साधनहरूको स्याहार संभार, मर्मत तथा सुरक्षा गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।

यस महाशाखा अन्तर्गतका शाखाहरूको कार्य विवरण यस प्रकार रहेको छ :

१.८.२.१ इकोलोजी शाखा

- अनुसन्धान नीति तर्जुमा गरी स्वीकृत गराउने र अनुसन्धान अनुमति सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- अनुसन्धान कार्यहरूको स्थलगत सुपरीवेक्षण, अनुगमन गर्ने ।
- वन्यजन्तुको तथ्याङ्क अद्यावधिक राख्ने, वन्यजन्तुको संरक्षणका नीतिहरू कार्यान्वयन गर्ने ।
- वन्यजन्तुको स्थानान्तरण, गणना सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने ।
- प्रजाति संरक्षण तथा भू-परिधि कार्ययोजना सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- संरक्षण र अनुसन्धान प्रयोजनको लागि वन्यजन्तु स्वदेश तथा विदेशका संघ संस्थाहरूलाई नेपाल सरकारको निर्णयानुसार आदान प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- संरक्षणसँग सम्बन्धित राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्झौताहरूको कार्यान्वयन गर्ने ।
- सिमसार क्षेत्रहरूको व्यवस्थापनका कार्यहरू र तिनको व्यवस्थापन कार्यमा सम्बद्ध निकायहरूसँग समन्वय र अनुगमन गर्ने ।

१.८.२.२ संरक्षण शिक्षा शाखा

- जैविक विविधता संरक्षणका लागि जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने सामाग्रीहरू तयार गरी प्रकाशन र प्रसारण गर्ने ।
- संरक्षण सम्बन्धित दिवस र समारोहहरू आयोजना गर्ने, सञ्चालन गर्ने साथै विभागको त्रैमासिक संरक्षण समाचार प्रकाशन गरी वितरण गर्ने ।

- चलचित्र तथा वृत्तचित्र छायाँङ्कन सम्बन्धी कानून बमोजिम अनुमति प्रदान गर्न आवश्यक सहजीकरण गर्ने ।
- संरक्षण शिक्षा सम्बन्धी जैविक विविधता पुस्तकालय व्यवस्थित गर्ने ।
- राष्ट्रिय तथा क्षेत्रीयस्तरका संरक्षण शिक्षा सूचना केन्द्र स्थापना, सञ्चालन तथा व्यवस्थापनका लागि समन्वय गर्ने ।

१.८.२.३ सूचना प्रविधि शाखा

- विभागको वेबसाइट सञ्चालन तथा शाखाहरूमा नेटवर्किङ व्यवस्थापन गर्ने ।
- विभागका लागि आवश्यक सफ्टवेयर तयार गर्ने, गराउने र शाखाहरूको महत्वपूर्ण तथ्याङ्कहरू व्यवस्थित ढंगले विद्युतीय माध्यमबाट अभिलेख गर्ने ।
- विभाग अन्तर्गतका कार्यालयहरूमा सूचना प्रणालीको विकास गर्न आवश्यक सहयोग र समन्वय गर्ने ।
- विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरूबाट प्राप्त सूचनाको आधारमा सूचना, तथ्याङ्क र कार्यक्रमहरू कम्प्युटरमा प्रवृष्टि गर्ने तथा तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने ।
- शाखाहरूमा रहेका कम्प्युटरको सुरक्षा, मर्मत संभार र सञ्चालनका लागि आवश्यक सहयोग र समन्वय गर्ने ।
- विभागले खरिद गर्ने कम्प्युटर र उपकरणमा गुणस्तरको लागि सुझाव पेश गर्ने ।
- विभाग अन्तर्गतका कार्यालयका कर्मचारीका लागि आवश्यक कम्प्युटर तालिम प्रस्ताव एवं सञ्चालन गर्ने ।
- डिजिटल हाजिरी मेशिन सञ्चालन गरी मासिक विवरण महानिर्देशक समक्ष नियमित रूपमा पेश गर्ने ।
- सूचना प्रविधि सम्बन्धी अन्य कार्य गर्ने ।

१.८.३ कर्मचारी प्रशासन शाखा

- कर्मचारीहरूको नियुक्ति, सरुवा, बढुवा, स्वदेश तथा विदेशमा तालिम, अध्ययन, अध्ययन भ्रमण आदिमा मनोनयनका साथै दण्ड पुरस्कार र विभागीय कारवाहीको शुरु कारवाही गर्ने ।
- विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरूको कर्मचारी प्रशासन सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- सार्वजनिक खरिद ऐन र नियमावली बमोजिम सार्वजनिक खरिद योजना तयार गर्ने, कार्यान्वयनको लागि निर्णय गर्ने, खरिद भएको जिन्सी सामानको दाखिला, भौतिक सम्पत्तिको सुरक्षा, मर्मत सम्भार गर्ने, गराउने तथा लिलाम बिक्री सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- विभागका शाखा प्रमुख, महाशाखा एवं विभागीय प्रमुखसँग प्रशासनिक विषयहरूमा आवश्यकता अनुरूप राय आदान प्रदान गर्ने ।
- जनगुनासो व्यवस्थापन, अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग तथा राष्ट्रिय सतर्कता केन्द्रको निर्देशन कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।

१.८.४ आर्थिक प्रशासन शाखा

- विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरूको लागि योजना शाखासँग समन्वय गरी बजेट तर्जुमा कार्यमा सहयोग गर्ने र स्वीकृत बजेट नियमानुसार निकास दिने र खर्चको अभिलेख राख्ने ।
- विभाग र अन्तर्गत कार्यालयहरूको राजश्व र धरौटीसमेतको केन्द्रीय आर्थिक विवरण तयार गरी तालुक निकायमा पेश गर्ने ।
- सञ्चालित कार्यक्रम/आयोजनाहरूको मासिक र वार्षिक खर्चको फाँटवारी तयार गर्ने । आर्थिक सर्वेक्षण तथा बजेट तर्जुमा कार्यमा अन्य शाखालाई सहयोग गर्ने ।
- आर्थिक कारोबारमा माग भए बमोजिम राय पेश गर्ने ।
- आर्थिक कारोबार सम्बन्धी सम्पूर्ण श्रेस्ता दुरुस्त राख्ने, आन्तरिक र अन्तिम लेखापरीक्षण गराउने ।
- कर्मचारीले पाउने पारिश्रमिक (तलव, भत्ता, खाद्यान्न तथा पोशाक) लगायतका अन्य सुविधाहरू समयमै उपलब्ध गराउने ।
- विभाग र अन्तर्गत कार्यालयहरूको वेरुजुको अभिलेख अद्यावधिक गर्ने गराउने ।
- लेखापरीक्षणबाट देखिन आएका वेरुजुहरू नियमानुसार फस्यौट गर्ने गराउने ।

१.८.५ वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण शाखा

- वन्यजन्तुको अपराध नियन्त्रणका लागि केन्द्रीयस्तरमा सरोकारवाला निकायहरूसँग समन्वय गर्ने ।
- मातहतका कार्यालयहरूमा चोरी शिकार नियन्त्रण इकाई प्रभावकारी रूपमा परिचालन गर्न आवश्यक राय सुझाव दिने ।
- वन्यजन्तु चोरी शिकारमा संलग्न व्यक्तिहरूको अभिलेख तयार गर्ने ।
- विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरूमा वन्यजन्तु सम्बन्धी अपराधका विषयहरूमा अदालती कारबाहीमा रहेका विषयवस्तुसँग आवश्यक पर्ने जवाफ, प्रतिवेदन तयार गर्ने ।
- वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण सम्बन्धमा केन्द्रीयस्तरमा सञ्जाल गठन गर्ने कार्यमा आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण तथा तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने सम्बन्धी कार्यको लागि वन तथा भू-संरक्षण विभाग र SAWEN सँग नियमित समन्वय गर्ने ।
- विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरूका साथै सुरक्षा निकायका कर्मचारीहरूका लागि वन्यजन्तु अपराध सम्बन्धी विषयहरूमा तालिम, गोष्ठी, अभिमुखीकरण, पुनर्ताजगी आदि कार्यक्रमहरूको आयोजना गर्ने ।

१.९ प्रमुख चुनौतीहरू

नेपालको जैविक विविधता संरक्षणमा विभागले अहोरात्र आफ्नो कार्य सम्पादन गर्दागर्दै पनि विभिन्न चुनौतिहरूको सामान गर्दै आइरहेको छ । विभागले खेप्दै आइरहेका प्रमुख चुनौतिहरू यस प्रकार छन् :

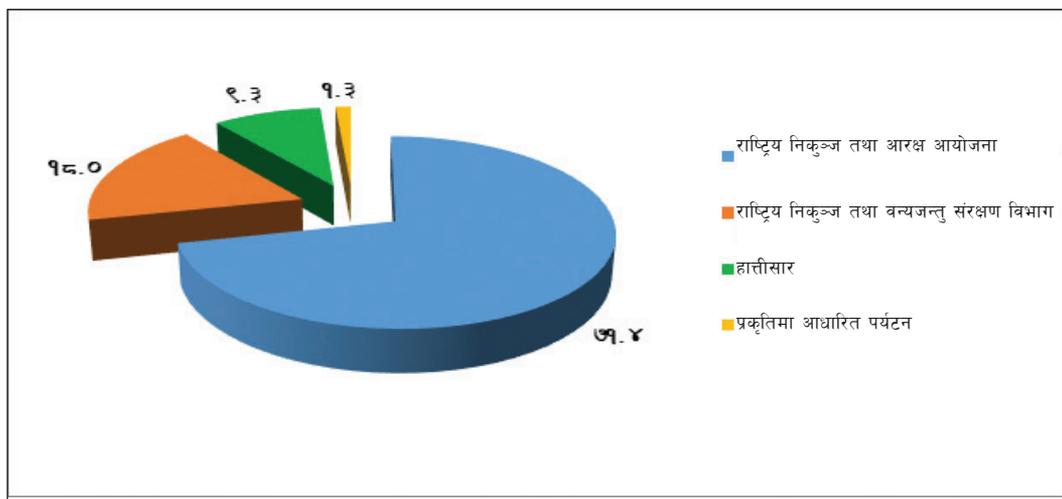
- वन पैदावार र वन्यजन्तुको चोरी शिकार तथा अवैध व्यापार ।
- संरक्षित क्षेत्रको सिमानाभित्र र मध्यवर्ती क्षेत्रको सरकारी वन क्षेत्रमा बस्ती र जग्गा अतिक्रमण ।
- कमजोर भौतिक संरचना, साधन स्रोतको र बजेटको अपर्याप्तता ।
- विद्यमान कानूनको समय सापेक्ष संशोधनमा ढिलाई ।
- मानव वन्यजन्तु बीचको द्वन्द्व ।
- प्राकृतिक स्रोत माथिको बढ्दो मानवीय चाप ।
- संरक्षण र विकासका फरक फरक अवधारणा तथा मान्यता ।
- वन र वन्यजन्तु अपराधको लागि विशिष्टकृत अदालतको व्यवस्थाको अभाव ।
- घाइते टुहुरा वन्यजन्तुको व्यवस्था गर्न स्रोत साधन, वन्यजन्तु अस्पताल र उद्धार केन्द्रको कमी ।
- नदीजन्य निर्माण सामग्रीको अवैध प्रयोग तथा नीतिगत द्विविधा ।
- मिचाहा प्रजातिको व्यवस्थापन गर्न कठिनाई ।
- वन्यजन्तुको बासस्थान खुम्चनु, क्षयीकरण तथा संरक्षित क्षेत्रबीचमा जैविक मार्ग सहज नहुनु ।
- संरक्षित क्षेत्रका पूर्वाधार जस्तै मुख्य कार्यालय, सेक्टर कार्यालय, रेञ्जपोष्ट तथा पोष्टहरू पूराना र जिर्ण अवस्थामा हुनु ।
- उत्तरी सीमातर्फ भौगोलिक बिकटताका कारणले आशातित संरक्षण गर्न कठिनाई रहेको ।
- मध्यवर्ती क्षेत्र तथा संरक्षण क्षेत्रको व्यवस्थापनमा स्थानीय सरकारसँगको समन्वय ।
- चौबिसै घण्टा खटिनुपर्ने र अति कठिन वातावरणीय अवस्थामा जोखिमपूर्ण काम गर्नुपर्ने कर्मचारीहरूका लागि आपतकालिन उद्धारको प्रावधान तथा विमाको व्यवस्थाको अभाव ।
- अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका सिमसार क्षेत्रको व्यवस्थापनमा समन्वयको कमी ।

भाग-२ : आ.व. २०७८/७९ मा सञ्चालित कार्यक्रमहरू

२.१ आ.व. २०७८/७९ को आयोजनागत बजेट विनियोजनको स्थिति

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष आयोजना, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग कार्यक्रम, हात्तिसार कार्यक्रम, प्रकृतिमा आधारित पर्यटन कार्यक्रम जस्ता सालबसाली कार्यक्रम अन्तर्गत वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम यस विभाग तथा मातहतका कार्यालयहरूबाट सञ्चालन हुँदै आएको छ। आ.व. २०७८/७९ को स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष आयोजना, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग कार्यक्रम, हात्तिसार कार्यक्रम, र प्रकृतिमा आधारित पर्यटन कार्यक्रममा गरी कुल २ अर्ब ४३ करोड ३० लाख रकम विनियोजन भएकोमा आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्ममा खुद बजेट २ अर्ब ३३ करोड १३ लाख रकम रहेको थियो। राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग र मातहतका कार्यालयहरूमा सञ्चालित आयोजन/कार्यक्रमहरूमा विनियोजन भएको बजेटको स्थिति देहाय बमोजिम छ।

चित्र ३: आयोजनागत विनियोजित बजेट २०७८/७९

२.२ आ.व. २०७८/७९ मा कार्यालयहरूको आयोजनागत स्वीकृत वार्षिक बजेट

आ.व. २०७८/७९ मा कार्यालयहरूको आयोजनागत स्वीकृत वार्षिक बजेट निम्नानुसार छ। आ.व. २०७८/७९ मा कार्यालयहरूको आयोजनागत स्वीकृत वार्षिक बजेट तथा खर्चको विवरण अनुसूची ५ र अनुसूची ६ मा मध्यवर्ती क्षेत्र स्थापना देखि आ.व. २०७८/७९ सम्म मध्यवर्ती क्षेत्र कार्यक्रममा विनियोजित भएको वार्षिक बजेट विवरण प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १: आ.व. २०७८-७९ सा कार्यालयहरूको आयोजनागत स्वीकृत वार्षिक बजेट

रु. लाखमा

सि.नं.	कार्यालय	आयोजना/कार्यक्रमको नाम												कुल खुद बजेट	
		रा.नि. तथा आरक्ष		रा.नि. तथा व.ज.सं. विभाग		हातिसार		प्रकृतिमा आधारित पर्यटन		व्यय		कुल बजेट			
		वित्तियोजित	रकमान्तर	खुद बजेट	वित्तियोजित	खुद बजेट	रकमान्तर	वित्तियोजित	रकमान्तर	वित्तियोजित	रकमान्तर				
१	चितवन रा.नि.	१९१३.३	३४९	२२६२.३	०	२०१	२०१	८७१.४७	३३.७७	९०५.२४	०	२९.६५	०	२९.६५	३३९.८.२
२	पर्सो रा.नि.	९२६.१७	१००	१०२६.२	०	२८.८४	२८.८४	१९३.३५	०	१९३.३५	०	२९.६८	०	२९.६८	१२७.८
३	बाँके रा.नि.	१०९५.९	१३८.०१	१२३३.९	०	८	८	१६२.४३	५.२०१	१६७.६३	४६५.७	११७.३	३४८.४	१४७.९	१४७.९
४	बर्दिया रा.नि.	१७७६.५	२१०.६४	१९८७.२	०	५५.६५	५५.६५	२७४.२२	०	२७४.२२	५५५.६	५५५.६	०	५५५.६	२३१७
५	शुक्राफाँटा रा.नि.	९६०.३९	२८७.५२	१२४७.९	०	११३.६४	११३.६४	१८८.७४	०	१८८.७४	४५८.३	४५८.३	१९०	१९०	१७४०.३
६	शिवपुरी नार्गाजुन रा.नि.	८५९.४५	१४९.८१	१००९.३	०	६०.६२	६०.६२	०	०	०	२७.५२	०	२७.५२	०	१०९७.४
७	लामटाङ रा.नि.	७३०.२४	७.४५	७३७.६९	०	२८.८८	२८.८८	०	०	०	२७.३३	०	२७.३३	०	७९३.९
८	शै-फोक्सुङो रा.नि.	४४५.१	८	४५३.१	०	१८.४७	१८.४७	०	०	०	२५.७१	०	२५.७१	०	४९७.२८
९	सगरमाथा रा.नि.	५२४.१५	१७.०३	५४१.१८	०	६१.९९	६१.९९	०	०	०	२३.७२	०	२३.७२	०	६२६.८९
१०	मकालु वरुण रा.नि.	६१७.३२	१००	७१७.३२	०	८	८	०	०	०	२६.३३	०	२६.३३	०	७५१.६५
११	खप्तड रा.नि.	५४५.९३	०	५४५.९३	०	८	८	०	०	०	५६.७६	०	५६.७६	०	६०२.६९
१२	राप्ता रा.नि.	४७८.२१	१०२.५८	५८०.७९	०	८	८	०	०	०	४२.८६	०	४२.८६	०	१०१७.४
१३	कोशीटप्पू व.आ.	६०४.२४	३०७.१९	९११.४३	०	९	९	२४२.७९	५.२	२४७.९९	२८.९८	२८.९८	०	२८.९८	११९७.४
१४	ढोरपाटन शि.आ.	५५५.५७	२००.५२	७५६.०९	०	०	०	०	०	०	२५.६२	०	२५.६२	०	७८१.७१
१५	अन्नपूर्ण सं.क्षे.	७०.५७	२.९	७३.४७	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	७३.४७
१६	अपिनाम्मा सं.क्षे.	५३५.२	०	५३५.२	०	५१.८४	५१.८४	०	०	०	०	०	०	०	५८७.०४
१७	कञ्चनजङ्घा सं.क्षे.	१८०.१९	९.७	१८९.८९	०	६	६	०	०	०	०	०	०	०	१९५.८९
१८	कृष्णसार सं.क्षे.	१८४.६५	७.३५	१९२	०	८	८	०	०	०	०	०	०	०	२००
१९	गौरीशंकर सं.क्षे.	४२.३३	०	४२.३३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	४२.३३
२०	मनास्लु सं.क्षे.	४०.४८	१.०५	४१.५३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	४१.५३
२१	राष्ट्रिय प्राणी उद्यान	०	०	०	०	७५.५७	७५.५७	०	०	०	०	०	०	०	७५.५७
२२	मानुसक प्राणी उद्यान	०	०	०	०	३४४.७३	३४४.७३	०	०	०	०	०	०	०	३४४.७३
२३	रा.नि. तथा व.सं. विभाग	३०९.६.२	२९.८३	३११.५१	०	८९१.१	८९१.१	०	०	०	३१.५	०	३१.५	०	३११.५
	जम्मा	१६१८२	९८४.२	१७१९८	३९७४	१३५.१७	३८३८.८	१९३३	४४.१७	१९७७.२	२२४१	२२४१	९४१.२	१२९९.८	२२३१४

२.३ आ.व. २०७८/७९ को आयोजनागत बजेटको स्थिति

तालिका २: आ.व. २०७८/७९ को आयोजनागत खुद बजेट

सि.नं.	आयोजनाको नाम	प्राथमिकता क्रम	वित्तियोजित बजेट (रु.लाखमा)											
			खालु				पूजीगत				जम्मा			
			ने.स. तर्फ	वै.अ.तर्फ	जम्मा	ने.स. तर्फ	वै.अ.तर्फ	जम्मा	ने.स. तर्फ	वै.अ.तर्फ	जम्मा	ने.स. तर्फ	वै.अ.तर्फ	जम्मा
१	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्षा आयोजना	P1	८८८१.७७	०	८८८१.७७	६३१६.०३	०	६३१६.०३	१५१९७.८	०	१५१९७.८	१५१९७.८	०	१५१९७.८
२	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग	P1	२८४२.८४	०	२८४२.८४	९९६	०	९९६	३८३८.८४	०	३८३८.८४	३८३८.८४	०	३८३८.८४
३	प्रकृतिमा आधारित पर्यटन कार्यक्रम	P1	१६३	१५०.८	३१३.८	११२	८७४	९८६	२७५	१०२४.८	२७५	१०२४.८	१०२४.८	१२९९.८
४	हात्तीसार	P2	१६२६.१७	०	१६२६.१७	३५१	०	३५१	१९७७.१७	०	१९७७.१७	१९७७.१७	०	१९७७.१७
	जम्मा		१३५१३.७८	१५०.८	१३६६४.५८	७७५४.०३	८७४	८६४९.०३	२१२८८.८१	१०२४.८	२२३१३.६१	२२३१३.६१	०	२२३१३.६१

(ने.स.: नेपाल सरकार, वै.अ.: वैदेशिक अनुदान)

२.४ आ.व. २०७८/७९ को आयोजनागत खर्चको स्थिति

तालिका ३: आ.व. २०७८/७९ को आयोजनागत खर्च

सि.नं.	आयोजनाको नाम	खुद बजेट						खर्च						खर्च प्रतिशत					
		खालु		पूजीगत		जम्मा		खालु		पूजीगत		जम्मा		खालु		पूजीगत		जम्मा	
		रु. लाखमा	%	%	%	%	%	%											
१	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्षा आयोजना	८८८१.७७	६३१६.०३	१५१९७.८	७४४८.८०	४६९२.०४	१२१४०.८५	८३.८७	७४.२९	७९.८९	६५.४९	७९.८९	७९.८९	७९.८९	७९.८९	७९.८९	७९.८९	७९.८९	७९.८९
२	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग	२८४२.८४	९९६.००	३८३८.८४	२५६६.७०	७१२.०८	३२७८.७८	२५.६६	७.४९	३२.७८	३२.७८	३२.७८	३२.७८	३२.७८	३२.७८	३२.७८	३२.७८	३२.७८	३२.७८
३	हात्तीसार	३१३.८०	९८६	१२९९.८	१४४१.९६	२५५.४४	१७०७.४०	४५.६२	१०.६३	१७.०७	१७.०७	१७.०७	१७.०७	१७.०७	१७.०७	१७.०७	१७.०७	१७.०७	१७.०७
४	प्रकृतिमा आधारित पर्यटन कार्यक्रम	१६२६.१७	३५१.००	१९७७.१७	१५४६.६७	४१९.६३	२४६.३०	४९.२९	१०.३१	४९.२९	४९.२९	४९.२९	४९.२९	४९.२९	४९.२९	४९.२९	४९.२९	४९.२९	४९.२९
	जम्मा	१३६९४.५८	८६४९.०३	२२३१३.६०	११६१२.९३	५७७१.९९	१७३८३.३२	८४.७९	६६.७३	७७.८९	७७.८९	७७.८९	७७.८९	७७.८९	७७.८९	७७.८९	७७.८९	७७.८९	७७.८९

(ने.स.: नेपाल सरकार, वै.अ.: वैदेशिक अनुदान)

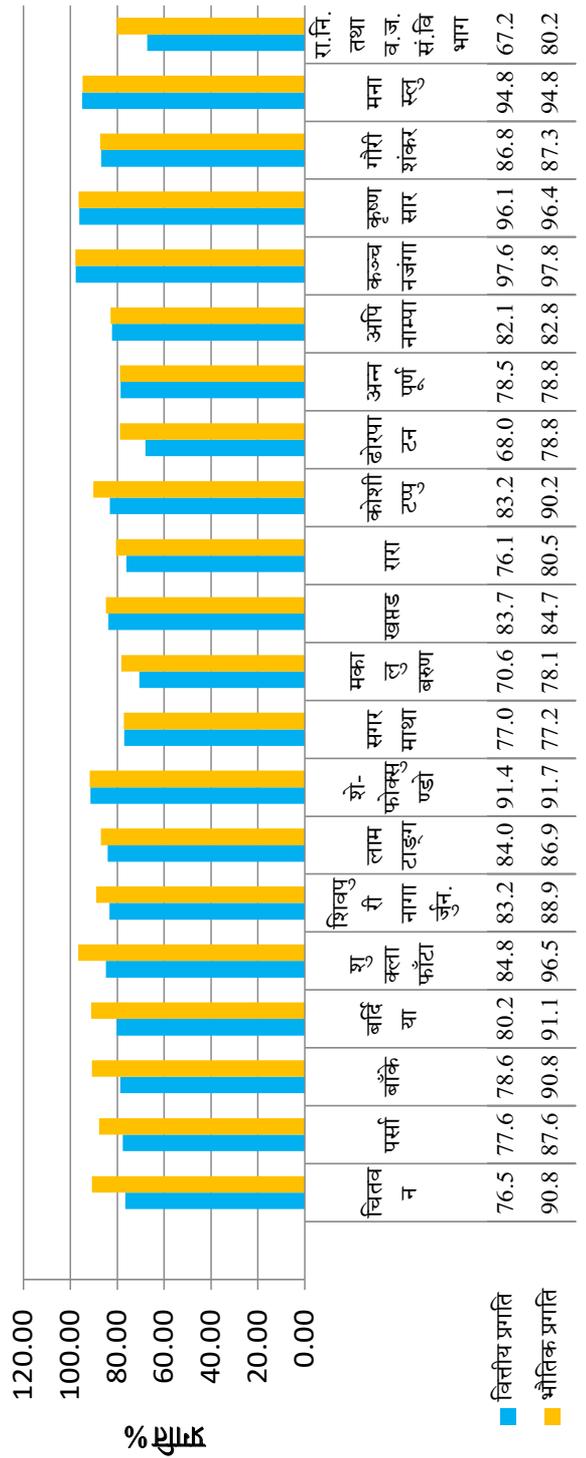
२.५ आ.व. २०७८/७९ मा आयोजना अन्तर्गतका कार्यालयहरूको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च

२.५.१ राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष आयोजना अन्तर्गतका कार्यालयहरूको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च विवरण

चित्र ४: राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष आयोजना अन्तर्गत कार्यालयहरूको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च (रु. लाखमा)

सि.नं.	आयोजनाको नाम	खुद बजेट (रु. लाखमा)			खर्च (रु. लाखमा)			भरित प्रतिशत		
		चालु	पूर्वीगत	जम्मा	चालु	पूर्वीगत	जम्मा	चालु	पूर्वीगत	जम्मा
१	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष आयोजना	८८८१.७७	६३१६.०३	१५१९७.८	७४४८.८	४६९२.०४	१२१४०.८५	८३.८७	७४.२९	७९.८९

कार्यालयगत आयोजना प्रगति

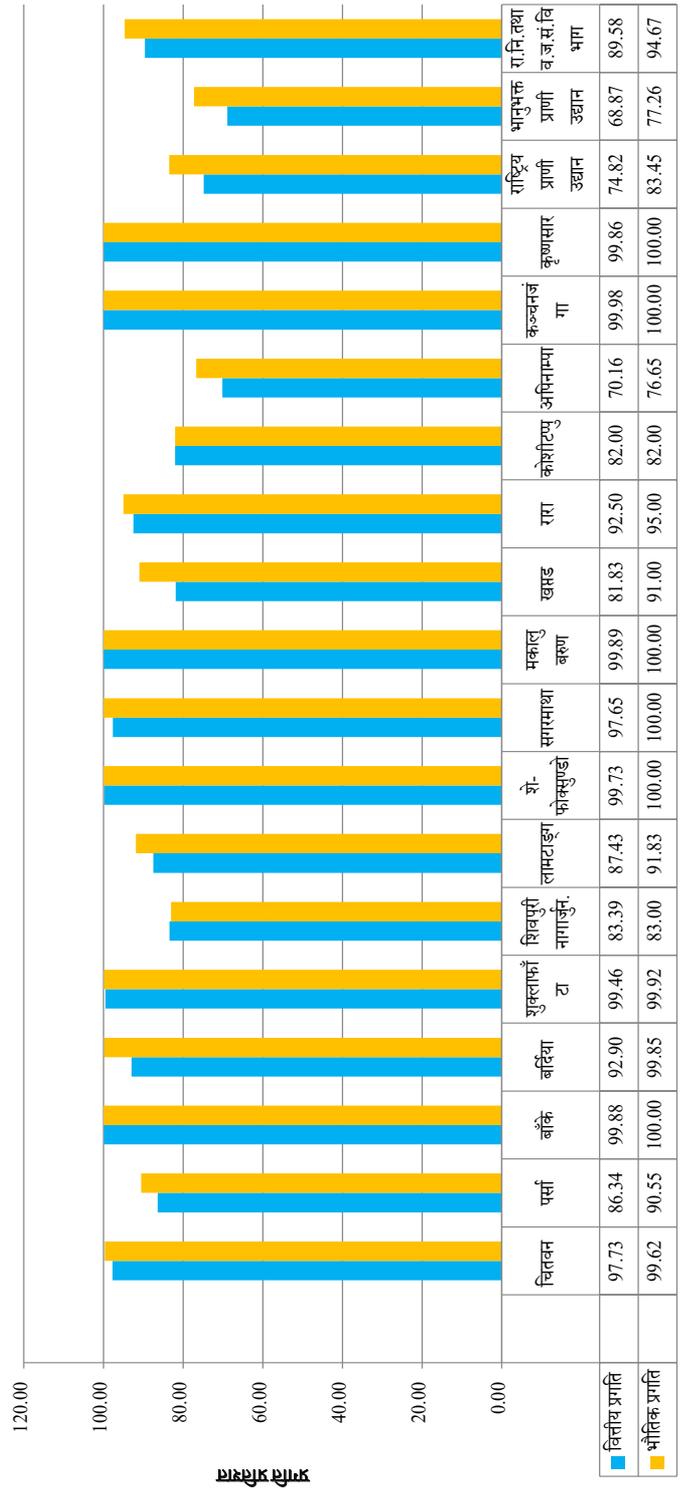

२.५.२ राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग कार्यक्रमअन्तर्गतका कार्यालयहरूको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च विवरण

चित्र ५: राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग आयोजनाअन्तर्गतका कार्यालयहरूको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च (रु. लाखमा)

सि.नं.	आयोजनाको नाम	खुद बजेट (रु. लाखमा)			खर्च (रु. लाखमा)			खर्च प्रतिशत			भरित प्रगति प्रतिशत
		चालु	पूर्जीगत	जम्मा	चालु	पूर्जीगत	जम्मा	चालु	पूर्जीगत	जम्मा	
१	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग	२८४२.८४	९९.६	३८३८.८४	२५६६.७	७१.०८	३२७८.७८	९०.२९	७१.४९	८५.४१	८३.८३

कार्यालयगत आयोजना प्रगति

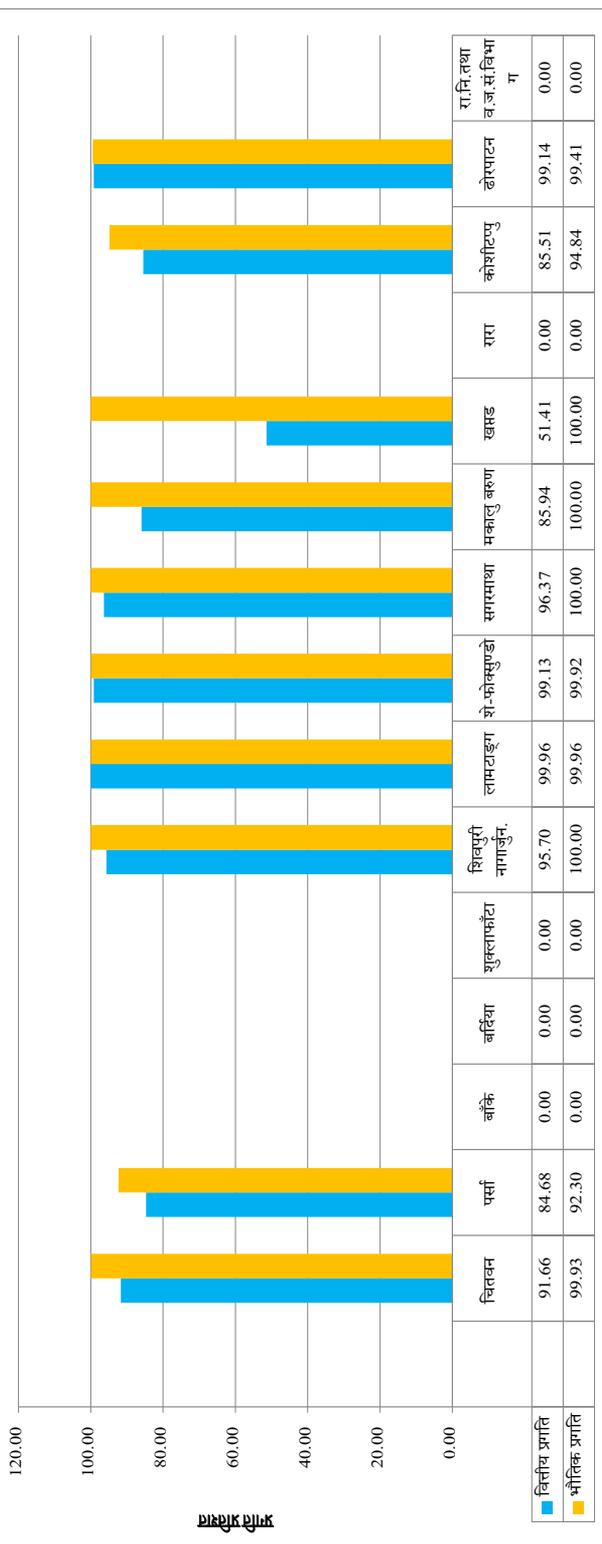

२.५.३ प्रकृतिमा आधारित पर्यटन कार्यक्रमअन्तर्गतका कार्यालयहरुको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च विवरण

चित्र ६: प्रकृतिमा आधारित पर्यटन कार्यक्रमअन्तर्गतका कार्यालयहरुको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च (रु.लाखमा)

सि.नं.	आयोजनाको नाम	खुद बजेट (रु. लाखमा)			खर्च (रु. लाखमा)			खर्च प्रतिशत			भरित प्रगति प्रतिशत
		चालु	पूजौगत	जम्मा	चालु	पूजौगत	जम्मा	चालु	पूजौगत	जम्मा	
१	प्रकृतिमा आधारित पर्यटन कार्यक्रम	३१३.८	९८६	१२९९.८	१५४.६७	१०१.६३	२५६.३०	४९.२९	१०.३१	१९.७२	६५.७६

कार्यालयगत आयोजना प्रगति

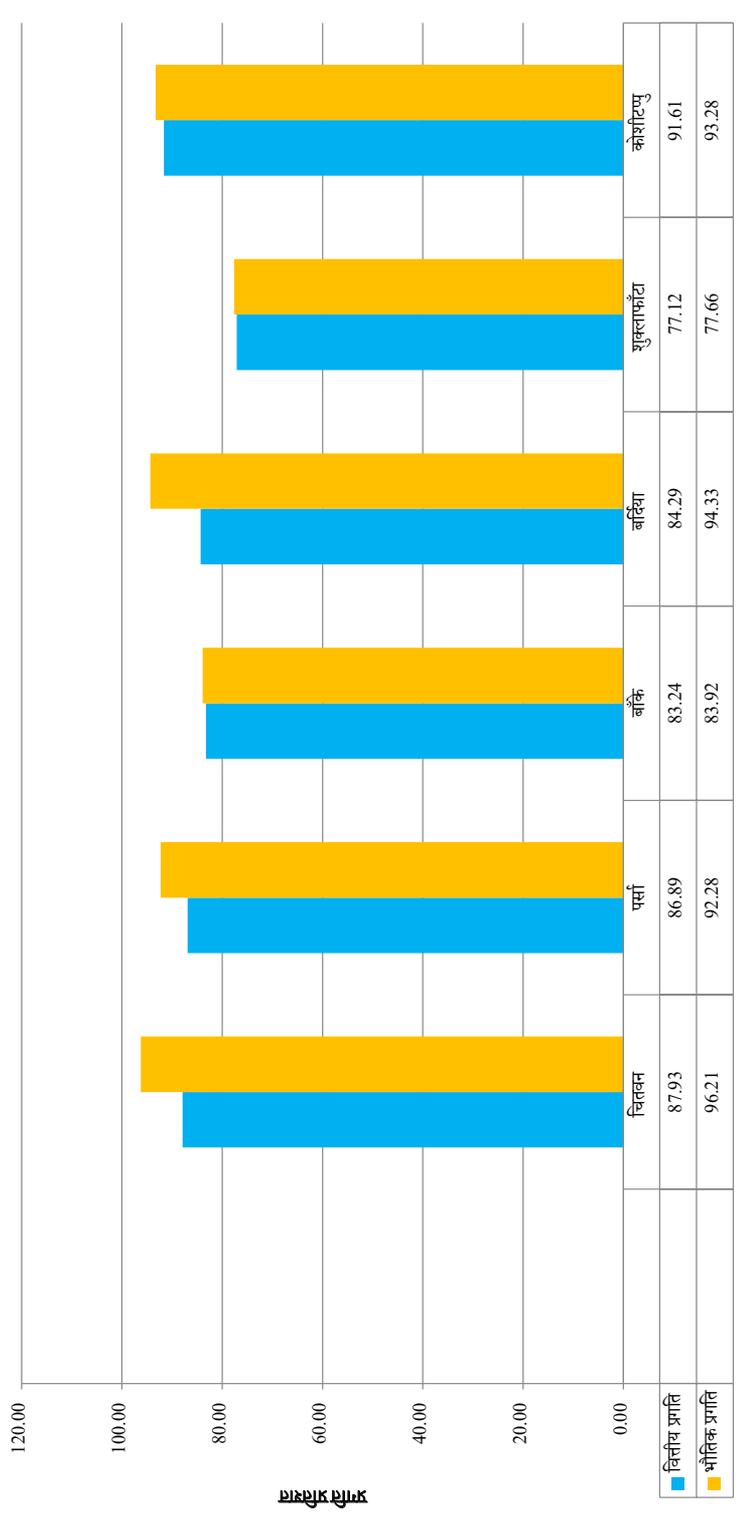
(वैदेशिक अनुदान तर्फको बजेट निकासी नभएको)

२.५.४ हात्तीसार आयोजनाअन्तर्गतका कार्यालयहरूको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च विवरण

चित्र ७: हात्तीसार आयोजनाअन्तर्गतका कार्यालयहरूको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च (रु.लाखमा)

सि.नं.	आयोजनाको नाम	खुद बजेट (रु. लाखमा)		खर्च (रु. लाखमा)		खर्च प्रतिशत			भरित प्रगति प्रतिशत
		चालु	पूजीगत	चालु	पूजीगत	जम्मा	जम्मा	जम्मा	
१	हात्तीसार	१६२६.१७	३५१	१४४२	२६५.४४	१७०७.४	७५.६२	८६.३५६	९०.७६

कार्यालयगत आयोजना प्रगति

२.६ आ.ब. २०७८/७९ मा आयोजनागत मुख्य उपलब्धिहरू

तालिका ४: आ.ब. २०७८/७९ मा आयोजनागत रूपमा भएका मुख्य उपलब्धिहरू

आयोजनाको नाम	आयोजनाको समष्टिगत प्रगति स्थिति %		हासिल भएका मुख्य मुख्य उपलब्धिहरू	आयोजना कार्यान्वयनमा देखा परेका प्रमुख समस्या र चुनौती
	भौतिक	वित्तीय		
राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष आयोजना	८७.९८	७९.८८	१३८३ हे. घाँसे मैदान निर्माण तथा व्यवस्थापन भएको, २५ हे.मा मिचाहा प्रगति नियन्त्रण, ६ हे. अतिक्रमण तथा व्यवस्थापन, ४६३ कि.मी. वनपथ ग्रामभेडि, वन्यजन्तुको लागि ९४ वटा पानी पोखरी व्यवस्थापन, २८ कि.मि.मेषजाली सहितको तरवार निर्माण र १७.२३ कि.मि. सोलार फेन्स निर्माण भएको, ६० कि.मि. वनपथ निर्माण, २ वटा सिमसार क्षेत्रको व्यवस्थापन/पुनर्स्थापना गरिएको, ८१ कि.मि. अग्निरेखा निर्माण, ४ वटा वन्यजन्तु उद्धारकेन्द्र निर्माण भएको, मानव हाती ढुङ्ढ व्यवस्थापनको लागि १० हे. तारवार सहितको वृक्षारोपण, १० हे. केरा तथा उखु खेती रोपण, १० वटा पर्यटकीय विश्रामस्थल, ३५ कि.मि. पर्यटक पदमार्ग निर्माण, गौर पिाई र भारल गणना, लघुना मृगको अध्ययन तथा सर्वेक्षण, र १ पटक बाइसिंगा अनुगमन भएको ।	संरक्षित क्षेत्र कार्यालयहरूमा भौतिक निर्माण सम्बन्धी पर्याप्त मात्रामा प्राथमिक जनशक्तिको अभावको कारण समयमै ल.ई. तयार नहुँदा कार्यान्वयन तथा तोकिएको समयमा लक्ष्य प्राप्त गर्न कठिनाई हुने गरेको ।
राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग	८३.८३	८५.४१	वैज्ञानिक अध्ययन, अनुसन्धान वा शैक्षिक प्रदर्शनीको लागि वन्यजन्तु प्रदान गर्ने सम्बन्धी मापदण्डको मस्यौदा तयार, राष्ट्रिय बाघ गणना, बाँके बर्दिया भू-परिधि क्षेत्रमा बाघको Carrying capacity अध्ययन, संवेदनशिलताका आधारमा संरक्षित क्षेत्र विस्तार सम्भाव्यतब अध्ययन, पहाडी तथा हिमाली संरक्षण क्षेत्रमा पर्यापर्यटन विगोपना अध्ययन, राष्ट्रिय प्राणी उद्यानमा १.७३ कि.मि फोन्सिंग भएको, राष्ट्रिय प्राणी उद्यानको गुरुयोजनामा उल्लेखित कार्यहरूको डि.पि.आरको मस्यौदा तयार भएको ।	भानुभक्त प्राणी उद्यानमा जग्गा प्राप्तिको काम निर्णय प्रक्रियामा रहेको हुँदा डि.पि.आर.को काम हुन सकेको ।
प्रकृतिमा आधारित पर्यटन कार्यक्रम	६५.७६	१९.७२	५ कि.मि. पर्यटक पदमार्ग निर्माण भएको, ६ वटा पर्यटक विश्रामस्थल निर्माण भएको, २३ वटा साईनबोर्ड/सुचनाबोर्ड निर्माण, वन्यजन्तु अवलोकनका लागि १ वटा आर.सि.सि मचान निर्माण, ८० जनालाई प्रकृति पथ प्रदर्शक तालिम ।	स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार बजेट विनियोजन नभएको साथै वैदेशिक अनुदान तर्फको बजेट निकाला समेत नभएको कारण लक्ष्य अनुसार काम हुन नसकेको ।
हात्तीसार	९०.७६	८६.३५	९ वटा हात्तिसाको सेडघर निर्माण भएको, २५ वटा हात्ती/चितुवा प्रभावित क्षेत्रमा सोलार आउटडोर ल्याम्प जडान	नयाँ हात्ती जन्मदा स्वतः दरवन्दी सिर्जना नहुँदा नयाँ हात्तीको लागि राशन बन्दोवस्ती तथा हात्ती व्यवस्थापनमा समस्या आउने गरेको ।

२.७ आ.व. २०७८/७९ मा नीति तथा कार्यक्रम (माईलस्टोन) को प्रगति विवरण

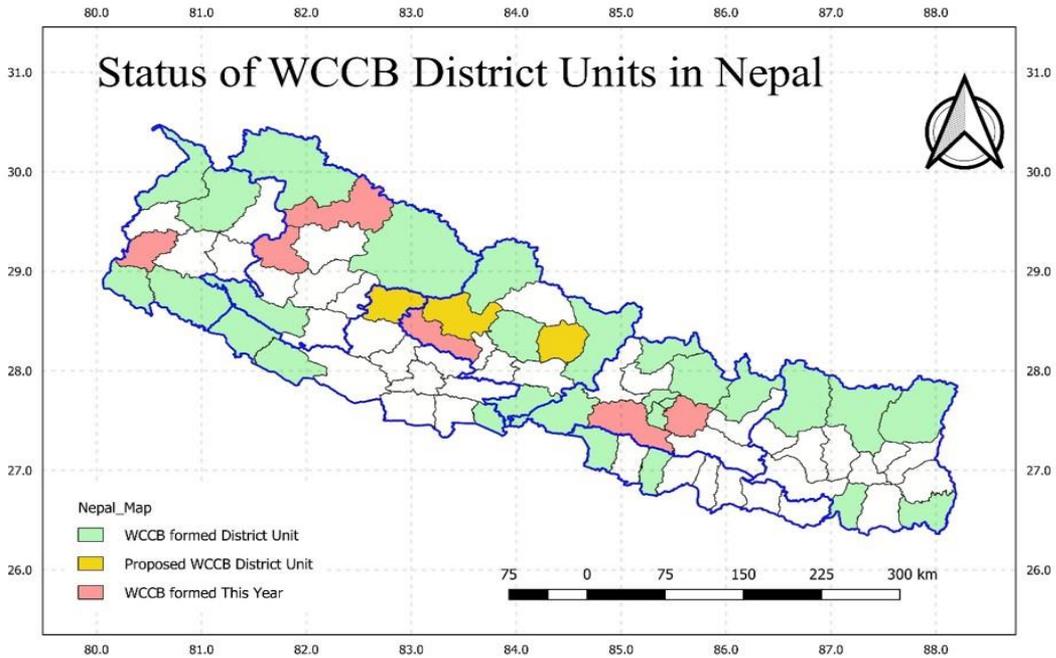
तालिका ५: आ.व. २०७८/७९ मा नीति तथा कार्यक्रम (माईलस्टोन) को प्रगति विवरण

नीति तथा कार्यक्रम/बजेट वक्तव्यको	प्रगति/ कार्यान्वयनको अवस्था				कैफियत
	भौतिक प्रगतिको अवस्था (इकाई/परिमाण र प्रगति प्रतिशत)	विनियोजित बजेट	खर्च रकम	वित्तीय प्रगति प्रतिशत	
संरक्षित क्षेत्रमा पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माण (बुँदा नं. १५४)	९५.७१%	६७४.४	५१२.६३	७६.०१	
पर्यटकीय विश्रामस्थल निर्माण (१२ वटा)	१०/वटा/८३%	४४	३१.५४	७१.६९	
पर्यटक पदमार्ग/ गोरेटो वाटो निर्माण (३५ कि.मि.)	३५ कि.मि./ १००%	७२	७१.५९	९९.४३	
पर्यटक पदमार्ग/ गोरेटो वाटो मर्मत/स्तरोन्नती (१५२ कि.मि.)	१५२ कि.मि./ १००%	३२.१	३१.०१	९६.६	
काठेपूल निर्माण तथा मर्मत (५३ वटा)	५३ वटा/ १००%	८०	६९.२१	८६.५१	
भ्यूटावर मर्मत (३२ वटा)	३२ वटा/ १००%	१५	१३.६५	९१	
वन पथ निर्माण (६० कि.मि.)	६० कि.मि./ १००%	७४	४८.३५	६५.३४	
वन पथ ग्राभेलिंग तथा मर्मत (५१३ कि.मि.)	४६३ कि.मि./ ९०%	३५७.३	२४७.२८	६९.२१	कोशीमा ५० कि.मि. नभएको
राष्ट्रिय प्राणी उद्यानको गुरुयोजनामा उल्लेखीत कार्यहरूको डि.पि.आर तयार (१ वटा) (बुँदा नं १५५)	९०%	४९०	३६२.२८	७३.९३	अर्न्तम मस्यौदा तयार
शंकरनगर वन विहार रुपन्देही र सुदुरपश्चिमको डोटी वुडर लगायत अन्य प्राणी उद्यान नभएको प्रदेशहरूमा प्राणी उद्यान निर्माण तथा सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने (१ पटक) (बुँदा नं. १५५)					
संभाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन तयार	कार्य नभएको				कार्यक्रम रकमान्तर
मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व व्यवस्थापन अन्तरगत वन्यजन्तु आक्रमणको जोखिम न्यूनीकरण गर्न वीमा कार्यक्रम संचालन गर्ने (बुँदा नं.१५६)	काम नभएको				कार्यक्रम र कमान्तर
मेघजाली सहित तारवार (२८ कि.मि.) तथा सोलार फेन्स निर्माण १९ कि.मि.) (बुँदा नं. १५६)	१००%	८७२	७५५.८१	८६.६८	
मेघजाली सहित तारवार (२८ कि.मि.)	२८ कि.मि. /१००%	६८६.९५	५८४.४	८५.०७	
सोलार फेन्स निर्माण (१९ कि.मि.)	१७.२३ कि.मि. /१००%	१८५	१७१.४१	९२.६५	लक्ष्य संशोधन
वन्यजन्तु उद्धार केन्द्र निर्माण (४ वटा) (बुँदा नं. १५६)	४ वटा/१००%	९५	७३.४५	७७.३२	
कोशीटप्पू वन्यजन्तु आरक्षमा मानव हात्ति द्वन्द्व व्यवस्थापन (बुँदा नं. १५६)	१००%	४५	४४.२	९८.२२	
पानी पोखरी निर्माण (५ वटा)	५ वटा /१००%	२५	२४.४	९७.६	
केरा तथा उखु खेती रोपण तथा घेरवार (१० हेक्टर)	१० हेक्टर/१००%	१०	१०	१००	
तारवार सहितको वृक्षारोपण (१० हेक्टर)	१० हेक्टर/१००%	१०	९.८	९८	
वन्यजन्तुका लागि पानी पोखरी व्यवस्थापन (निर्माण/ संरक्षण/ व्यवस्थापन) (१०६ वटा) (बुँदा नं. १५६)	९४ वटा/८९%	८८.५	६३.९७	७२.२८	
वन्यजन्तु प्रजाति गणना (४ प्रजाति बाघ, झारल, गौरीगाई र लगुना) (बुँदा नं. १५७)	४ प्रजातिको गणना सम्पन्न/१००%	९३.४२	९२	९८.८२	

२.८ वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाई गठन

फिल्डस्तरमा निकुञ्ज/आरक्ष रहेका जिल्लामा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु आरक्षको प्रमुख संयोजक र सम्बन्धित डिभिजनल वन कार्यालयका अधिकृत प्रतिनिधि, जिल्ला प्रशासन कार्यालयका अधिकृत प्रतिनिधि, जिल्ला प्रहरी कार्यालयका अधिकृत प्रतिनिधि, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्षको सुरक्षार्थ खटिएको नेपाली सेनाको गण/गुल्मका प्रमुख सदस्य रहेको एक इकाई हुने व्यवस्था गरेको छ। राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष नरहेको अवस्थामा सम्बन्धित डिभिजनल वन अधिकृत संयोजक रहने व्यवस्था रहेको छ। आ.व. २०७८/७९ मा थप ६ स्थानमा इकाई गठन भइ प्रतिवेदन अवधि सम्ममा ३४ जिल्लामा ३२ (काठमाडौं, भक्तपुर र ललितपुर जिल्लाको एउटा इकाई) वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाई गठन भई कार्य सञ्चालन भईरहेको छ। आ.व. २०७८/७९ सम्ममा वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाईहरूको गठन भएका जिल्लाको विवरण अनुसूचि ७ मा दिइएको छ।

चित्र ८: जिल्लास्तरीय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाई गठन

२.९ विभाग र अन्तर्गत कार्यालयहरूको वार्षिक बेरुजु फछ्यौटको विवरण

यस विभाग तथा मातहतका कार्यालयहरूको आ.व. २०७८/७९ सम्ममा ४३ करोड ४६ लाख ८० हजार रुपैयाँ कायमी बेरुजु रकम रहेकोमा २०७९ असार मसान्तसम्म ६ करोड ०८ लाख ९९ हजार (१४%) बेरुजु फछ्यौट भएको छ। निकायगत रुपमा बेरुजु फछ्यौट वार्षिक विवरण तालिका ६ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ६: विभाग र अन्तर्गत कार्यालयहरूको वार्षिक बेरुजु फछ्यौटको विवरण

(रकम रु.हजारमा)

क्र.सं.	कार्यालय को नाम	२०७८/७९ को कायमी बेरुजु रकम (रु. हजारमा)	२०७८/७९ को फछ्यौट बेरुजु रकम (रु. हजारमा)	२०७८/७९ को बाँकी बेरुजु(रु. हजारमा)	फछ्यौट प्रतिशत (%)
१	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु विभाग	१७७४२३	११३६०	१६६०६३	६.४०
२	मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	१७५१६	८७३	१६६४३	४.९८
३	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१०५३१	३२४	१०२०७	३.०८
४	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	४९१७	२१६८	२७४९	४४.०९
५	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	४४१७२	१३८३८	३०३३४	३१.३३
६	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज	५४४३	०	५४४३	०.००
७	लामटाड राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०९३७	०	२०९३७	०.००
८	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	१३५७८	३१२६	१०४५२	२३.०२
९	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	३२४४६	२२०८८	१०३५८	६८.०८
१०	शे फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज	१३३३६	१५०	१३१८६	१.१२
११	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज	५५१	०	५५१	०.००
१२	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज	७२२८	३७	७१९१	०.५१
१३	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१६६९	९०१	७६८	५३.९८
१४	कोशीटप्पू वन्यजन्तु आरक्ष	२२६२०	५१६९	१७४५१	२२.८५
१५	ढोरपाटन सिकार आरक्ष	४३९८८	०	४३९८८	०.००
१६	कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र	२८६८	०	२८६८	०.००
१७	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र	३६०३	०	३६०३	०.००
१८	कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्र	२६९०	०	२६९०	०.००
१९	अपिनाम्पा संरक्षण क्षेत्र	७१८७	८५७	६३३०	११.९२
२०	भानुभक्त प्राणी उद्यान	५६४	०	५६४	०.००
२१	राष्ट्रिय प्राणी उद्यान	१४१३	०	१४१३	०.००
	जम्मा	४३४६८०	६०८९१	३७३७८९	१४.०१

२.१० विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरुको वार्षिक राजश्व सङ्कलनको विवरण

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग तथा मातहतका संरक्षित क्षेत्रहरुबाट आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा ३५ करोड ३३ लाख ८ हजार राजश्व सङ्कलन भएको छ ।

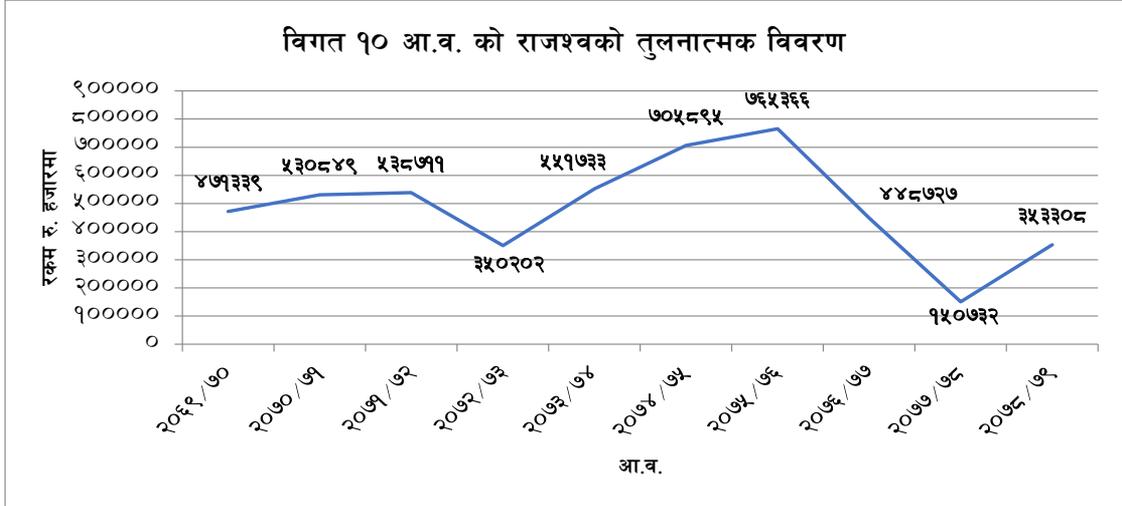
राजस्व शिर्षक (रु. हजारमा)

सि.नं.	विभाग/कार्यालय	वन क्षेत्रको रोयल्टी	वन क्षेत्रको अन्य आय	पर्यटन शुल्क	पदयात्रा शुल्क	वेरजु	अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	अन्य विक्रीबाट प्राप्त र कम	प्रशासनिक ढण्ड, जरिवाना र जफत	सरकारी सम्पत्तिको विक्रीबाट प्राप्त रकम	न्यायिक ढण्ड, जरिवाना र जफत	सरकारी सम्पत्तिको बहालबाट प्राप्त आय	बाडफाँड हुने बाहेक अन्य स्रोतबाट प्राप्त आय		जम्मा
													१४२११	११४१९	
१	चितवन रा.नि.	३३३६१	१४२६४	१४१९१	१४१९२	१५१११	१४२२९	१४२१३	१४३१२	१४२१२	१४३११	१४१५१	११४१९	१११६६७	
२	पर्सा रा.नि.	१११५३	०	३६५	०	२९५	२७५	०	२१२४	१०८	६८५	०	०	१५००५	
३	बाँके रा.नि.	११११	०	०	०	५	३२४	०	४०	०	११२५	०	०	२६०५	
४	बर्दिया रा.नि.	१४३३२	४६५	०	०	१३९	५६२	०	०	०	८४१	०	०	२३९१६	
५	शुक्लाफाँटा रा.नि.	६५९५	०	०	०	४६०	२०७	०	०	२३	१०१२	०	०	८२९७	
६	शिवपुरी नागार्जुन र रा.नि.	२५२६९	७०१	०	०	१५३	३९	०	४०	०	०	१	३२८५	२९४८८	
७	लामटाङ रा.नि.	८६६८	०	४७५४	०	०	२८५	०	०	०	१८	३९८	०	१४१२३	
८	मकालु वरुण रा.नि.	३१९४	१६	०	०	३५	६६	०	०	०	०	०	०	३३११	
९	सगरमाथा रा.नि.	६०३८	०	४७३८३	२६६	६८	०	५९८८	७०	०	०	४२४	०	६०२३८	
१०	शे-फोक्सुण्डो रा.नि.	१५०९७	०	०	०	१४४	७०	०	७६	०	०	०	०	१५३८७	
११	रारा रा.नि.	२५९	२७३	१६५२	०	०	६४	०	८४	३१०	०	०	०	२९३२	
१२	खप्तड रा.नि.	४७६	०	४११	०	२६	७	०	०	०	०	०	०	९२१	
१३	कोशीटप्पु ब.आ.	२७८	०	२४४१	०	१२२	७९६	०	४७४	०	०	०	०	४११०	
१४	ढोरपाटन शि.आ.	२६८	२०९	१२२९	०	१२४	६६	०	३२४	०	०	०	०	२२२०	

१५	अपिनाम्पा सं.क्षे.	२४८४२	०	६	२६	०	१३०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	२५००४
१६	कृष्णासार सं.क्षे.	५५३	०	०	०	०	३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	५५६
१७	कञ्चनजंघा सं.क्षे.	६३६	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	६३६
१८	अन्नपूर्ण सं.क्षे.	२३६	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	४४	०	२८०
१९	मनास्लु सं.क्षे.	०	०	०	०	०	०	१८	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१८
२०	राष्ट्रीय प्राणी उद्यान	०	०	०	०	०	१४	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१४
२१	भानुभक्त प्राणी उद्यान	०	०	०	०	०	५७	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	६६
२२	रा.मि.तथा व.ज.सं. विभाग	१६०८२	१३	०	०	४९	१६०६९	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	३२२१४
	जम्मा	२४१३४९	१६७८	५८५३०	२९२	२५६४	१९८५७	५९८८	४२३८	४४१	१४२१९	८६७	३२८५	३५३३०८						

विगत १० आ.व. (आ.व. २०६९/७० देखि आ.व. २०७८/७९) सम्मको राजश्वको तुलनात्मक विवरण निम्नानुसार छ। आ.व. २०६९/७० देखि आ.व. २०७८/७९ सम्मको कार्यालयगत राजश्व सङ्कलनको विवरण अनुसूची ८ मा दिइएको छ।

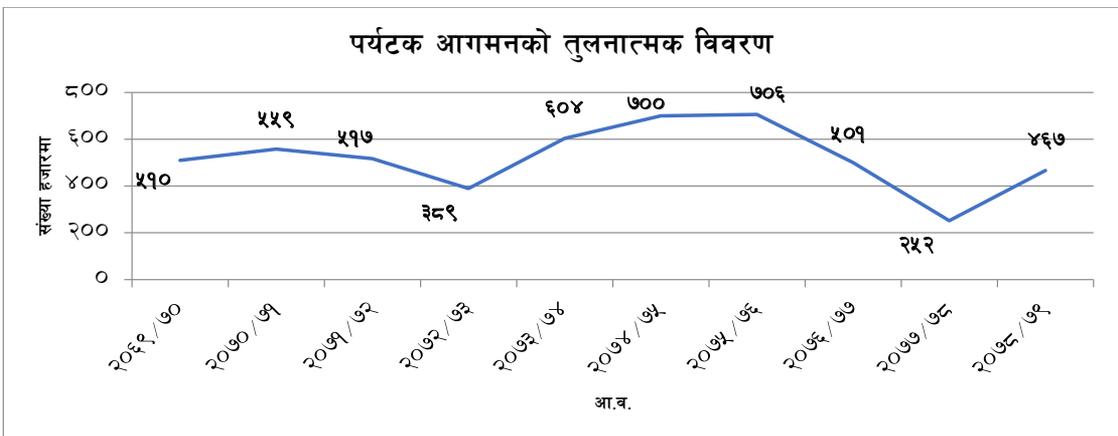
चित्र ९: राजश्वको तुलनात्मक विवरण

२.११ संरक्षित क्षेत्रमा पर्यटकको विवरण

संरक्षित क्षेत्रहरू आन्तरिक तथा वाह्य पर्यटकहरूको लागि प्रमुख गन्तव्य स्थानको रूपमा रहेका छन्। आ.व. २०७८/७९ मा संरक्षित क्षेत्र भ्रमण गर्ने स्वदेशी एवं विदेशी पर्यटकको संख्या ४ लाख ६७ हजार ४ सय ६५ रहेको छ। नेपालका संरक्षित क्षेत्रहरूमा आ.व. २०६९/७० देखि आ.व. २०७८/७९ सम्मको पर्यटक आगमनको तुलनात्मक विवरण निम्नानुसार छ। आ.व. २०७८/७९ मा संरक्षित क्षेत्रहरूमा मासिक पर्यटक आगमनको तथ्याङ्क अनुसूची ९ र आ.व. २०६९/७० देखि २०७८/७९ सम्मको संरक्षित क्षेत्रहरूमा पर्यटक आगमनको तथ्याङ्क अनुसूची १० मा प्रस्तुत गरिएको छ।

चित्र १०: पर्यटक संख्याको तुलनात्मक विवरण

२.१२ सार्वजनिक सेवा प्रवाह र सूचनाको हकसम्बन्धी व्यवस्था

विभागबाट प्रदान गरिने सार्वजनिक सेवालाई सेवाग्राहीमुखी र प्रभावकारी बनाउनका लागि विभागमा नागरिक बडापत्रको व्यवस्था गरिएको छ । यसबाट सेवाग्राहीले छिटो छरितो रूपमा सेवा प्राप्त गर्न सहज भएको छ । सेवा प्राप्त गर्नका लागि लाग्ने समय, सेवाको परिणाम, गुणस्तर, सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तूर, सेवा प्राप्तिका लागि पेश गर्नुपर्ने कागजात र सेवा प्रवाह गर्ने शाखा तथा गुनासो सुन्ने अधिकारी समेतको व्यवस्था गरिएको छ । विभागको नागरिक बडापत्र अनुसूची २८ मा राखिएको छ ।

नागरिकको सूचना पाउने हकको सम्मान र संरक्षण गर्दै विकासका कार्य एवं गतिविधिहरूलाई बढी पारदर्शी र जवाफदेही बनाउनका लागि विभागका गतिविधिहरू समावेश गरी प्रत्येक ३ महिनामा स्वतः प्रकाशन गर्दै आएको छ । नागरिकहरूलाई विभागको सूचनामा सहज पहुँच पुऱ्याउनका लागि विभागमा प्रवक्ता र सूचना अधिकारी दुवैको व्यवस्था गरिएको छ भने विभागको गतिविधिहरूको जानकारी विभागको वेबसाइट www.dnpwc.gov.np बाट पनि सहज उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाइएको छ ।

भाग-३ : आ.व. २०७८/७९ मा सम्पन्न भएका मुख्य क्रियाकलाप तथा गतिविधिहरू

३.१ वन्यजन्तु गणना

३.१.१ राष्ट्रिय बाघ गणना २०७८

सन् २००९ देखि प्रत्येक चार देखि पाँच वर्षको अन्तरालमा बाघ सर्वेक्षण हुँदै आएको छ। नेपालले सन् २०१० मा रसियाको सेन्टपिटर्सबर्गमा सम्पन्न विश्व बाघ सम्मेलनमा प्रतिवद्धता गरी सन् २०२२ सम्म बाघको संख्या दोब्बर (२५० वटा) पुऱ्याउने लक्ष्य लिएकोमा वन तथा वातावरण मन्त्रालय, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागको अगुवाईमा राष्ट्रिय बाघ सर्वेक्षण कार्यक्रम सुरु भएको थियो। नेपाल सरकार, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागको नेतृत्व एवं संरक्षण साभेदार संस्था राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष तथा डब्लु.डब्लु.एफ नेपालको प्राविधिक तथा व्यवस्थापकीय सहयोगमा सञ्चालन भएको राष्ट्रिय बाघ गणनाको उदघाटन मिति २०७८/०८/१९ मा सौराहा स्थित जैविक विविधता संरक्षण केन्द्रको प्राङ्गणमा वन तथा वातावरण मन्त्री माननीय रामसहाय प्रसाद यादवज्यूबाट सम्पन्न भएको थियो।

३.२ दिवस समारोह

३.२.१ विश्व बाघ दिवस (Global Tiger Day) 29 July, 2021 सम्पन्न

विश्व बाघ दिवस (श्रावण १४, २०७८ तदनुसार जुलाई २९, २०२१) नेपालका विभिन्न संरक्षित क्षेत्रहरूमा विभिन्न क्रियाकलापहरू गरी मनाइयो। आजैका दिन केन्द्रिय स्तरमा तीन चरणका कार्यक्रमहरू गरिए।

काठमाण्डौको बबरमहल स्थित वन परिसरको मूल प्रवेशद्वारमा

रहेको होर्डिड बोर्डमा यस वर्षको बाघ दिवसको लागि तय गरिएको नारा “बाघको अस्तित्व मानवको दायित्व (Their Survival is in our hands)” सहितको ब्यानर नेपाल सरकारका मुख्य सचिव श्री शंकरदास वैरागीज्यूबाट अनावरण गरी पहिलो चरणको कार्यक्रम बिहान ८:०० बजे सम्पन्न गरियो । त्यसैगरी बिहान १०:०० बजेदेखि दिउँसो १२:४५ सम्म राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष, खुमलटार, ललितपूरको अडिटोरियम हलमा सम्माननीय प्रधानमन्त्री श्री शेर बहादुर देउवाज्यूको प्रमुख आतिथ्यतामा प्रधानमन्त्री बाघ संवाद कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको थियो । उक्त कार्यक्रममा नेपालले अन्तर्राष्ट्रिय जगतमा बाघ संरक्षण सम्वन्धी गरेका प्रतिवद्धताहरु हासिल गर्न भएका प्रयासहरु र उपलब्धिहरुका बारेमा छलफल गरिएको थियो ।

त्यस्तै दिउँसो ३:०० बजेदेखि साँझ ४:१५ सम्म वन तथा वातावरण मन्त्रालयका सचिव डा. पेम नारायण कंडेलज्यूको प्रमुख आतिथ्यतामा बाघ संरक्षण र पूर्वाधार विकास विषयक संवाद कार्यक्रम गरिएको थियो । उक्त कार्यक्रममा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका महानिर्देशक, सडक विभागका महानिर्देशक र संरक्षण साभेदार संस्थाहरुका तर्फबाट डा. शान्तराज ज्ञवाली संवाद सदस्यका रुपमा रहनु भएको थियो । उक्त कार्यक्रम भावि दिनहरुमा पूर्वाधार विकासका कार्यहरु गर्दा संरक्षणमुखि तवरबाट गरिने प्रतिवद्धताका साथ सम्पन्न भएको थियो ।

३.२.२ विश्व सिमसार दिवस (World Wetland Day, 2022)

“दलदल, पानि, पोखरी र खोला संरक्षण गरे सर्वहित होला” भन्ने मुल नाराको साथ मिति २०७८/ १०/१९ (2nd February, 2022) गते कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष अन्तर्गत पत्थरी सेक्टरमा अन्तर्राष्ट्रिय सिमसार दिवस मनाईएको थियो । मधेश प्रदेशका माननिय प्रदेश प्रमुख हरिशंकर मिश्र ज्यूको प्रमुख आतिथ्य तथा वन तथा वातावरणका माननीय मन्त्री श्री राम सहाय प्रसाद यादव, उद्योग पर्यटन तथा वन मन्त्रालय मधेश प्रदेशका माननिय मन्त्री श्री सत्रुधन महतो र सामाजिक विकास मन्त्रालय मधेश प्रदेशका माननिय मन्त्री श्री नवलकिशोर शाहको विशिष्ट आतिथ्यतामा मनाइएको उक्त दिवस कार्यक्रममा कंचनरुप नगरपालिका र सप्तकोशी नगरपालिकाका प्रमुख तथा उपप्रमुखहरु, नेपाली सेना, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु आरक्ष निर्देशनालयका निर्देशक, प्रदेश मनत्रालय, प्रदेश नं. १ र मधेश प्रदेशका सचिवहरु, संरक्षण साभेदार निकायका प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरु, मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष तथा सदस्यहरु, मध्यवर्ती उपभोक्ता समितिका सम्पूर्ण पदाधिकारीहरु लगायत करिब ५०० जनाको उपस्थिति रहेको थियो ।

३.२.३ वन्यजन्तु सप्ताह, २०७९

हरेक वर्ष वैशाख महिनाको पहिलो हप्तालाई नेपालमा वन्यजन्तु सप्ताहको रूपमा मनाउदै आएको छ । नेपालमा वन्यजन्तु एवं जैविक विविधता संरक्षणको महत्व र यसको दिगो उपयोगका लागि जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्य सहित वन्यजन्तु सप्ताह मनाउन शुरु गरिएको हो । यसै क्रममा २७ औं वन्यजन्तु सप्ताह २०७९ “मानव-वन्यजन्तु सहअस्तित्व: हाम्रो साझा दायित्व” मूल नाराका साथ वैशाख १ गते देखि ७ गतेसम्म राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु

संरक्षण विभाग र सो अन्तरगतका राष्ट्रिय निकुञ्ज, वन्यजन्तु आरक्ष, शिकार आरक्ष र संरक्षण क्षेत्र कार्यालयहरु तथा अन्य सम्बद्ध निकायहरुमा विभिन्न कार्यक्रमहरु गरी मनाइएको थियो । विभागस्तरमा संरक्षण साभेदार संस्थाहरुको सहयोग र समन्वयमा विभिन्न गतिविधिहरु गरी मनाइने कार्यक्रम तय गरिएको थियो । यसरी तय गरिएका कार्यक्रमहरुमा पहिलो दिन यस सप्ताह कार्यक्रमको व्यानर अनावरण, दोस्रो दिन संरक्षण सम्बन्धी अन्तरक्रिया, तेस्रो दिन राष्ट्रिय प्राणी उद्यान क्षेत्रमा सरसफाइ कार्यक्रम, चौथो दिन शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्जमा पंक्षी अवलोकन र हाइकिङ्ग, पाँचौ र छैठौ दिन क्रमशः स्कूलस्तरीय चित्रकला र अभिनयात्मक कविता वाचन प्रतियोगिता र सातौं दिन प्रतियोगिताका विजेताहरुलाई पुरस्कार वितरण, सम्मान गरी २७ औं वन्यजन्तु सप्ताह कार्यक्रमको समापन गरिएको थियो ।

३.२.४ राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागको ४२ औं स्थापना दिवस

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागको ४२ औं स्थापना दिवस कार्तिक १८ गते हिन्दु

धर्मालम्बीहरुको दोश्रो ठुलो महान पर्व शुभ-दिपावली परी सार्वजनिक विदा भएकाले २०७८ कार्तिक २३ गतेका दिन राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागमा औपचारिक कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको थियो । स्थापना दिवसको कार्यक्रममा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका संस्थापक महानिर्देशक विश्वनाथ उप्रेती, निवर्तमान महानिर्देशकहरु, निवर्तमान उपमहानिदे

शक लगायत वन तथा वातावरण मन्त्रालयका सहसचिव, उपसचिवज्यूहरू राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु आरक्ष निर्देशनालयका प्रमुख, संरक्षण साभेदार संस्था डब्लु. डब्लु. एफ. नेपाल, राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष, आई. यु. सि. एन. नेपाल, जेड. एस. एल. नेपालका प्रमुखहरू, निवर्तमान प्रमुख संरक्षण अधिकृतहरूका साथै अन्य सरोकारवाला संस्थाहरूका प्रतिनिधी, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका कर्मचारीहरूको उपस्थिति रहेको थियो । त्यसै गरी श्यफ को माध्यमबाट संरक्षित क्षेत्र कार्यालयका प्रमुख तथा सरोकारवाला संस्थाहरूको सहभागिता रहेको थियो । राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागको हालको अवस्था, संरक्षणका चुनौती र अवसरहरूका बारेमा विभागका निवर्तमान योजना अधिकृत वेद कुमार ढकालले प्रस्तुति गर्नु भएको थियो भने संस्थापक महानिर्देशकज्यू, निवर्तमान महानिर्देशकज्यूहरू, अन्य संस्थाबाट पाल्नु भएका प्रमुख एवं प्रतिनिधिज्यूहरूले राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागको संरक्षण र व्यवस्थापनका बारेमा आ-आफ्नो मन्तव्य व्यक्त गर्नु भएको थियो । उक्त कार्यक्रमको सभापतित्व राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका महानिर्देशक डा. रामचन्द्र कंडेलले गर्नु भएको थियो ।

३.३ गोष्ठी/तालिम/बैठक

३.३.१ आ.ब. २०७८/७९ को वार्षिक प्रगति समिक्षा गोष्ठी सम्पन्न

संरक्षित क्षेत्रहरूको आ.ब. २०७८/७९ को वार्षिक प्रगति समिक्षा गोष्ठी मिति २०७९ श्रावण १४ र १५

गते होटल भ्यू भृकुटी, गोदावरी, ललितपुरमा सम्पन्न भएको छ । वन तथा वातावरण मन्त्रालयका माननीय मन्त्री प्रदीप यादवज्यू प्रमुख अतिथि रहनु भएको सो गोष्ठीको सभापतित्व राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षणविभागका महानिर्देशक डा. रामचन्द्र कंडेलले गर्नु भएको थियो । राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग, राष्ट्रिय प्रकृति

संरक्षण कोष, डब्लु डब्लु एफ नेपाल र जेड एस एल नेपालको संयुक्त आयोजनामा संचालित यस गोष्ठीमा संरक्षित क्षेत्र कार्यालयका प्रमुख र संरक्षण साभेदार संस्था राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष, डब्लु डब्लु एफ नेपाल र जेड एस एल नेपालका प्रमुखहरू तथा प्रतिनिधिहरूबाट आ-आफ्नो संरक्षित क्षेत्रमा आ.ब. २०७८/७९ मा संचालन भएका कार्यक्रमको प्रगति, आई परेका समस्याहरू र समाधानका लागि अपनाईएका उपायहरू प्रस्तुत गरी सो उपर छलफल भएको थियो भने यस गोष्ठीमा वन्यजन्तु मैत्री पूर्वाधार निर्माण निर्देशिका, २०७८, Human Wildlife Conflict Issues Challenges and ways Forward, Tiger Conservation Action Plan 2022–2026, Wildlife Crime Scene Procedure Manual, अर्थ मन्त्रालयबाट जारी गरिएको आ.ब. २०७९/८० को खर्च गर्ने मार्गदर्शन लगायत प्रस्तावित संरक्षित क्षेत्रहरूको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण, बेरुजु न्यूनिकरण तथा खरिद प्रकृया बारेमा प्रस्तुति र सो उपर व्यापक छलफल भएको थियो । कार्यक्रमको अन्तमा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका उपमहानिर्देशक एवं योजना तथा

अनुगमन महाशाखा प्रमुख श्री अजय कार्कीले प्रस्तुत भएका कार्यक्रमको सारांस र भावी दिनका कार्यदिशा वारेमा प्रस्तुत गर्नु भएको थियो भने महानिर्देशक डा. रामचन्द्र कंडेलले संरक्षित क्षेत्र कार्यालयहरूले सरोकारवालाहरूसंग आवश्यक समन्वय कायम गर्दै लक्षित कार्यक्रमहरू समयमै सम्पन्न गरी यस वर्षको भन्दा सन्तोषजनक प्रगति हासिल गर्न निर्देशन दिनु हुँदै वार्षिक प्रगति समिक्षा गोष्ठीको समापन गर्नु भएको थियो ।

३.३.२ आ.ब. २०७९/८० को संरक्षित क्षेत्र कार्यालयहरूको पूर्व योजना तर्जुमा गोष्ठी सम्पन्न

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग र अन्तर्गत कार्यालयहरूको आ.ब. २०७९/८० को पूर्व योजना तर्जुमा गोष्ठी काभ्रेको धुलिखेल स्थित होटल सारथीमा २ दिन (पौष २५ र २६ , २०७८) सम्पन्न गरिएको थियो । गोष्ठीको उद्घाटन शत्रको सभापतित्व राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका महानिर्देशक डा.रामचन्द्र कंडेलले गर्नु भएको थियो भने प्रमुख अतिथिमा वन तथा वातावरण मन्त्रालय, योजना, अनुगमन तथा समन्वय महाशाखाका प्रमुख श्री शिव कुमार वाग्ले, अतिथिहरूको रूपमा अर्थ मन्त्रालयका प्रतिनिधि, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु आरक्ष निर्देशनालयका प्रमुख, राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोषका प्रतिनिधि रहनु भएको थियो भने नेपालका संरक्षित क्षेत्र कार्यालयका प्रमुख संरक्षण अधिकृत, संरक्षण अधिकृत, रेञ्जर तथा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका शाखा प्रमुखहरू, योजना र अनुगमन तथा मूल्यांकन शाखाका कर्मचारीहरूका साथै विभागका अन्य कर्मचारीहरूको उपस्थिति रहेको थियो ।

उद्घाटन कार्यक्रम पश्चात राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका महानिर्देशक डा. रामचन्द्र कंडेलको अध्यक्षतामा शुरु भएको प्राविधिक शत्रमा विभागको योजना शाखाका प्रमुख डिल बहादुर पुर्जा पुनले प्रस्तावित बजेट तयार गर्दा समावेश गर्नु पर्ने कुराहरूको वारेमा प्रस्तुतीकरण गर्नु भएको थियो । तत् पश्चात शुरु भएको संरक्षित कार्यालयहरूको प्रस्तुतिकरणमा प्रत्येक संरक्षित क्षेत्र कार्यालयका प्रमुखहरूबाट आ-आफ्नो कार्यालयको प्रस्तुतीकरण भई सो उपर विभागका शाखा प्रमुख तथा अन्य सहभागीसमेतबाट छलफल भएको थियो । संरक्षणका साभेदार संस्थाहरूबाट समेत हुने कार्यक्रममा दोहोरोपन नहोस भनेर संरक्षणका साभेदार संस्थाहरूको समेत आगामी आ.ब.२०७९/८० को कार्यक्रम वारे प्रस्तुतीकरण तथा छलफल भएको थियो ।

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका महानिर्देशक डा.रामचन्द्र कंडेलले प्रस्तुत हुन आएका कार्यक्रमहरु कार्यालयका आवश्यकताका आधारमा प्रस्ताव गरिएको देखिएकोले देशमा बढ्दै गएको कोरोनाको प्रकोपका कारण आगामी आ.व.मा चालु आ.व.को भन्दा पनि कम बजेट विनियोजन हुन सक्ने भएकोले चालु आ.व.को बजेट भन्दा १० प्रतिशतमा नबढाई प्राथमिकताक्रम समेत छुट्याई, कार्यालयको जनशक्ती र खर्च गर्न सक्ने क्षमता समेतलाई मध्यनजर गरी प्रस्तावित कार्यक्रमलाई पुनरावलोकन गरी विभागको योजना शाखालाई उपलब्ध गराउनु हुन निर्देशन दिदै पूर्व योजना तर्जुमा गोष्ठी समापन गर्नु भएको थियो ।

३.४ ३८ औं वार्डेन सेमिनार तथा २० औं मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षहरुको भेला-२०७८

नेपालका संरक्षित क्षेत्र कार्यालयहरुका प्रमुखहरु, संरक्षित क्षेत्र संरक्षणका लागि खटिएका नेपाली सेनाका प्रमुखहरु र मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षहरुको राष्ट्रिय स्तरको संयुक्त सम्मेलन 'वार्डेन

सेमिनार तथा मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षहरुको भेला-२०७८' राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागको आयोजनामा होटल पार्क भिलेज, बुढानिलकण्ठ काठमाडौंमा २०७८ चैत्र ११ देखि १३ गतेसम्म सञ्चालन भएको थियो । 'मुख्य प्रजातिको अवस्था सुधार: स्वस्थ वातावरण तथा समृद्धिको आधार' भन्ने नारा सहित सञ्चालन गरिएको सेमिनारको उद्घाटन वन तथा वातावरण मन्त्रालयका माननीय मन्त्री रामसाहाय प्रसाद यादवज्यूबाट भएको थियो ।

सेमिनारमा वन तथा वातावरण मन्त्रालयका सचिव डा. पेम नारायण कंडेल, महाशाखा प्रमुखहरु र मन्त्रालय अन्तर्गतका विभागीय प्रमुखहरु, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु आरक्ष निर्देशनालयका प्रमुख, संरक्षित क्षेत्र कार्यालयहरुका प्रमुखहरु, संरक्षित क्षेत्र संरक्षणमा खटिएका नेपाली सेनाका प्रमुखहरु, मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षहरु, पूर्व महानिर्देशकहरु, पूर्व प्रमुख संरक्षण अधिकृतहरु, संरक्षण साभेदार संस्थाका प्रमुखहरु, संरक्षित क्षेत्रका स्थानीय तहका प्रमुख र अन्य विभिन्न संघ, संस्थाका कर्मचारीहरुको उपस्थिति रहेको थियो । यस सम्मेलनको उद्घाटन शत्रुमा सम्पूर्ण सहभागीहरुलाई राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका उपमहानिर्देशक श्री वेद कुमार ढकालले स्वागत गर्नु भएको थियो भने कार्यक्रम

संचालन संरक्षण शिक्षा अधिकृत श्री शुष्मा रानाले गर्नु भएको थियो । ३८ औं वार्डेन सेमिनार तथा २० औं मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षहरुको भेला-२०७८ को संकल्प अनुसूची ११ मा दिइएको छ ।

३.५ राष्ट्रिय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण समन्वय समितिको सातौं बैठक सम्पन्न

आज मिति २०७८ फाल्गुण ५ विहिवारका दिन राष्ट्रिय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण समन्वय समितिका अध्यक्ष एवं वन तथा वातावरण मन्त्रालयका माननीय मन्त्री श्री रामसहाय प्रसाद यादव ज्यूको अध्यक्षतामा राष्ट्रिय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण समन्वय समितिको सातौं बैठक सम्पन्न भयो । यस भन्दा पहिले मिति २०६७/९/२५ मा पहिलो मिति २०६८/९/१७ मा दोश्रो मिति २०७२/९/२३ मा तेश्रो, मिति २०७४/१/१५ मा चौथो, मिति २०७४/७/१२ मा पांचौं र मिति २०७५/३/२४ मा छैठौं बैठक भएको थियो ।

उक्त बैठकमा प्रधान सेनापति, वन तथा वातावरण मन्त्रालयका सचिव सुरक्षा निकायका प्रमुख, गृह, रक्षा, अर्थ, कानून मन्त्रालयका सह सचिव, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका महानिर्देशक, वन तथा भू-संरक्षण विभागका नि. महानिर्देशक, संरक्षण साभेदार संस्थाका प्रमुखहरुको उपस्थिति थियो । बैठकमा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका महानिर्देशक एवं राष्ट्रिय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण समन्वय समितिका सदस्य सचिव डा. रामचन्द्र कंडेलले वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण सम्बन्धी वर्तमान संरचना हालसम्म भएका उपलब्धि, समस्या र चुनौती तथा आगामी रणनीति सम्बन्धी संक्षिप्त प्रस्तुती गर्नु भएको थियो ।

३.६ “4th ASIA MINISTERIAL CONFERENCE ON TIGER CONSERVATION” सम्पन्न

सन् २०२२ को जानवरी १९-२१ सम्म मलेशियाले आयोजना गरेको “4th ASIA MINISTERIAL CONFERENCE ON TIGER CONSERVATION” बाघ पाईने ASIA का १३ राष्ट्रहरु Zoom मार्फत

सहभागी भै सम्पन्न भएको थियो । प्रथम दिनमा आ-आफ्नो राष्ट्रले Tiger conservation सम्बन्धी Country Paper प्रस्तुत गर्ने कार्यक्रम अनुसार नेपालको तर्फबाट राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका महानिर्देशक डा. रामचन्द्र कंडेलले Country Paper प्रस्तुत गर्नु भएको थियो ।

दोश्रो दिन Side Event अन्तर्गत राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोषले र Regional Event अन्तर्गत SAWEN ले प्रस्तुत गर्नु भएको थियो भने सम्मेलनको अन्तिम दिन राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागको सभाहलमा माननीय वन तथा वातावरण मन्त्री रामसहाय यादव, नि.वन तथा वातावरण मन्त्रालयका सचिव श्री धनन्जय पौडेल, सह-सचिव श्री शिव प्रसाद रेग्मी, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु आरक्ष निर्देशनालयका निर्देशक श्री हिमान्सु खड्का, पूर्व महानिर्देशक श्री गोपाल प्रकाश भट्टराई, डब्लु डब्लु एफ नेपालका राष्ट्रिय प्रतिनिधि डा. घनश्याम गुरुङ, जेड.एस.एल. नेपालका राष्ट्रिय प्रतिनिधि डा.हेमसागर बराल, राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोषका व्यवस्थापक डा.चिरञ्जिवी पोखरेल लगायत वन तथा वातावरण मन्त्रालय र राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका कर्मचारीहरूको उपस्थितिमा माननीय वन तथा वातावरण मन्त्री रामसहाय यादवले नेपालको तर्फबाट मन्तव्य व्यक्त गर्नु भएको थियो ।

३.७ “3rd Asian Elephant Range States Meeting”

सन् २०२२ को अप्रिल २७ देखि २९ सम्म नेपाल सरकारको आयोजनामा काठमाडौंमा “Asian Elephant

Range States Meeting” सञ्चालन गरिएको थियो उक्त बैठकलाई International Union for Conservation of Nature (IUCN) Species Survival Commission (SSC) Asian Elephant Specialist Group (AsESG) ले सहजीकरण गरेको थियो भने U.S. Fish and Wildlife Service अन्तर्गत Asian Elephant Conservation Fund ले आर्थिक सहयोग गरेको थियो ।

साथै राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष नेपाल, डब्लु डब्लु एफ नेपाल र जेड एस एल नेपालले समेत थप आर्थिक सहयोग गरेका थिए ।

एशियाली हात्ती पाइने मुलुकहरु बंगलादेश, भुटान, कम्बोडिया, चिन, भारत, इन्डोनेसिया, लावस, मलेसिया, म्यानमार, नेपाल, श्रीलंका, थाईल्याण्ड र भियतनामले काठमाडौं घोषणापत्रद्वारा एशियाली हात्तीको संरक्षण कार्ययोजना बनाउन प्रतिबद्धता जनाएका थिए ।

३.८ संरक्षित क्षेत्र व्यवस्थापन, अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र उद्घाटन

मिति २०७८/७/६ गतेका दिन माननीय वन तथा वातावरण मन्त्री रामसहाय प्रसाद यादवज्यूवाट बर्दिया राष्ट्रिय निकुन्जको लालमाटी स्थित संरक्षित क्षेत्र व्यवस्थापन, अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्रको समुद्घाटन गरियो ।

उक्त कार्यक्रममा वन तथा वातावरण मन्त्रालयका सचिव डा. पेम नारायण कंडेल, राष्ट्रिय निकुन्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका

महानिर्देशक डा. रामचन्द्र कंडेल ज्यू लगायतको उपस्थिति रहेको थियो ।

भाग-४ : आ.व. २०७८/७९ को मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व व्यवस्थापन सम्बन्धी विवरणहरू

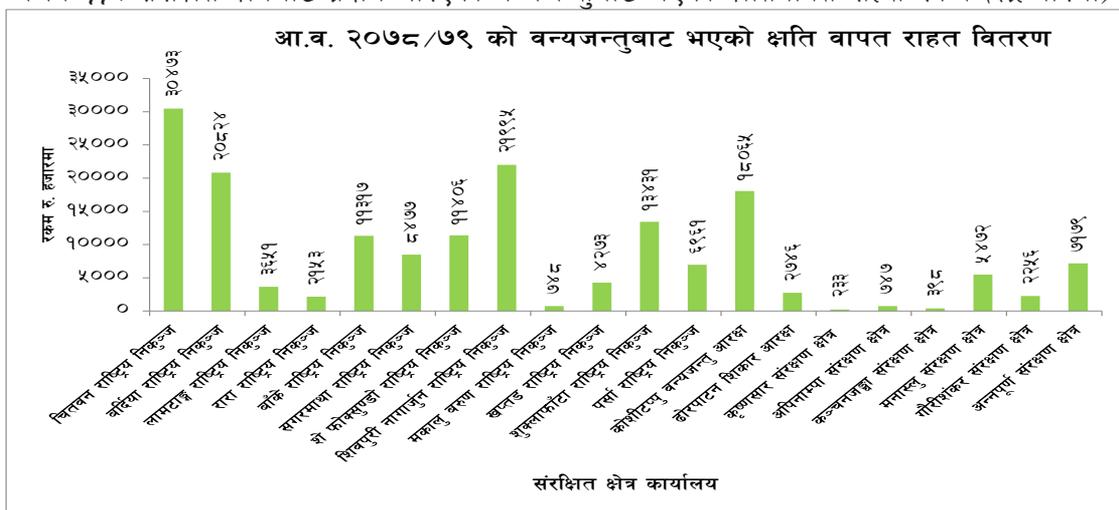
४.१ वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको विवरण

संरक्षित क्षेत्र वरपर बढ्दो जनघनत्व एवं अव्यवस्थित भू-उपयोगका कारण वन्यजन्तुको वासस्थानमा भएको क्षयीकरण एवं संकुचनले गर्दा वन्यजन्तु आफ्नो वासस्थान छाडी गाउँ बस्तीमा पर्ने गरेको छ। यसबाट संरक्षित क्षेत्रभित्र तथा यसको वरिपरी बसोवास गर्ने समुदायहरूको वन्यजन्तुबाट मानवीय तथा आर्थिक क्षति हुँदै आएको छ। हात्ती, बाघ, गैंडा, हिउँ चितुवा, हिमाली कालो भालु, काठे भालु, बाँदर लगायतका वन्यजन्तुको आक्रमणबाट मानिसको मृत्यु तथा घाइते बनाउने मानवीय क्षति र वन्यजन्तुबाट बालीनाली, घर, गोठको क्षति हुने गरेको छ। पछिल्ला वर्षहरूमा मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व एक टड्कारो समस्याको रूपमा देखा परेको छ। आ.व. २०७८/०७९ मा नेपालभरि वन्यजन्तुबाट मृत्यु हुने मानिसको संख्या ५८, सामान्य घाइते संख्या ७२ र सख्त घाइते हुनेको संख्या ११६ रहेको छ भने वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको कुल १२,६७२ वटा घटना दर्ता भएको छ। वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको विवरण अनुसूची १२ मा दिइएको छ।

४.२ वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको राहत रकम सम्बन्धी विवरण

मानव वन्यजन्तु द्वन्द्वलाई न्यूनिकरण गर्न वन्यजन्तुबाट हुने क्षतिको राहत सहयोग निर्देशिका, २०६९ (तेस्रो संशोधन, २०७५) बमोजिम राहत उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरेको छ। यस आ.व. २०७८/७९ मा वन्यजन्तुबाट भएको क्षति वापत कुल जम्मा १५ करोड ५८ लाख २ हजार ४ सय ६८ रुपैया बराबरको राहत रकम वितरण गरिएको छ। संरक्षित क्षेत्रहरूले उपलब्ध गराएको राहत रकमको विवरण उल्लिखित चार्टमा दिइएको छ। यस सम्बन्धी विवरण अनुसूची १३ मा दिइएको छ।

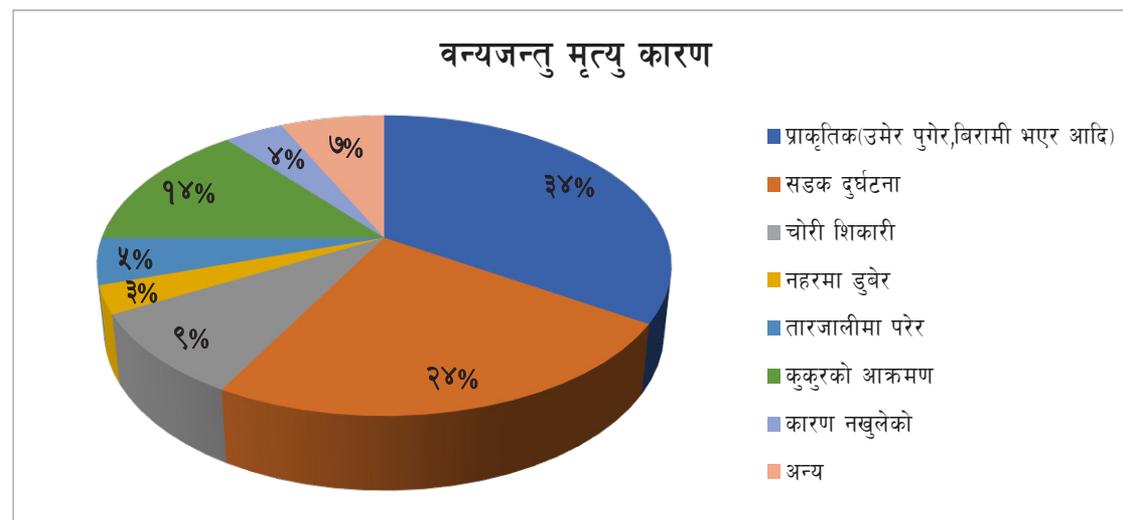
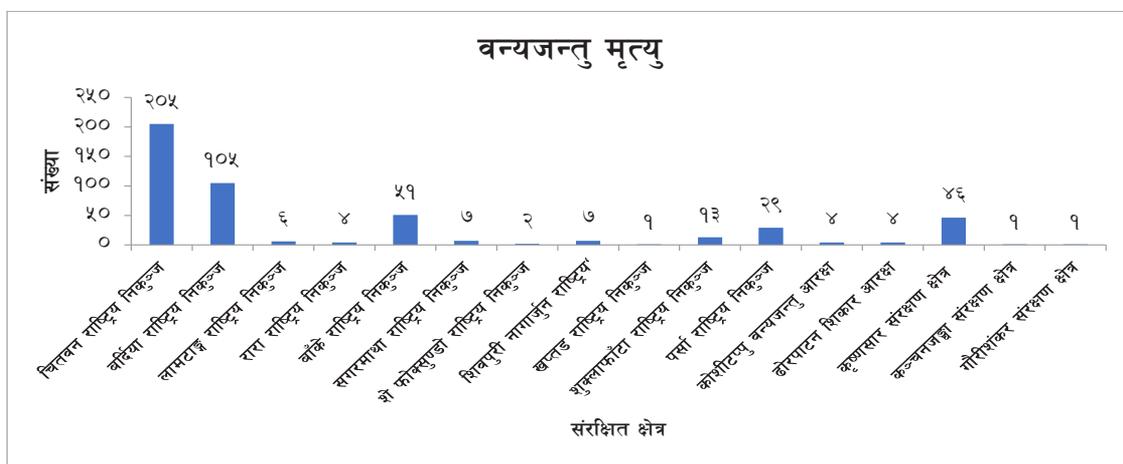
चित्र ११ : संरक्षित क्षेत्रबाट प्रदान गरिएको वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिवापत राहत रकम (रु.हजारमा)

४.३ संरक्षित क्षेत्रमा मृत्यु भएका वन्यजन्तुको विवरण

आ.व.२०७८/७९ मा २० वटा संरक्षित क्षेत्रहरूमा जम्मा ४५८ वटा वन्यजन्तुको मृत्यु भएको थियो । तराईका संरक्षित क्षेत्रहरूमा मृत्यु हुने वन्यजन्तुको संख्या बढ्दो छ भने पहाड तथा हिमाली क्षेत्रमा यो संख्या तुलनात्मक रूपले कम रहेको थियो । सबैभन्दा बढी वन्यजन्तुको मृत्यु चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जमा भएको थियो भने सबैभन्दा कम खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज र अपिनाम्पा संरक्षित क्षेत्रमा भएको थियो । आ.व. २०७८/७९ मा संरक्षित क्षेत्रमा विविध कारणले वन्यजन्तुको मृत्यु भएको थियो । मृत्यु हुनुको विशेष कारणहरू मध्ये प्राकृतिक, सडक दुर्घटना, चोरी शिकारी, नहरमा डुबेर, तारजालीमा परेर, कुकुरको आक्रमणबाट आदि रहेका छन् । संरक्षित क्षेत्रहरूमा मृत्यु भएका वन्यजन्तुको विवरण उल्लिखित चित्रमा दिईएको छ ।

चित्र १२ : संरक्षित क्षेत्रमा मृत्यु भएका वन्यजन्तुको विवरण

आ.व. २०७८/७९ मा मृत्यु भएका वन्यजन्तुहरू मध्ये अधिकांश बंदेल (१०५ वटा), चित्तल (१०४ वटा), गैडा (३७ वटा), बाँदर (२६ वटा), कृष्णसार (२१ वटा), रतुवा (१४ वटा), जरायो (१३ वटा) आदि रहेको थियो ।

मृत्यु भएका वन्यजन्तुको कारण सहितको विवरण अनुसूची १४ मा दिईएको छ ।

४.४ उद्धार गरिएका वन्यजन्तुको विवरण

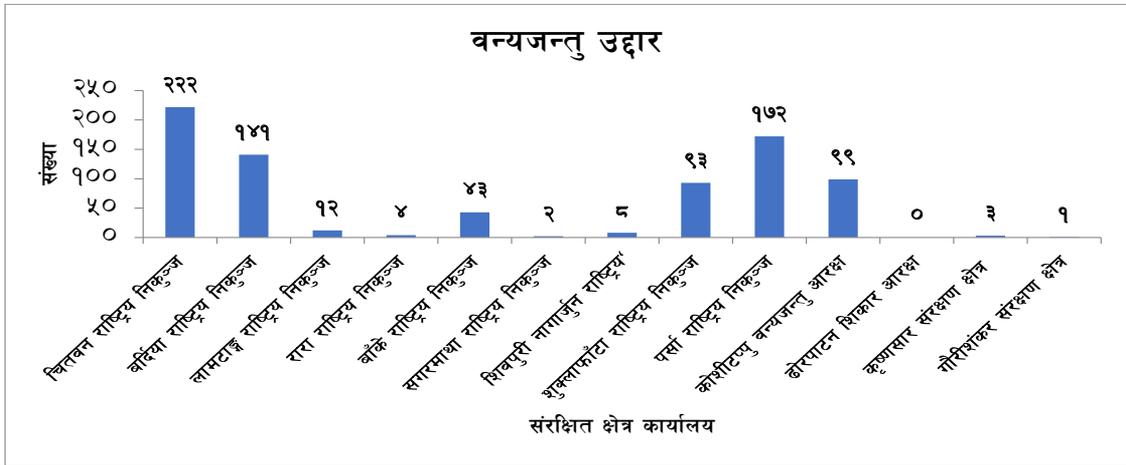
आ.व. २०७८/७९ मा संरक्षित क्षेत्रमा विविध कारणले वन्यजन्तु घाइते/टुहुरा र समस्याग्रस्त भएका थिए । संरक्षित क्षेत्रभन्दा बाहिर समेत घाइते/टुहुरा र समस्याग्रस्त अवस्थामा फेला परेका वन्यजन्तुहरूको संरक्षित क्षेत्र कार्यालयबाट आवश्यक उपचार/उद्धार गरी उपयुक्त वासस्थानमा पुनर्स्थापना गरिएको थियो ।

आ.व. २०७८/७९ मा चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जमा सबैभन्दा बढी २२२ वटा वन्यजन्तुको उद्धार भएको थियो । पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्जबाट १७२, कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्षमा ९९, बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जबाट १४१, र बाँके राष्ट्रिय निकुञ्जबाट ४३ वटा लगायत अन्य संरक्षित क्षेत्रद्वारा समेत गरी जम्मा ८०० वटा वन्यजन्तुको उद्धार गरिएको थियो । संरक्षित क्षेत्र कार्यालयहरूबाट उद्धार गरिएका वन्यजन्तुहरूको विवरण उल्लिखित चित्रमा दिईएको छ । आ.व. २०७८/७९ मा अजिङ्गर ३७५ वटा, कछुवा ११६ वटा, चित्तल ८८ वटा, मगर गोही २८ वटा, अन्य सर्प प्रजाति २३ वटा, बँदेल २१ वटा, रतुवा ११ वटा गरी जम्मा ७६६ वटा वन्यजन्तुहरूको उद्धार गरिएको थियो ।

चित्र १३ : उद्धार गरिएका वन्यजन्तुहरूको विवरण

४.५ मुद्दा र पक्राउ परेका मानिसको विवरण

राष्ट्रिय निकुञ्ज, वन्यजन्तु आरक्ष, शिकार आरक्ष, संरक्षण क्षेत्र तथा मध्यवर्ती क्षेत्रमा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ र सो अन्तरगतका नियमावली विपरीत कार्य गर्नेलाई अनुसन्धान तथा

तहकिकात गरि मुद्दा हेर्ने अदालत वा तोकिएको अधिकारी समक्ष पेश गरिँदै आएकोमा आ.व. २०७८/७९ मा राष्ट्रिय निकुञ्ज/आरक्ष/संरक्षण क्षेत्र कार्यालयमा वन अपराध सम्बन्धी १३१ र वन्यजन्तु अपराध सम्बन्धी १२५ वटा गरी जम्मा २५६ वटा मुद्दाहरू दर्ता भएको छन् । आ.व. २०७८/७९ मा वन र वन्यजन्तु अपराध सम्बन्धी दर्ता भएका मुद्दा सम्बन्धी विवरण अनुसूची १५ मा दिइएको छ ।

त्यसै गरी विभिन्न वन तथा वन्यजन्तु सम्बन्धी अपराध कार्य गरेको कसूरमा आ.व. २०७८/७९ मा ७३८ जना मानिस पक्राउमा परेका थिए जसमध्ये वन अपराधमा संलग्न ३५८ जना थिए भने वन्यजन्तु अपराधमा संलग्न ३८० जना थिए । यससम्बन्धी विस्तृत विवरण अनुसूची १६ मा दिईएको छ ।

भाग-५ : अन्य विवरणहरू

५.१ संरक्षित क्षेत्रमा साहसिक पर्यटकीय गतिविधि तथा चलचित्र, वृत्तचित्र छायाङ्कनको विवरण

नेपालका संरक्षित क्षेत्रभित्र डकुमेन्ट्री/वृत्तचित्र छायाङ्कन गर्न चाहने व्यक्ति वा संस्थाले प्रचलित ऐन, नियमको अधिनमा रही तोकिएको प्रक्रियाहरू पुरा गरेपछि लाग्ने दस्तुर बुझाउनु पर्नेछ। आ.व. २०७८/७९ मा संरक्षित क्षेत्रभित्र स्वदेशी २७ र विदेशी २४ वटा गरी जम्मा ५१ व्यक्ति/संस्थाले जनाले साहसिक पर्यटकीय गतिविधि तथा चलचित्र, वृत्तचित्र छायाङ्कन अनुमति लिएका थिए। आ.व. २०७८/७९ को साहसिक पर्यटकीय गतिविधि तथा चलचित्र, वृत्तचित्र छायाङ्कन अनुमति सम्बन्धी विवरण अनुसूची १७ मा दिइएको छ।

५.२ वन्यजन्तु शिकार अनुमति सम्बन्धी विवरण

नेपाल सरकारले २०४४ सालमा वन्यजन्तुको दिगो संरक्षण र व्यवस्थापन गरी शिकारलाई व्यवस्थित गर्न ढोरपाटन शिकार आरक्षको स्थापना गरेको छ। ढोरपाटन शिकार आरक्ष नेपालको एक मात्र शिकार गर्न पाइने संरक्षित क्षेत्र हो। यो आरक्षले रुकुम पूर्व, बाग्लुङ्ग र म्याग्दी जिल्लाको आंशिक भागलाई ओगटेको छ। यसको क्षेत्रफल १,३२५ वर्ग कि.मी. छ। शिकार व्यवस्थापनको प्रयोजनको लागि आरक्षलाई सुनदह, सेड, दोगाडी, बासें, फागुने, सुर्तिबाङ्ग र धुस्तुङ्ग गरी जम्मा ७ वटा ब्लकहरूमा विभाजन गरिएको छ। राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागबाट शिकारको लागि लिखित अनुमति लिएर तोकिएको समय र ब्लकमा नाउर, भारल, बँदेल र रतुवा आदिको शिकार गर्न पाइन्छ। यो आरक्ष पेशेवार विदेशी शिकारीहरूका लागि **Trophy Hunting** गर्न एक प्रमुख गन्तव्यको रूपमा परिचित रहेको छ। यस शिकार आरक्षमा वर्षको दुई पटक शिकारको लागि समय (सिजन) तोकिएको छ। आ.व. २०७८/७९ मा १९ वटा नाउर र १२ वटा भारल गरि जम्मा ३१ वटाको शिकार अनुमति प्रदान गरिएको छ। यससम्बन्धी विस्तृत विवरण अनुसूची १८ मा दिइएको छ।

५.३ संरक्षित क्षेत्रमा भएका अध्ययन अनुसन्धानको विवरण

संरक्षित क्षेत्र अनुसन्धान कार्यविधि, २०६९ को परिधिभित्र रही विभागबाट आ.व. २०७८/७९ मा राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय विभिन्न विश्वविद्यालयहरूमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरू, अन्य अनुसन्धानकर्ता र संघ संस्थाहरूलाई गरी १९१ वटा अध्ययन अनुसन्धान अनुमति दिइएको छ। आ.व. २०७८/७९ मा संरक्षित क्षेत्रभित्र अध्ययन अनुसन्धानको लागि प्रदान गरिएको अनुमति सम्बन्धी विवरण अनुसूची १९ मा दिइएको छ।

५.४ संरक्षित क्षेत्रमा भौतिक पूर्वाधार निर्माणका लागि वातावरणीय अध्ययन सहमति विवरण

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ तथा सम्बन्धित संरक्षित क्षेत्र नियमावली, वातावरण संरक्षण सम्बन्धी प्रचलित कानून तथा संरक्षित क्षेत्रभित्र भौतिक पूर्वाधार (निर्माण तथा सञ्चालन) सम्बन्धी कार्यनीति, २०६५ को परिधि भित्र रही विभागबाट आ.व. २०७८/७९ सम्ममा संरक्षित क्षेत्रभित्र भौतिक पूर्वाधार (जलविद्युत, विद्युत प्रसारण लाईन, सडक, सिचाई लगायत) निर्माणको लागि दिइएको वातावरणीय अध्ययन सहमति सम्बन्धी विवरण अनुसूची २० मा दिइएको छ।

आ.व. २०७८/७९ मा सम्पन्न कार्यक्रमहरुका केही स्थलगत तस्वीरहरु

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष आयोजना

वनपथ ग्राभेलिङ निर्माण, बर्दिया रा.नि.

पानी पिच ग्राभेलिङ, शुक्लाफाँटा रा.नि.

काठेपुल निर्माण, शे-फोक्सुण्डो रा.नि.

अग्निरेखा निर्माण, अर्पि नाम्पा सं.क्षे.

भ्यू टावर निर्माण, रारा रा.नि.

हिमालयन रिसर्च सेन्टर भवन निर्माण, कञ्चनजंघा सं.क्षे. रा.नि.

घाँसेमैदान व्यवस्थापन, चितवन रा.नि.

घाँसेमैदान व्यवस्थापन, शुक्लाफाँटा रा.नि.

कर्णाली नदीको बहाव गेरुवातर्फ व्यवस्थापन, बर्दिया रा.नि.

पानीपोखरी व्यवस्थापन, बाँके रा.नि.

खप्तड दह मर्मत सुधार, खप्तड रा.नि.

खानेपानी मुहान संरक्षण, शिवपुरी नागार्जुन रा.नि.

बाघको उद्धार केन्द्र (खोर) निर्माण, बर्दिया रा.नि.

वन्यजन्तु उद्धार केन्द्र निर्माण, बाँके रा.नि.

बाघको उद्धार केन्द्र (खोर) निर्माण, बर्दिया रा.नि.

वन्यजन्तु उद्धार केन्द्र निर्माण, बाँके रा.नि.

समस्याग्रस्त बाघ नियन्त्रण, बाँके रा.नि.

समस्याग्रस्त अजिङ्गर उद्धार, कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष

गेमस्काउटलाई पुनर्ताजकी तालिम, सगरमाथा रा.नि.

फोहोरमैला व्यवस्थापन, लामटाड रा.नि.

स्कूल शिक्षा कार्यक्रम, मनास्लु. सं.क्षे.

वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण तालिम, गौरीशंकर सं.क्षे.

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग

आर.सि.सि. सहितको मेषजाली निर्माण, चितवन रा.नि.

सुरक्षित बाखाखोर निर्माण, बर्दिया रा.नि.

स्कूल शिक्षा कार्यक्रम, मकालु वरुण रा.नि.

सामुदायिक वन व्यवस्थापन तामि, सगरमाथा रा.नि.

जडिवुटी खेती तालिम, शे-फोक्सुण्डो रा.नि.

सामुदायिक भवन निर्माण, शिवपुरी नागार्जुन रा.नि.

प्रकृतिमा आधारित पर्यटन कार्यक्रम

आर.सि.सि. मचान निर्माण, चितवन रा.नि.

भ्यू टावर निर्माण, खप्तड रा.नि.

पर्यटक पदमार्ग निर्माण, सगरमाथा रा.नि.

विश्रामस्थल निर्माण, शे-फोक्सुण्डो रा.नि.

क्षमता अभिवृद्धि तालिम, शे-फोक्सुण्डो रा.नि.

सुचनाबोर्ड निर्माण, सगरमाथा रा.नि.

हात्तिसार कार्यक्रम

हात्तीको दाना राख्ने स्टोर भवन, बर्दिया रा.नि.

फुटबाथ निर्माण, चितवन रा.नि.

हात्तीको सेङघर निर्माण, कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष

सोलार आउटडोर ल्याम्प जडान, पर्सा रा.नि.

बच्चा हात्तीलाई तालिम, चितवन रा.नि.

हात्ती चढ्ने मचान निर्माण, शुक्लाफाँटा रा.नि.

अनुसूची १: संरक्षित क्षेत्रहरूको विवरण

क्र.सं.	संरक्षित क्षेत्र	कोर क्षेत्र		मध्यवर्ती क्षेत्र			जम्मा क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	विश्व सम्पदा सूचीमा सूचिकृत वर्ष (सन्)	कैफियत
		घोषित वर्ष (सन्)	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	घोषित वर्ष (सन्)	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)			
१	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	१९७३	९५२.६३	१९९६	७२९.३७	१६८२	१९८४	कोर क्षेत्रमा सूचिकृत	
२	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज	१९७६	१७१०	१९९८	४२०	२१३०			
३	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१९७६	११४८	२००२	२७५	१४२३	१९७९	कोर क्षेत्रमा सूचिकृत	
४	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१९७६	१०६	२००६	१९८	३०४			
५	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	१९७६	९६८	१९९६	५०७	१४७५			
६	शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज	१९८४	३५५५	१९९८	१३४९	४९०४			
७	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज	१९८४	२२५	२००६	२१६	४४१			
८	मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	१९९१	१५००	१९९९	८३०	२३३०			
९	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज	२००२	१५९	२०१६	११८.६१	२७७.६१			
१०	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०१०	५५०	२०१०	३४३	८९३			
११	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०१७	३०५	२०१७	२४३.५	५४८.५			
१२	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०१७	६२७.३९	२०१७	२८५.३	९१२.६९			
१३	कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष	१९७६	१७५	२००४	१७३	३४८			
१४	ढोरपाटन शिकार आरक्ष	१९८७	१३२५			१३२५			
१५	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र	१९९२	७६२९			७६२९			
१६	कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्र	१९९७	२०३५			२०३५			
१७	मनास्लु संरक्षण क्षेत्र	१९९८	१६६३			१६६३			
१८	कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र	२००९	१६.९५			१६.९५			
१९	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र	२०१०	२१७९			२१७९			
२०	अपिनाम्पा संरक्षण क्षेत्र	२०१०	१९०३			१९०३			
जम्मा									
२१	राष्ट्रिय प्राणी उद्यान	२०१५	२.४५			३४४९९.७५			
२२	भानुभक्त प्राणी उद्यान	२०१७	४.२५						

अनुसूची २ : रामसार साईटमा सूचीकृत नेपालका सिमसार क्षेत्रहरु

क्र.सं.	नाम	क्षेत्रफल (हे.)	सूचीकृत मिति (सन्)	सूचीकृत मिति (सन्)	जिम्मेवार स्थानीय व्यवस्थापन निकाय
१	कोशीटप्पू	१७५००	१२/१७/१९८७	१९८७/१२/१७	कोशीटप्पू वन्यजन्तु आरक्ष
२	वीस हजारी तथा आसपासका तालहरु	३२००	८/१३/२००३	२००३/०८/१३	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
३	घोडाघोडी ताल क्षेत्र	२५६३	८/१३/२००३	२००३/०८/१३	डिभिजन वन कार्यालय, कैलाली
४	जगदिशपुर जलाशय	२२५	८/१३/२००३		डिभिजन वन कार्यालय, कपिलवस्तु
५	रारा ताल	१५८३	९/२३/२००७	२००७/०९/२३	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज
६	फोक्सुण्डो ताल	४९४	९/२३/२००७	२००७/०९/२३	शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज
७	गोसाइकुण्ड तथा आसपासका तालहरु	१०३०	९/२३/२००७	२००७/०९/२३	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज
८	गोक्यो तथा आसपासका तालहरु	७७७०	९/२३/२००७	२००७/०९/२३	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज
९	माई पोखरी	९०	१०/२८/२००८	२००८/१०/२८	डिभिजन वन कार्यालय, इलाम
१०	पोखरा उपत्यकाका तालहरु	२६१०६	२/२/२०१६	२०१६/०२/०२	डिभिजन वन कार्यालय कास्की र पोखरा महानगरपालिका
	जम्मा क्षेत्रफल	६०५६१			

अनुसूची ३ : जैविक विविधता तथा वातावरण संरक्षण सम्बन्धी नेपाल पक्षधर रहेका अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि र सम्झौताहरूको विवरण

क्र.सं.	सन्धि र महासन्धि	सदस्य भएको वर्ष	सन्धि/सम्झौताको उद्देश्य
१	CITES (Convention on International Trade In Endangered Species of Wild Fauna and Flora)	1975	राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा दुर्लभ वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको चोरी शिकार तथा अवैध व्यापार नियन्त्रण गर्ने ।
२	IUCN (International Union for Conservation of Nature)	1975	दुर्लभ तथा सङ्कटापन्न प्रजातिको अस्तित्व र अवस्था आँकलन गरी सोही अनुसार संरक्षणका कार्यक्रम बनाई लागू गर्ने ।
३	UNESCO/WHs (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization/ World Heritage Site)	1978	महत्वपूर्ण एवं विशेष प्रकृतिका क्षेत्रहरूलाई विश्व सम्पदा सूचीमा समावेश गरी ती क्षेत्रहरू Universal Outstanding Value को (UOV) संरक्षण र व्यवस्थापन गर्ने । सन् १९७९ मा सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज र सन् १९८४ मा चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज विश्व सम्पदा सूचीमा सूचीकृत भएका छन् ।
४	Ramsar Convention	1987	विभिन्न महत्वका सिमसार क्षेत्रहरूको संरक्षण, व्यवस्थापन तथा बुद्धिमतापूर्ण उपयोग कार्यमा टेवा पुर्याउने ।
५	CBD (Convention on Biological Diversity)	1992	जैविक विविधताको संरक्षण, यसका अवयवहरूको दिगो उपयोग तथा यसबाट प्राप्त हुने लाभहरूको समन्यायिक बाँडफाँड गर्ने ।
६	GTF (Global Tiger Forum)	1994	दुर्लभ वन्यजन्तु पाटे बाघको संरक्षण, संरक्षणमुखी कार्यक्रमहरूबाट स्थानीयवासीको जीवनस्तरमा सुधार गर्ने ।
७	APAP (Asia Protected Areas Partnership)	2014	एसिया क्षेत्रमा भएका संरक्षित क्षेत्रहरूसँग समन्वय, Best Practices बारेमा अनुभव आदान प्रदान गर्ने ।
८	SAWEN (South Asia Wildlife Enforcement Network)	2016	दक्षिण एसियाका आठ वटा देशमा हुने वन्यजन्तुको अपराध नियन्त्रण गर्नमा समन्वय र क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।

अनुसूची ४ : वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण सम्बन्धी सांगठनिक संरचना

राष्ट्रिय बाघ संरक्षण समिति, नेपालको साङ्गठनिक संरचना

क्र.सं.	पदाधिकारी	पद
१	प्रधानमन्त्री	अध्यक्ष
२	मन्त्री, गृह मन्त्रालय	सदस्य
३	मन्त्री, अर्थ मन्त्रालय	सदस्य
४	मन्त्री, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	सदस्य
५	मन्त्री, रक्षा मन्त्रालय	सदस्य
६	मन्त्री, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	सदस्य
७	नेपाल सरकारका मुख्य सचिव	सदस्य
८	समितिले छनौट गरेका राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रका बाघ तथा बाघको पारिस्थिकीय प्रणाली सम्बन्धी प्रतिष्ठित विशेषज्ञहरु, २ जना	सदस्य
९	समितिले छनौट गरेका राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रबाट नेपालमा बाघ संरक्षण सम्बन्धमा सहयोग गर्ने निकायका उच्चस्तरका प्रतिनिधि, १ जना	सदस्य
१०	सचिव, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	सदस्य सचिव

राष्ट्रिय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण समन्वय समितिको साङ्गठनिक संरचना

१	मन्त्री, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	अध्यक्ष
२	सचिव, गृह मन्त्रालय	सदस्य
३	सचिव, रक्षा मन्त्रालय	सदस्य
४	सचिव, अर्थ मन्त्रालय	सदस्य
५	सचिव, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	सदस्य
६	सचिव, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	सदस्य
७	प्रधान सेनापति, नेपाली सेना	सदस्य
८	महानिरीक्षक, नेपाल प्रहरी	सदस्य
९	महानिरीक्षक, सशस्त्र प्रहरी	सदस्य
१०	प्रमुख, राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग	सदस्य
११	महानिर्देशक, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग	सदस्य-सचिव

केन्द्रीय स्तरको वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाइको साङ्गठनिक संरचना

१	महानिर्देशक, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग	संयोजक
२	महानिर्देशक, वन तथा भू-संरक्षण विभाग	सदस्य
३	महानिर्देशक, भन्सार विभाग	सदस्य
४	सहायक रथी, नेपाली सेना	सदस्य
५	नायव महानिरीक्षक, केन्द्रिय अनुसन्धान ब्यूरो, नेपाल प्रहरी	सदस्य
६	नायव महानिरीक्षक, सशस्त्र प्रहरी	सदस्य
७	अनुसन्धान निर्देशक, राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग	सदस्य
८	नेपालमा वन्यजन्तु संरक्षणमा कार्यरत गैर सरकारी संस्थाका प्रतिनिधि दुई	सदस्य
९	उप-महानिर्देशक, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग	सदस्य सचिव

अनुसूची ५ : आ.व. २०७८/७९ मा कार्यालयहरुको आयोजनागत स्वीकृत वार्षिक बजेट तथा खर्चको विवरण

आयोजना तथा कार्यक्रमको नाम	सि. नं.	कार्यालयको नाम	विनियोजित बजेट रु. लाखमा	खुद बजेट रु.लाखमा	खर्च रु. लाखमा	वित्तीय प्रगति प्रतिशत	भौतिक प्रगति प्रतिशत	कै.
राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु आरक्ष आयोजना	१	चितवन रा.नि.	१९१३.३	२२६२.२८	१७३१.२३	७६.५२	९०.८७	
	२	पर्सा रा.नि.	९२६.१७	१०२६.१७	७९६.२९	७७.५९	८७.६९	
	३	बाँके रा.नि.	१०९५.९	१२३३.८७	९७०.४४	७८.६५	९०.८६	
	४	वर्दिया रा.नि.	१७७६.५	१९८७.१५	१५९४.५४	८०.२४	९१.१६	
	५	शुक्लाफाँटा रा.नि.	९६०.३९	१२४७.९१	१०५८.१८	८४.७९६	९६.५८	
	६	शिवपुरी नार्गाजुन रा.नि.	८५९.४५	१००९.२६	८४०.०५	८३.२३	८८.९७	
	७	लामटाङ्ग रा.नि.	७३०.२४	७३७.६९	६२०.०९	८४.०६	८६.९३	
	८	शे-फोक्सुण्डो रा.नि.	४४५.१	४५३.१	४१४.४४	९१.४६	९१.७	
	९	सगरमाथा रा.नि.	५२४.१५	५४१.१८	४१६.७८	७७.०१	७७.२२	
	१०	मकालु बरुण रा.नि.	६१७.३२	७१७.३२	५०६.६६	७०.६३	७८.१९	
	११	खप्तड रा.नि.	५४५.९३	५४५.९३	४५७.३९	८३.७८	८४.७८	
	१२	रारा रा.नि.	४७८.२१	५८०.७९	४४२.२५	७६.१४	८०.५६	
	१३	कोशीटप्पू व.आ.	६०४.२४	९११.४२५	७५८.३०	८३.१९	९०.२४	
	१४	ढोरपाटन शि.आ.	५५५.५७	७५६.०९	५१४.३	६८.०२	७८.८८	
	१५	अन्नपूर्ण सं.क्षे.	७०.५७	७३.४७	५७.७	७८.५३	७८.८६	
	१६	अपिनाम्पा सं.क्षे.	५३५.२	५३५.२	४३९.७५	८२.१६	८२.८३	
	१७	कञ्चनजङ्घा सं.क्षे.	१८०.१९	१८९.८९	१८५.४४	९७.६६	९७.८८	
	१८	कृष्णसार सं.क्षे.	१८४.६५	१९२	१८४.५७	९६.१३	९६.४४	
	१९	गौरीशंकर सं.क्षे.	४२.३३	४२.३३	३६.७७	८६.८८	८७.३६	
	२०	मनास्लु सं.क्षे.	४०.४८	४१.५३	३९.४०	९४.८८	९४.८७	
	२१	रा.नि. विभाग	३०९६.२	११३.२१	७६.१८	६७.२९	८०.२३	
		जम्मा	१६१८२	१५१९७.८	१२१४०.९		७९.७	

राष्ट्रीय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग	१	चितवन रा.नि.	२०१	२०१	१९६.४३	९७.७२	९९.६२		
	२	पर्सा रा.नि.	२८.८४	२८.८४	२४.९	८६.३३	९०.५५		
	३	बाँके रा.नि.	८	८	७.९९	९९.८७	१००		
	४	बर्दिया रा.नि.	५५.६५	५५.६५	५१.७	९२.९०	९९.८५		
	५	शुक्लाफाँटा रा.नि.	११३.६	११३.६	११३	९९.४७	९९.९२		
	६	शिवपुरी ना. रा.नि.	६०.६२	६०.६२	५०.५५	८३.३८	८३		
	७	लामटाङ्ग रा.नि.	२८.८८	२८.८८	२५.२५	८७.४३	९१.८३		
	८	शे-फोक्सुण्डो रा.नि.	१८.४७	१८.४७	१८.४२	९९.७२	१००		
	९	सगरमाथा रा.नि.	६१.९९	६१.९९	६०.५३	९७.६४	१००		
	१०	मकालु वरुण रा.नि.	८	८	७.९९	९९.८७	१००		
	११	खप्तड रा.नि.	८	८	६.५५	८१.८७	९१		
	१२	रारा रा.नि.	८	८	७.४	९२.५	९५		
	१३	कोशीटप्पू व.आ.	९	९	७.३८	८२	८२		
	१४	अपिनाम्पा सं.क्षे.	५१.८४	५१.८४	३६.३७	७०.१५	७६.६५		
	१५	कञ्चनजङ्घा सं.क्षे.	६	६	६	१००	१००		
	१६	कृष्णसार सं.क्षे.	८	८	७.९९	९९.८७	१००		
	१७	राष्ट्रीय प्राणी उद्यान	७५५.५७	७५५.६	५६५.३	७४.८१	८३.४५		
	१८	भानुभक्त प्राणी उद्यान	३४४.७३	३४४.७	२३७.४	६८.८७	७७.२६		
	१९	रा.नि.विभाग	२८७३.७	२०६२.६१	१८४७.५८	८९.५७	९४.६७		
			जम्मा	३९७४	३८३८.८४	३२७८.७८	८५.४१	८३.८३	

प्रकृतिमा आधारित पर्यटन कार्यक्रम	१	चितवन रा.नि.	२९.६५	२९.६५	२७.१८	९१.६६	९९.९३		
	२	पर्सा रा.नि.	२९.६८	२९.६८	२५.१३	८४.६६	९२.३		
	३	बाँके रा.नि.	४६५.७	३४८.४	०	०	०		
	४	बर्दिया रा.नि.	५५५.६	०	०	०	०		
	५	शुक्लाफाँटा रा.नि.	४५८.३	१९०	०	०	०		
	६	शिवपुरी ना. रा.नि.	२७.५२	२७.५२	२६.३४	९५.७१	१००		
	७	लामटाङ्ग रा.नि.	२७.३३	२७.३३	२७.३२	९९.९६	९९.९६		
	८	शे-फोक्सुण्डो रा.नि.	२५.७१	२५.७१	२५.४९	९९.१४	९९.९२		
	९	सगरमाथा रा.नि.	२३.७२	२३.७२	२२.८६	९६.३७	१००		
	१०	मकालु बरुण रा.नि.	२६.३३	२६.३३	२२.६३	८५.९४	१००		
	११	खप्तड रा.नि.	५६.७६	५६.७६	२९.१८	५१.४०	१००		
	१२	रारा रा.नि.	४२८.६	४२८.६	०	०	०		
	१३	कोशीटप्पू व.आ.	२८.९८	२८.९८	२४.७८	८५.५०	९४.८४		
	१४	ढोरपाटन शि.आ.	२५.६२	२५.६२	२५.४	९९.१४	९९.४१		
	१५	रा.नि. विभाग	३१.५	३१.५	०	०	०		
			जम्मा	२२४१	१२९९.८	२५६.४	१९.७२	६५.७६	
	हात्तीसारहरु	१	चितवन रा.नि.	८७१.५	९०५.२	७९६			
		२	पर्सा रा.नि.	१९३.४	१९३.४	१६८.०१			
		३	बाँके रा.नि.	१६२.४	१६७.६	१३९.५			
४		बर्दिया रा.नि.	२७४.२	२७४.२	२३१.१				
५		शुक्लाफाँटा रा.नि.	१८८.७	१८८.७	१४५.६				
६		कोशीटप्पू व.आ.	२४२.८	२४८	२२७.१८				
			जम्मा	१९३३	१९७७.२	१७०७.४			

अनुसूची ६: मध्यवर्ती क्षेत्रमा आ.व २०७८/७९ सम्ममा विनियोजित भएको वार्षिक बजेट

(रकम रु. हजारमा)

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	२०६६/६७ सम्म	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	कुल रकम
१	चितवन रा.नि.	२१०२७८	१६१६६	८००४८	१४७८८७	१०००००	१०००००	७४१६०	१००४००	१२८७७४	७८८६१	१२४६३१	६४०००	२०१००	१०९१२९२
२	पर्सा रा.नि.	१९०८	१०४४६	०	४०००	४४०४	६८६	१९०४	८९८४	२४४४	२०४९	४४७८	७१००	२८८४	४९६१८
३	बाँके रा.नि.	०	०	४०६	६४२	२३६१	८३६३	१४००	७८१४	२२१४	१७२८	४३४९	२३००	८००	३१६९१
४	वर्दिया रा.नि.	१९८३६	२९४२	६०८७	८०००	१४०००	१०९४३	४९९४	२१११२	१३९४८	९१९१	१४३३४	१२०००	४४६४	१४०४०१
५	शुक्लाफाँटा रा.नि.	३४९	४७४	०	१४३२	१९३२	१६७९	२०३४	४४४०	१२१३०	२३०४९	३४६४	४१००	११३६४	४७११८
६	शिवपुरी नाराजुन रा.नि.	०	०	०	०	०	०	०	८०००	११४११	७४९४	१४३९७	१०७००	६०६२	४२१०४
७	लामेटाङ्ग रा.नि.	१९४३१	६१०८	११४२७	४०००	२००००	२००००	१६३७४	३८४६८	४४४७४	२२४२३	२८३४४	१८६००	२८८	२४०९६३
८	सगरमाथा रा.नि.	१९८४९	२३०४०	४४०३०	१००००	४००००	४१४४७	३२८४०	३७०००	७८६०६	४१४३६	७०९४४	३१३००	६१९९	४९०७६६
९	मकालु वरुण रा.नि.	१३९४	४९४	१७८३	१९६७	१९८४	२३७१	१४४४	२९७८	२७८	२९८०	६४०८	३८००	८००	३०६८७
१०	शे-फोक्सुण्डो रा.नि.	०	३८०	१३९२	१२०६	१३३४	१२४८७	९८८६	८०००	१२२४९	११४२९	२७७३०	४१००	१८४७	९१२८९
११	रारा रा.नि.	०	१८४	२४७	३१२	१६८	१८४	१९१	३८०	४३४	२९४	४०३१	३१००	८००	१०६३९
१२	खप्तड रा.नि.	०	८६	१७४	३४३	१४२	१४१	१७८	१७७	१४०	१०२	६३४०	२१००	८००	९९४६
१३	कोशीटप्पू व.आ.	०	४६३	०	८८६	८४४	९६०	०	१९२९	११२४	१९९४	९६७०	३४००	९००	२१३८४
१४	अपिनाम्मा सं.क्षे.	०	०	०	०	०	०	२४७०	३४००	३४६८०	७८२६	६९०९	६७००	४१८४	६३१८८
१५	कृष्णसार सं.क्षे.	०	०	०	०	०	०	०	०	३२	२९	७४	८००	८००	१६३४
१६	कञ्चनजङ्घा सं.क्षे.	०	०	१७१	२४१४	७४९	०	८००	६०७	४४०	७९८	४८२९	२८००	६००	१६३०२
	जम्मा	२७३१६७	६०८९४	१४०३९४	४००००	२०००००	१९९४६१	१४००००	२४४०००	३४८२००	२२००००	३३४७४०	१८००००	६७४६३	२४०८८६१

अनुसूची ७ : आ.व. २०७८/७९ सम्ममा गठन भएको जिल्ला स्तरीय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण
इकाईको विवरण

क्र.सं.	जिल्ला/इकाई	क्र.सं.	जिल्ला/इकाई	क्र.सं.	जिल्ला/इकाई
१	काठमाण्डौं उपत्यका स्तरीय (क) काठमाडौं (ख) ललितपुर (ग) भक्तपुर)				
२	रसुवा	१३	भापा	२४	चितवन
३	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	१४	पर्सा	२५	बर्दिया
४	कञ्चनपुर	१५	बाँके	२६	गोरखा
५	कास्की	१६	दार्चुला	२७	दोलखा
६	ताप्लेजुङ्ग	१७	संखुवासभा	२८	डोल्पा
७	सुर्खेत	१८	मुस्ताङ	२९	बझाङ
८	हुम्ला	१९	कैलाली	३०	सोलुखुम्बु
९	नवलपुर (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	२०	सुनसरी	३१	वाग्लुङ
१०	कालीकोट	२१	रौतहट	३२	डडेल्धुरा
११	काभ्रेपलाञ्चोक	२२	मुगु		
१२	सिन्धुपाल्चोक	२३	मकवानपुर		

अनुसूची द : आ.व. २०६९/७० देखि २०७८/७९ सम्मको कार्यालयगत राजश्व विवरण

क्र.सं.	कार्यालय	राजश्व विवरण (रु. हजारमा)												जम्मा
		२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	जम्मा		
१	चितवन रा.नि.	२१०४१६	२४६९१३	२४६४२९	११६८४४	२०१४०९	२४८२००	२९६६४४	३५०३०	१११९६७	१९२१८४८			
२	बर्दिया रा.नि.	३०६७९	२१९३३	२०४११	२४६१७	३१८०२	२४८०६	३३४२८	१३६११	१४००४	२४६४१६			
३	लामटाङ्ग रा.नि.	३९१६१	४३७४०	४१८०४	१६२११	३३१४२	४४६०९	४४१७०	१९२९	२६०४	२९४४३३			
४	रारा रा.नि.	९४१	३९१	४३४	१४०९	१४९१	२०९३	३६७९	२४४०	२३९१६	४०९७३			
५	बाँके रा.नि.	६९०९	१७४६९	४४८९	१७१९८	६४७४	४९०४	१०४४०	२४८२	६४०८	८२९७			
६	सगरमाथा रा.नि.	९११४६	९२७४४	८९०२६	६७१४४	११६४४४	१७२६२९	१६१०६६	८६१०९	१२१२६	९१८०९३			
७	शे-फोक्सुण्डो रा.नि.	२२४४	२४२७७	३२४३४	१९४३८	२३२४४	२३२४४	४७९२	४३२१	३६४७	१४१२३			
८	शिवपुरी रा.नि.	७८२८	१०३७४	१६७३९	१६१४९	२३४०३	२४३६४	३३१११	२३४४४	१४०३७	३३११			
९	मकालु वरुण रा.नि.	३८२१	४२४२	३८७७	३१९६	४३२१	४१७७	७४७७	४२६४	२२६४	६०३३८			
१०	खप्तड रा.नि.	४०१	३८७	४०४	४३१	४४०	२४४	९६१	४३६	४३९	११७४०			
११	शुक्लाफाँटा रा.नि.	४३९४	३४३४	६७७०	९४१८	२४६६७	६६३३२	८६२३	१००३४	२९९३०	१६६४३६			
१२	पर्सो रा.नि.	१४०४७	२०२०	४८३४	४९६२	६३६६	७९९८	१०९७०	१०७९०	९९४७	७४८७६			
१३	कोशीटप्पु व.आ.	१७६०	२१२२	२९३४	२१८१	३१७४	४०११	४०८३	३८४८	४११०	३१८८८			
१४	ढोरपाटन शि.आ.	४३२	४२७	३७	३६९	६४४	८४४	९४३	६६९	८१२	७७९२			
१५	कृष्णसार सं.क्षे.	४४	४३	९६	७०	७	१२०	४९६	४८३	२४००४	२७१४४			
१६	अपिनाम्ना सं.क्षे.	७८२८	१०२३८	८६४७	१७३४४	२०३९०	२४४१४	१३७७३	१०७३३	४४६	१२४१७२			
१७	कञ्चनजङ्घा सं.क्षे.	११०९	१६४२	१०३९	१४०	१०७	१४६६	१४०३	११६९	८६	९०३६			
१८	मनास्लु सं.क्षे.							२०	०	०	१८			
१९	गौरीशंकर सं.क्षे.							१४८	०	०	१४८			
२०	अन्तपूर्ण सं.क्षे.							१०२४	३०	३२०	१६४४			
२१	राष्ट्रिय प्रा.उ.							६४	२९	०	१४			
२२	भानुभक्त प्रा.उ.							८०	४३	६६	११६			
२३	रा.नि. तथा व.सं. विभाग	४७०४८	४७३१२	४६४७	३९४९९	४७४३२	४३२८९	७४२२९	२४४७९	३२२१४	४२६७६६			
	कुल जम्मा	४७१३३९	४३०८४९	४३८७११	३४०२०२	४४१७३३	७०४८९४	७६४३६६	४४८७२७	१४०७३२	४८६६८६२			

अनुसूची ९ : आ.व. २०७८/७९ मा संरक्षित क्षेत्रहरुमा मासिक पर्यटक आगमनको तथ्याङ्क

क्र.सं.	कार्यालय	पर्यटक प्रकार	साउन	भदौ	असोज	कात्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र	वैशाख	जेठ	असार	जम्मा	
१	चिंतवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	नेपाली	१,८४९	२,८५५	५,३७८	२०,२१९	१७,२८०	२०,८५५	९,२६७	२०,२३९	२०,८६९	१७,७११	११,५७१	७,५७८	१५५,६७१	
		सार्क	३७	६१	२१८	४९२	७८०	२,०४२	३०७	१,०२८	२,२४८	३,७२१	६,२६८	२,७७७	१९,९७९	
		अन्य विदेशी पर्यटक	२०	६१	२३९	७९५	१,०३०	१,०९८	५९७	१,५७७	३,१०१	३,९०७	१,५५६	८२७	१४,८०८	
		जम्मा	१,९०६	२,९७७	५,८३५	२१,५०६	१९,०९०	२३,९९५	१०,१७१	७६०	२२,८४४	२६,२१८	२५,३३९	१९,३९५	११,१८२	१९०,४५८
२	वर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	नेपाली	-	३२७	६८०	२,१९५	१,२५०	१,१५०	७६०	१,४८४	२,७२२	१,२९६	१,०२९	४९३	१३,३८६	
		सार्क	-	७५	२४	७२	२९	१८२	२९	१३४	१५३	९२	८९	९७	९७६	
		अन्य विदेशी पर्यटक	-	१००	२१	१७०	१२१	११७	५८	७८	२२१	४२६	७२६	३३३	१०६	२,४१९
		जम्मा	-	५०२	७२५	२,४३७	१,४००	१,४४९	८८७	९२६	१,८३९	३,३०१	२,११४	१,४५१	६९६	१६,७८१
३	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज	नेपाली	३९१	२,१३७	१,९६१	४,०४०	८६७	१६४	१२६	४२१	१,२५५	१,२३४	२,०२९	२६९	१४,८९४	
		सार्क	-	६	१३	१०	२३	३२	१०	१०	१८	६३	३१	-	२२४	
		अन्य विदेशी पर्यटक	२	५	१२८	२४१	१६६	५२	५८	५८	३२८	३९७	४००	५१	२,२७४	
		जम्मा	३९३	२,१४८	२,१०२	४,२९१	१,०५६	२४८	१९४	१९४	७६७	१,६७०	१,७४३	२,४६०	३२०	१७,३९२
४	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज	नेपाली	२	१११	८६३	२,६०५	८३९	३६२	१४४	५६४	२,८८५	१,५५८	८८४	६३४	११,४५१	
		सार्क	-	-	-	-	५	-	-	-	२	१	१	६	१५	
		अन्य विदेशी पर्यटक	१	-	४	११	२५	२	१	१	१५	४	५	५	१५	८४
		जम्मा	३	१११	८६७	२,६१६	८६९	३६४	१४५	५६४	२,९०२	१,५६३	८९०	६५५	११,५५०	
५	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	नेपाली	१५	२८	१५	३२	२५	३१	३६	१०	३७	२२	४	१८	२७३	
		सार्क	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	३	
		अन्य विदेशी पर्यटक	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	२	
		जम्मा	१५	२८	१५	३२	२५	३१	३६	१०	३७	२२	४	१८	२७३	
६	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	नेपाली	१२	२३	८४४	१,३९०	४४०	१४४	६५	१४८	८१८	८९०	४१२	९६	५,२८२	
		सार्क	२४	४३	४८०	४६३	२९२	१८५	२८	१२४	३०६	१,१७१	६००	२१७	३,९३३	
		अन्य विदेशी पर्यटक	-	३१	८९२	१,९१२	६१८	२८२	२४८	८९०	५,०००	४,०५९	६,०००	१,७०५	६,४०	१७,२७७
		जम्मा	३६	९७	२,२१६	३,७६५	१,३५०	६११	३४१	१,१६९	५,१६२	८,०६१	२,७१७	९५३	२६,४९२	

७	श्री फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज	नेपाली	३९	१००	५९३	२,१५०	१८१	३५	१५	८८	२४७	३१७	१७३	४,२५६	
		सार्क	-	-	-	-	-	३	-	-	-	-	-	-	६
		अन्य विदेशी पर्यटक	-	१	२३	१९	२	४	-	-	-	१४	३६	१०	११७
		जम्मा	३९	१०१	६१६	२,१६९	१८३	४२	३४९	२६१	२६१	२६१	३५३	१४३	४,३७९
८	शिवपुरी नाराजुन राष्ट्रिय निकुञ्ज	नेपाली	७५५१	१०,८४९	१३,८११	१३,४८१	११,९२६	१२,३५६	१०,८९१	१४,८०६	१८,८०६	१३,२०६	१४,३३६	१५५५,७०७	
		सार्क	५	९	११	३८	२२	५४	२७	१९	१०९	९६	५७	५०८	
		अन्य विदेशी पर्यटक	१५	४८	१८१	२२४	१८५	११२	११२	२,४३७	५५८	५५८	२७५	१५२	४,८१७
		जम्मा	७५७१	१०,९०६	१४,००३	१३,७४३	१२,१३३	१२,५२२	१३,३५५	१३,४३७	१९,४७३	१९,४७३	१४,५७७	१५,५४५	१६१,०३२
९	मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	नेपाली	८	३०	७२	९४	४	-	-	५	५७	१३	-	३२२	
		सार्क	-	-	१	२	-	-	-	-	-	३	-	५१	
		अन्य विदेशी पर्यटक	१	-	४३	२११	२६	-	-	-	-	७५	१२	-	४६५
		जम्मा	९	३०	११६	३०७	३०	-	-	५	१७१	२८	२८	-	८३८
१०	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज	नेपाली	११५	१२७	८०	२३१	४९	-	-	-	२२७	५८१	३६७	२,१८७	
		सार्क	-	-	-	-	-	-	-	१	-	-	-	-	३
		अन्य विदेशी पर्यटक	-	१	-	२	१	-	-	३	५	१	-	-	१९
		जम्मा	११५	१२८	८०	२३३	५०	-	-	३	२२३	१९७	५८१	३६९	२,२०९
११	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	नेपाली	-	-	२७	३४१	१३१	१७६	२०२	६४८	३३८	२४८	१०४	२,५७९	
		सार्क	-	-	-	-	-	८	-	३	५	१७	१७	१०५	
		अन्य विदेशी पर्यटक	-	-	-	५	२	-	-	२	१२	११	२	४५	
		जम्मा	-	-	२७	३४६	१३३	१८४	१७६	२०४	६५०	३५७	२६७	१३२	२,७२९
१२	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	नेपाली	१६	१७	५	२	३२	१९	६३	९३	४५	५२	२६६	७६९	
		सार्क	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	७	
		अन्य विदेशी पर्यटक	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	
		जम्मा	१६	१७	५	२	३२	१९	६३	९३	९३	४५	५२	२७३	७७७
१३	कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष	नेपाली	-	६१२	-	-	-	१,६०५	७९५	१,२४९	९७०	१,०६८	८३३	८,७२६	
		सार्क	-	३	-	-	-	१	७	२	३	-	३	२७	
		अन्य विदेशी पर्यटक	-	-	-	-	-	-	८	५	१६	९	९	९९	
		जम्मा	-	६१५	-	-	-	१,६१४	८००	१,२५६	९७०	१,०७७	८४८	८,८५२	

१४	ठोरपाटन शिवाकर आरक्ष	नेपाली	६	१,५००	८०७	१,५१५	७०२	४००	३९८	६८४	९०२	७५०	२,१९१	-	९,८५५
		सार्क	-	-	२	-	-	-	-	-	-	-	-	-	२
		अन्य विदेशी पर्यटक	-	-	१८	१८	२	२	-	१	१६	५	६	-	६२
		जम्मा	६	१,५००	८२१	१,५३३	७०४	४०२	३९८	६८५	९१८	७५५	२,१९७	-	९,९१९
१५	कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र	नेपाली	६५३	३३५	५६९	६७६	५६०	६१४	५११	६३१	४९२	५०४	२४०	२४०	६,०३५
		सार्क	-	-	-	-	२	२	-	-	-	-	-	-	४
		अन्य विदेशी पर्यटक	-	-	-	-	३	-	-	१	३	१	-	-	८
		जम्मा	६५३	३३५	५६९	५६६	६१६	५१५	५११	६३२	४९५	५०५	२४०	२४०	६,०४७
१६	अपिनाम्मा संरक्षण क्षेत्र	नेपाली	-	-	-	-	-	-	२	-	-	-	१	-	३
		सार्क	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		अन्य विदेशी पर्यटक	-	-	-	-	३	-	१०	-	२	-	१	-	१६
		जम्मा	-	-	-	-	३	-	१२	-	२	-	२	-	१९
१७	कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्र	नेपाली	-	-	-	-	६०	-	-	-	-	-	-	-	६०
		सार्क	-	-	-	-	४	-	-	-	-	-	-	-	४
		अन्य विदेशी पर्यटक	-	-	-	-	६५	-	-	३	४९	२५	-	-	१४२
		जम्मा	-	-	-	-	१२९	-	-	३	४९	२५	-	-	२०६
१८	मनास्लु संरक्षण क्षेत्र	नेपाली	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		सार्क	-	१४	१	४	-	३	१	२	११	-	९	-	४५
		अन्य विदेशी पर्यटक	-	१७८	१७२	३०७	३८	३०	७	१०३	६५०	-	१०२	१०	१,५९७
		जम्मा	-	१९२	१७३	३११	३८	३३	८	१०५	६६१	-	१११	१०	१,६४२
१९	सौराङ्गर संरक्षण क्षेत्र	नेपाली	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		सार्क	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		अन्य विदेशी पर्यटक	-	-	-	-	-	-	१२	-	-	-	-	-	१२
		जम्मा	-	-	-	-	-	-	१२	-	-	-	-	-	१२
२०	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र	नेपाली	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	१
		सार्क	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		अन्य विदेशी पर्यटक	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	५,४५२
		जम्मा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	५,४५३
	कुल जम्मा		१०,७६२	१९,६८७	२८,१७०	५३,९६७	३७,७९०	४२,१३०	२,७९,४७	४५,४०९	५८,२८८	६१,६२४	४५,४०२	३५,८८९	४६७,०५५

अनुसूची १० : आ.व. २०६९/७० देखि २०७८/७९ सम्मको संरक्षित क्षेत्रहरूमा पर्यटक आगमनको तथ्याङ्क

क्र.सं.	कार्यालय	पर्यटक आगमनको तथ्याङ्क												जम्मा
		२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९			
१	चितवन रा.नि.	१५३७४९	१७३४२५	१७८२५७	८७३९१	१३९१२५	१५२६७१	१८७१०९	१८२४३५	१८९२८	१९०५४८	१९०५४८	१९०५४८	१५४३६३८
२	बर्दिया रा.नि.	१२९७४	१३२०७	१३५४८	१०६३८	१७९५९	२०२८४	२४५५८	१५२६०	८०७७	१६७८१	१६७८१	१६७८१	१५३२८६
३	लामटाङ रा.नि.	१३३७०	१२५५२	१२२६५	५०१६	८२५४	१०६१९	१७९९१	१७४४५	४५७२	१७३९२	१७३९२	१७३९२	११९१७६
४	रारा रा.नि.	१६५	१८१	१४३	१३२	२०१	३१७	१२०८०	८८३१	१०२४०	११५५०	११५५०	११५५०	४३८४०
५	बाँके रा.नि.	०	०	०	०	४	१	१६०	९२	४४२	२७८	२७८	२७८	९७७
६	सगरमाथा रा.नि.	३६५५०	३५१५७	३४४१२	२७७९४	४५११२	५६३०३	५८०३०	३२६३६	४१०९	२६४९२	२६४९२	२६४९२	३५६५९५
७	शे-फोक्सुण्डो रा.नि.	६२०	४१७	३८३	४३१	५३५	५१४	२०८९	१६६८	१७७६	४३७९	४३७९	४३७९	१२८१२
८	शिवपुरी रा.नि.	१६५९०४	१८०४६४	१३८०८४	१४३३५२	२०५७४७	२२८७४३	१६८८१७	१०९२९७	९५४२०	१६१०३२	१६१०३२	१६१०३२	१५९६८६०
९	मकालु बरुण रा.नि.	१५२३	१०८३	१२७०	८२८	१५३७	१२५२	२३५८	१७६६	४४०	८३८	८३८	८३८	१२८९५
१०	खप्तड रा.नि.	१९	४७	२	२१	२६	२१	३७२०	७४६	१६८८	२२०९	२२०९	२२०९	८४९९
११	शुक्लाफाँटा रा.नि.	४७	९८४	८२४	१९२०	२६४०	४७४	६०६९	१७७५	२९६५	२७२९	२७२९	२७२९	२५०९१
१२	पर्सा रा.नि.	१९२	३७९	२६३	२३५	४१७	५०५	३९४	३९२	१५२	७७७	७७७	७७७	३७०६
१३	कोशीटप्पू व.आ.	४४४६	७३४९	८७१९	९२४७	११२५२	२१७९९	१८७७३	१११०१	९८१८	८८५२	८८५२	८८५२	१११३५६
१४	ढोरपाटन शि.आ.	८८	८९	०	९१	१६३	११९	४२३	३२०	५७०२	९९१९	९९१९	९९१९	१६९१४
१५	कृष्णसार सं.क्षे.	५४	०	६०२८	१४०५०	१७६९७	१८२४५	९५२७	५३०९	४५२७	६०४७	६०४७	६०४७	८१४८४
१६	अपिनाम्पा सं.क्षे.	०	०	३	२९	१९	३६	३८	९	६	१९	१९	१९	१५९
१७	कञ्चनजङ्घा सं.क्षे.	६०६	०	५०२	४७९	८२१	८२१	८०६	६०८	५३	२०६	२०६	२०६	४०८१
१८	मनास्लु सं.क्षे.	४२६८	५३३१	५६५८	२२८७	५७४५	७२००	७६५५	५३८८	१९४	१६४२	१६४२	१६४२	४५३६८
१९	गौरीशंकर सं.क्षे.	१९९३	२९१४	२८१८	१८४०	२७०	२६६८	२५२८	१५२३	३०	१२	१२	१२	१९०९६
२०	अन्नपूर्ण सं.क्षे.	११३२१३	१२४९९८	११४४१८	८३४१९	१४४४०९	१७२७२०	१८३३२३	१०३९३६	४९४०	५४५३	५४५३	५४५३	१०५०८२९
	कुल जम्मा	५१०२०५	५५८५७७	५१७०९५	३८९२२३	६०४०९१	६९९५५२	७०६१४८	५००५३७	२५४०७९	४६७१५५	४६७१५५	४६७१५५	५२०६६६२

अनुसूची ११ : ३८ औं वार्डेन सेमिनार तथा २०औं मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षहरुको
वैठक-२०७८ को संकल्प

१. मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति, संरक्षण क्षेत्र व्यावस्थापन परिषद, मध्यवर्ती क्षेत्र सञ्जाललाई संस्थागत निकास र प्रभावकारी गराउन तथा स्थानीय तहको संरचना (गाउँ/नगरपालिका) अनुसार मध्यवर्ती क्षेत्र र संरक्षण क्षेत्रको समूह /समितिको संरचनामा परिमार्जन गर्न आवश्यक भएको ले सो संबन्धमा विज्ञहरुबाट अध्ययन विश्लेषण गराई सो को आधारमा नियमावली र निर्देशिका परिमार्जनको लागि पहल गर्ने (वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण शाखा)।
२. निर्देशिकाले समेटेका वन्यजन्तु बाहेकका अन्य वन्यजन्तुबाट ठूलो मात्रामा जनधनको क्षति बढ्दै गएको सन्दर्भमा वन्यजन्तुबाट हुने क्षतिको राहत सम्बन्धी निर्देशिका, २०६९ लाई संशोधन गरी क्षतिको प्रकार तथा क्षति गर्ने वन्यजन्तु प्रजाति थप गर्न पहल गर्ने (वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण शाखा) ।
३. घाइते, टुहुरा र समस्याग्रस्त वन्यजन्तुलाई लक्षित गरी ठूलो आकारको वन्यजन्तु उद्धार केन्द्र एवं खुल्ला चिडियाखाना सञ्चालन गर्न हाल सञ्चालनमा रहेका उद्धार केन्द्रहरुलाई अभै व्यवस्थित गर्दै थप सम्भावित स्थल छनौट गर्नको लागि अध्ययन गर्ने (योजना र अनुगमन तथा मूल्यांकन शाखा) ।
४. मध्यवर्ती क्षेत्रमा उद्योग स्थापना सम्बन्धी मापदण्ड, २०६२ लाई समयसापेक्ष संशोधन गरी संरक्षण क्षेत्रमा समेत लागू हुने व्यवस्था मिलाउने -व्यावस्थापन शाखा) ।
५. जलवायु परिवर्तनको प्रभावबाट जैविक विविधता संरक्षण कार्य अभै चुनौतीपूर्ण बन्दै गइरहेको सन्दर्भमा हरेक संरक्षित क्षेत्र कार्यालयले आफ्नो क्षेत्रमा रहेका मुख्य प्रजातिहरु र महत्वपूर्ण बासस्थानमा पर्नसक्ने असरको आकलन तथा नकारात्मक असरहरु न्यूनीकरणका लागि संभाव्य उपायहरु पहिचान गरी कार्यान्वयन गर्नको लागि पहल गर्ने(इकोलोजी शाखा र सबै संरक्षित क्षेत्र कार्यालयहरु)।
६. वन्यजन्तुको वासस्थान (घाँसमैदान तथा सिमसार) को प्रभावकारी व्यावस्थापनको लागि वर्षभरि नै कामदार खटाई सघन व्यावस्थापन गर्न आवश्यक कार्यविधि तयार गरी कार्यान्वयन गर्न पहल गर्ने (इकोलोजीशाखा) ।
७. संरक्षित क्षेत्रको आम्दानीको राजश्व बाँडफाँटबाट प्रदेश सरकार र स्थानीय तहमा नियमानुसार संघीय सरकारले उपलब्ध गराउने अनुदान रकमबाट सम्बन्धित मध्यवर्ती क्षेत्र, संरक्षण क्षेत्रमा वन, वातावरण तथा वन्यजन्तुसँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरु संचालन गर्न प्राथमिकता दिने गरी मापदण्डमा समावेश गर्न प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगलाई मन्त्रालय मार्फत अनुरोध गर्ने (योजना शाखा) ।
८. उद्योग, शहर विकास, जलविद्युत आयोजना लगायतका कार्यबाट नदीमा पर्ने नकारात्मक प्रभाव न्यूनीकरण गरी जलीय जैविक विविधता संरक्षणलाई विशेष महत्व दिनेगरी माथिल्लोदेखि तल्लो तटीय क्षेत्रमा सरोकारवाला निकायको सहभागिता हुने गरी स्वच्छ एवं स्वस्थ नदी प्रणाली (Clean and Healthy River System) अभियान सञ्चालन गर्ने पहल हुन राष्ट्रिय बाघ संरक्षण समितिबाट निर्णय गर्न सिफारिस गर्ने (वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण शाखा)।
९. नेपालका महत्वपूर्ण रामसार सूचीकृत क्षेत्र- कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष र रारा ताललाई सिमसारको

वैज्ञानिक अध्ययन, स्रोतको दिगो व्यवस्थापन एवं उपयोग, सचेतना, प्रचारप्रसार जस्ता कार्यक्रमलाई लक्षित गरी नमुना Centre of Excellence को रूपमा विकास गर्ने (योजना र इकोलोजी शाखा, कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष, रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज) ।

१०. ढोरपाटन, अपीनम्पा लगायतका पहाडी र हिमाली संरक्षित क्षेत्रमा जडीबुटीको दिगो संकलन एवं व्यवस्थापन गर्न नितिगत निर्णयका लागि पहल गर्ने (व्यवस्थापन शाखा) ।
११. संरक्षित क्षेत्र कार्यालयहरुले प्रवेश शुल्क तथा अन्य दस्तुर उठाउँदा Internet-based payment system प्रयोग हुने व्यवस्था तत्काल मिलाउन पहल गर्ने (आर्थिक प्रशासन र सूचना प्रविधि शाखा) ।
१२. संरक्षणमा खटिएका सरोकारवाला निकायका जनशक्तिलाई संयुक्त तालिम सञ्चालन गर्ने कार्यदल गठन गरी आवश्यक पाठ्यक्रम तयार गर्ने र बजेट व्यवस्था गरी कार्यक्रम संचालन गर्ने (संरक्षण शिक्षा र वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण शाखा, नेपाली सेना राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु आरक्ष निर्देशनालय)।
१३. संरक्षित क्षेत्रमा कार्यरत निजामति कर्मचारीहरु २४ सै घण्टा संरक्षण कार्यमा खटिनु पर्ने र कार्य प्रकृति जोखिमपूर्ण हुने भएकोले नेपाल वन सेवा अन्तर्गतको नेशनल पार्कस एण्ड वाइल्डलाइफ र हात्तीसार समुहलाई अत्यावश्यक सेवामा समावेश गर्न वन तथा वातावरण मन्त्रालय मार्फत नेपाल सरकारमा अनुरोध गर्ने (कर्मचारी प्रशासन र योजना शाखा)।
१४. सूचनामा आधारित अपरेशनलाई जोड दिँदै Joint Operation Cell (JOC) लाई आधुनिकरूपमा व्यवस्थापन एवं संस्थागत सुधार गर्दै जाने (वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण शाखा र नेपाली सेना राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु आरक्ष निर्देशनालय) ।
१५. मध्यवर्ती क्षेत्रमा संचालन हुने होटल, उद्योग, बहुराष्ट्रिय कम्पनीको निश्चित भाग मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिको कोषमा जम्मा हुने व्यवस्था मिलाई सो रकम अन्य संरक्षित क्षेत्रका मध्यवर्ती क्षेत्रको संरक्षण, कम लाभान्वित समुदायको जीविकोपार्जन, वन्यजन्तुको क्षतिको राहत उपलब्ध गराउने जस्ता कार्यमा उपयोग हुने गरी नीतिगत निर्णयका लागि सिफारिस गर्ने (योजना शाखा) ।
१६. संरक्षित क्षेत्र प्रणालीबाट समग्र वातावरण संरक्षण, पर्यावरणीय सेवा सुविधा, सामाजिक-आर्थिक र साँस्कृतिक सम्पदा संरक्षण तथा प्रवर्द्धनमा पुगेको योगदान र राष्ट्रिय आय तथा स्थानीयस्तरमा सृजना भएका रोजगारीको बारेमा अध्ययन गर्ने (योजना शाखा) ।

अनुसूची १२: आ.व. २०७८/२०७९ मा कन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको विवरण

क्र.स.	घटनाको प्रकृति								जम्मा
	क्षति गर्ने वन्यजन्तुको नाम	सामान्य घाइते	सख्त घाइते	मानिस मृत्यु	पशुधनको क्षति	भण्डारण गरेको अन्नको क्षति	घरगोठको क्षति	अन्नवालीको क्षति	
१	हाती	७	१४	२३	०	२९३	४५३	१२६८	२०५८
२	गैडा	१०	१७	५	०	०	०	२९३	३२५
३	बाघ	७	८	२१	४८१	०	०	०	५१७
४	भालु	१६	४१	२	०	०	०	०	५९
५	चितुवा	९	५	३	३९४६	०	०	०	३९६३
६	हिउँचितुवा	०	०	०	११९३	०	०	०	११९३
७	ध्वाँसे चितुवा	०	०	०	०	०	०	०	०
८	ब्वाँसो	१	०	०	४२२	०	०	०	४२३
९	जंगली कुकुर	०	०	०	०	०	०	०	०
१०	जंगली बदेल	१९	२५	३	०	०	०	३८९७	३९४४
११	अर्ना	२	५	०	०	०	०	१७५	१८२
१२	मगर गोही	१	०	०	४	०	०	०	५
१३	अजिगर	०	०	०	१	०	०	०	१
१४	गौरी गाई	०	१	१	०	०	०	०	२
	जम्मा	७२	११६	५८	६०४७	२९३	४५३	५६३३	१२६७२

क्र.सं.	संरक्षित क्षेत्र	क्षतिको किसिम							जम्मा
		सामान्य घाइते	सख्त घाइते	मानिस मृत्यु	पशुधनको क्षति	भण्डारण गरेको अन्नको क्षति	घरगोठको क्षति	अन्नवालीको क्षति	
		संख्या	संख्या	संख्या	संख्या	संख्या	संख्या	संख्या	
१	चितवन रा.नि.	२९	२४	२२	१६६	८	२६	४४८	७२३
२	बर्दिया रा.नि.	७	८	९	१०६०	४	९१	९१८	२०९७
३	बाँके रा.नि.	७	६	४	२१६	०	०	५८४	८१७
४	रारा रा.नि.	०	४	२	०	०	०	१	७
५	सगरमाथा रा.नि.	०	२	०	२८७	०	०	०	२८९

६	मकालु वरुण रा.नि.	०	२	०	४२	०	०	०	४४
७	खप्तड रा.नि.	२	११	१	७२	०	०	७	९३
८	शिवपुरी नागार्जुन रा.नि.	१	३	०	१८२	०	०	१९२३	२१०९
९	शे-फोक्शुण्डो रा.नि.	०	०	०	१३३४	०	०	०	१३३४
१०	लामटाड रा.नि.	३	१	०	८१	०	०	४०८	४९३
११	पर्सा रा.नि.	०	३	५	४३	१६	२८	७२	१६७
१२	शुक्लाफाँटा रा.नि.	१०	२७	६	२५७	२	६	६२४	९३२
१३	कोशीटप्पु व.आ.	२	१६	८	२८	२६३	३०२	६०६	१२२५
१४	ढोरपाटन शि.आ.	२	१	०	२९१	०	०	०	२९४
१५	अन्नपूर्ण सं.क्षे.	३	४	१	९५४	०	०	०	९६२
१६	गौरीशंकर सं.क्षे.	३	३	०	१७३	०	०	०	१७९
१७	मनास्लु सं.क्षे.	२	१	०	७४१	०	०	०	७४४
१८	कञ्चनजंघा सं.क्षे.	०	०	०	४२	०	०	०	४२
१९	अपिनाम्पा सं.क्षे.	१	०	०	५२	०	०	४१	९४
२०	कृष्णसार सं.क्षे.	०	०	०	२६	०	०	१	२७
	कुल जम्मा	७२	११६	५८	६०४७	२९३	४५३	५६३३	१२६७२

अनुसूची १३ : आ.व. २०७८/७९ मा वन्यजन्तुबाट भएको राहत सम्बन्धी विवरण

१	चितवन रा.नि.	५३७.९५	२९११.७७	२२०००.००	१९६८.७२	६५.४४	२१८.३०	२७७.२०	३०४७३.३९
२	बर्दिया रा.नि.	८६.०३	३७५.९८	९०००.००	६९१३.५०	३०.००	७३१.७५	३६८७.००	२०८२४.२६
३	बाँके रा.नि.	१०१.१८	८३९.५२	४०००.००	३६३७.६५	०.००	०.००	२७३८.४५	११३१६.७९
४	रारा रा.नि.	०.००	१४२.५८	२०००.००	०.००	०.००	०.००	१०.००	२१५२.५८
५	सगरमाथा रा.नि.	०.००	१६६.५०	०.००	८३१०.००	०.००	०.००	०.००	८४७६.५०
६	मकालुवरुण रा.नि.	०.००	६५.००	०.००	६८३.००	०.००	०.००	०.००	७४८.००
७	खप्तड रा.नि.	२०.४८	१५१८.२७	१०००.००	१६८९.१०	०.००	०.००	४५.००	४२७२.८४
८	शिवपुरी नागार्जुन रा.नि.	१०.९९	११८.३९	०.००	१७६९.३१	०.००	०.००	२००९५.९५	२१९९४.६४
९	शे-फोक्सुण्डो रा.नि.	०.००	०.००	०.००	११४०५.५०	०.००	०.००	०.००	११४०५.५०
१०	लामटाड रा.नि.	४३.०५	२००.००	०.००	८४९.००	०.००	०.००	२५५८.५०	३६५०.५५
११	पर्सा रा.नि.	०.००	३२२.८५	५०००.००	६७८.००	१४९.००	२५६.००	५५५.५०	६९६१.३५
१२	शुक्लाफाँटा रा.नि.	११०.५९	१६४७.८६	४२८७.३१	३१५१.८०	१८.००	६०.००	४१५५.४८	१३४३१.०४
१३	कोशीटप्पु व.ज.आ.	२३.३१	१८५१.०४	८०००.००	२२३.२०	१३०१.२७	१५२८.८८	५१३७.७८	१८०६५.४९
१४	ढोरपाटन शि.आ.	२९.९५	१०७.३८	०.००	२६०९.००	०.००	०.००	०.००	२७४६.३३
१५	अन्नपूर्ण सं.क्षे.	१०४.३३	३८०.२९	१०००.००	५६९३.९०	०.००	०.००	०.००	७१७८.५२
१६	गौरीशंकर सं.क्षे.	४६.५१	५३३.१६	०.००	१६७६.००	०.००	०.००	०.००	२२५५.६७
१७	मनास्लु सं.क्षे.	५५.००	१०८.३६	०.००	५३०८.२०	०.००	०.००	०.००	५४७१.५६
१८	कञ्चनजङ्गा सं.क्षे.	०.००	०.००	०.००	३९८.००	०.००	०.००	०.००	३९८.००
१९	अपिनाम्पा सं.क्षे.	३७.९७	०.००	०.००	४८७.००	०.००	०.००	२२२.००	७४६.९७
२०	कृष्णसार सं.क्षे.	०.००	०.००	०.००	२२७.५०	०.००	०.००	५.००	२३२.५०
		१२०७.३४	११२८८.९४	५६२८७.३१	५७६७८.३८	१५६३.७१	२७९४.९३	४१९८१.८५	१७२८०२.४६

अनुसूची १४ : आ.व. २०७८/७९ मा मृत्यू भएका वन्यजन्तुहरूको विवरण

क्र.सं.	वन्यजन्तुको नाम	मृत्युको कारण								जम्मा
		प्राकृतिक (उमेर पुगेर, विरामी भएर आदि)	सडक दुर्घटना	चोरी शिकारी	नहरमा डुवेर	तार जालीमा परेर	कुकुरको आक्रामण	कारण नखुलेको	अन्य	
१	गैडा	३३	०	२	०	०	०	१	१	३७
२	बाघ	११	०	०	०	०	०	०	०	११
३	हात्ती	१	०	०	०	०	०	०	१	२
४	अर्ना	३	१	०	०	०	०	०	१	५
५	भालु	२	०	०	०	०	०	०	०	२
६	चितुवा	७	१	१	१	०	०	०	१	११
७	चरी बाघ	२	३	०	०	०	२	०	०	७
८	बदेल	१७	१७	२	१	१५	५२	१	०	१०५
९	कस्तुरी मृग	२	१	०	०	०	०	०	०	३
१०	कृष्णसार	१	०	०	०	०	५	०	१५	२१
११	चितल	३१	२६	२७	१२	६	०	०	२	१०४
१२	जरायो	८	२	०	०	२	०	१	०	१३
१३	रतुवा	४	६	०	०	०	१	२	१	१४
१४	घोरल	१	१	२	०	०	०	०	२	६
१५	भारल	२	०	०	०	०	२	०	०	४
१६	नाउर	३	०	०	०	०	३	०	०	६
१७	लगुना	१	०	०	०	०	१	०	०	२
१८	वन विरालो	२	२	०	०	०	०	०	०	४
१९	निर विरालो	०	३	०	०	०	१	०	२	६
२०	मलाहा विरालो	०	०	०	०	०	०	२	०	२
२१	दुम्सी	०	४	०	०	०	०	०	०	४
२२	निलगाई	१	२	०	०	०	०	०	०	३
२३	गौरीगाई	१	०	०	०	०	०	०	०	१
२४	चौका	२	०	०	०	०	०	०	१	३

२५	रेडपाण्डा	०	०	०	०	०	०	४	०	४
२६	लंगुर	३	४	०	०	०	०	०	१	८
२७	बाँदर	३	२१	०	०	०	०	०	२	२६
२८	स्याल	०	५	०	०	०	०	१	०	६
२९	सालक	१	०	०	०	०	०	०	०	१
३०	मलसाप्रो	०	१	०	०	०	०	०	०	१
३१	लोखर्के	०	३	०	०	०	०	०	०	३
३२	खरायो	०	१	०	०	०	०	०	०	१
३३	न्याउरी मुसो	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३४	कालो गोहोरो	०	०	२	०	०	०	०	०	२
३५	मगर गोही	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३६	घडियाल	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३७	अजिगर	०	२	०	०	०	०	३	०	५
३८	लाटोकोसेरो	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३९	कालिज	०	०	०	०	०	०	०	०	०
४०	बाज	०	०	०	०	०	०	०	०	०
४१	चिल	१	०	०	०	०	०	०	०	१
४२	गिघ	०	०	०	०	०	०	०	०	०
४३	काँडे भ्याकुर	०	०	०	०	०	०	०	०	०
४४	अन्य	१५	२	५	०	०	०	२	०	२४
	जम्मा	१५८	१०८	४१	१४	२३	६७	१७	३०	४५८

अनुसूची १५ : आ.व. २०७८/७९ मा वन अपराध तथा वन्यजन्तु अपराध सम्बन्धी दायर भएका मुद्दाहरुको विवरण

सि.नं	कार्यालय	वन अपराध सम्बन्धी					वन्यजन्तु अपराध सम्बन्धी				
		अल्या मुद्दा	यस आ.व.को मुद्दा संख्या	जम्मा दर्ता मुद्दा संख्या	फैसला भएका मुद्दा संख्या	फैसला हुन बाँकी मुद्दा संख्या	अल्या मुद्दा	यस आ.व.को मुद्दा संख्या	दर्ता मुद्दा	फैसला भएका मुद्दा संख्या	फैसला हुन बाँकी मुद्दा संख्या
१	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	१२	६	१८	१६	२	२०	७	२७	९	१८
२	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	१४	४	१८	१६	२	२५	१८	४३	३६	७
३	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१८	१४	३२	१४	१८	१२	५	१७	६	११
४	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	०	०	०	०	०	५	५	४	१
५	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१४	११	२५	८	१७	२	२	४	०	४
६	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज	२	०	२	०	२	१	०	१	०	१
७	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	२	२	०	२	२	२	४	०	४
८	शे फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज	१२	१	१३	०	१३	३	०	३	०	३
९	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१	०	१	०	१	०	१	१	०	१
१०	मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	०	०	०	०	२	०	२	०	२
११	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	३	३	१	२	०	१	१	१	०
१२	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	०	०	०	०	०	३	३	२	१
१३	कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष	१	०	१	०	१	६	३	९	५	४
१४	ढोरपाटन शिकार आरक्ष	०	०	०	०	०	०	१	१	०	१
१५	कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र	२	०	२	१	१	०	०	०	०	०
१६	अपि नाम्पा संरक्षण क्षेत्र	३	३	६	०	६	२	०	२	०	२
१७	कञ्चनजंघा संरक्षण क्षेत्र	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१८	अन्तपूर्ण संरक्षण क्षेत्र	१	५	६	५	१	१	०	१	०	१
१९	मनास्लु संरक्षण क्षेत्र	०	१	१	१	०	०	०	०	०	०
२०	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र	१	०	१	१	०	१	०	१	०	१
	कूल जम्मा			१३१	६३	६८	७७	४८	१२५	६३	६२

अनुसूची १६ : आ.व. २०७८/७९ मा वन तथा वन्यजन्तु अपराधमा पक्राउ परेका मानिसहरु विवरण

सि.नं	कार्यालय	वन अपराधमा पक्राउ मानिसको संख्या सम्बन्धी	वन्यजन्तु अपराधमा पक्राउ मानिसको संख्या सम्बन्धी	कूल जम्मा	सि.नं	कार्यालय	वन अपराधमा पक्राउ मानिसको संख्या सम्बन्धी	वन्यजन्तु अपराधमा पक्राउ मानिसको संख्या सम्बन्धी	कूल जम्मा
१	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	१४२	२३८	३८०	११	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज	९	२	११
२	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	२१	३५	५६	१२	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	६	६
३	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	५१	१८	६९	१३	कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष	२	४१	४३
४	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	९	९	१४	ढोरपाटन शिकार आरक्ष	०	१	१
५	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२२	१५	३७	१५	कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र	०	०	०
६	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	०	०	१६	अपि नाम्पा संरक्षण क्षेत्र	०	०	०
७	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज	७३	१२	८५	१७	कञ्चनजंघा संरक्षण क्षेत्र	०	०	०
८	शे फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज	३	०	३	१८	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र	२१	१	२२
९	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	२	२	१९	मनास्लु संरक्षण क्षेत्र	१	०	१
१०	मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	०	०	२०	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र	१३	०	१३
जम्मा							३५८	३८०	७३८

अनुसूची १७: आ.व. २०७८/७९ मा संरक्षित क्षेत्रभित्र साहसिक पर्यटक गतिविधि,
छायांकन अनुमति विवरण

क्र.सं.	मिति	फर्म /संस्थाको नाम	राष्ट्रियता	संरक्षित क्षेत्रको नाम	कै.
१	२०७९-०१-२१	बेस क्याम्प ट्रेकिङ एन्ड एक्सपिडिसन प्रा.लि.	फ्रान्स	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	
२	२०७९-०१-११	एडभेञ्चर विथ एल्टिडयुड	अमेरिका	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
३	२०७८-१२-२२	बेस क्याम्प ट्रेकिङ एन्ड एक्सपिडिसन प्रा.लि.	फ्रान्स	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	
४	२०७८-१२-१६	संग्रिला नेपाल टेक प्रा.लि.	अमेरिका	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
५	२०७९-०२-०५	शिखरजंग श्रेष्ठ	नेपाली	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
६	२०७८-११-११	सन्दन ट्राभल्स	फ्रान्स	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	
७	२०७८-१२-०९	एडभेञ्चर एसेट	स्वीडेन	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
८	२०७९-०२-२६	सम्भना ट्राभल्स एण्ड टुर्स	जर्मन	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
९	२०७९-०१-०८	आइसल्याण्ड ट्रेकिङ एण्ड एक्सपिडिसन	अष्ट्रेलिया	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
१०	२०७९-०१-०७	हिमालय गाईड्स नेपाल	क्यानडा	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
११	२०७८-११-०२	मेगा एडभेञ्चर ईन्टरनेशनल प्रा.लि.	स्वीडेन	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	
१२	२०७८-०९-२९	एक्सट्रिम क्लाइमबर्स	अमेरिका	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
१३	२०७८-०९-२८	एक्सट्रिम क्लाइमबर्स	अमेरिका	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
१४	२०७८-१२-२५	सेभेन समिट ट्रेक प्रा.लि.	अष्ट्रेलिया	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
१५	२०७८-१२-२०	केटिएम फिल्मस	अमेरिका	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
१६	२०७९-०१-०९	छिरिङ ल्याहामु लामा	नेपाली	शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज	
१७	२०७८-१२-१४	एडभेञ्चर मेट्रो एभरेष्ट	बेलायत	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	
१८	२०७९-०२-१३	ग्रिन गभरनेन्स नेपाल	अमेरिका	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
१९	२०७८-१२-२९	ईलाईट हिमालयन एडभेञ्चर	बेलायत	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
२०	२०७८-०७-११	सेभेन समिट ट्रेक प्रा.लि.	अष्ट्रेलिया	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
२१	२०७८-०७-०३	ईलाईट हिमालयन एडभेञ्चर	अमेरिका	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
२२	२०७८-०५-२५	के फिल्मस प्रा.लि.	भारतीय	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
२३	२०७८-०६-०८	रिडा मणी पोखरेल	भारतीय	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
२४	२०७९-०१-०४	प्रग्या म्यानेजमेण्ट ग्रुप		सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
२५	२०७८-०६-०८	रिडा मणी पोखरेल	भारतीय	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
२६	२०७९-०१-०४	प्रग्या म्यानेजमेण्ट ग्रुप		सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
२७	२०७८-१२-०२	मुभर्स एण्ड शेक्स ईभेन्ट्स प्रा.लि.	नेपाली	सगरमाथा, बर्दिया, पर्सा, शुक्लाफाँटा र कोशीटप्पु	
२८	२०७९-०२-११	रेजोनेटिड पिक्चर्स प्रा.लि.	नेपाली	ढोरपाटन शिकार आरक्ष	
२९	२०७९-०१-२७	सयपत्री मिडिया प्रा.लि.	नेपाली	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	

३०	२०७९-०१-२७	क्रियटिभ नेपाल फिल्मस प्रा.लि.	नेपाली	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	
३१	२०७९-०१-१६	सुवर्ण खतिवडा	नेपाली	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	
३२	२०७८-१२-२०	आईसफल प्रोडक्सन प्रा.लि.	नेपाली	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
३३	२०७८-१२-१७	के.सि. मोसन पिक्चर आर्ट प्रा.लि.	नेपाली	लामटाड राष्ट्रिय निकुञ्ज	
३४	२०७८-१२-०१	मंगलकृष्ण लामा	नेपाली	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
३५	२०७८-११-३०	हवाई सो अफेण्ड एडभर्टाईजिड एजेन्सी	नेपाली	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
३६	२०७८-११-२९	मुभर्स एण्ड शेकस ईभेन्ट्स प्रा.लि.	नेपाली	शे-फोक्सुण्डो, खप्तड र ढोरपाटन शिकार आरक्ष	
३७	२०७८-११-२०	कान्तिपुर टेलिभिजन नेटवर्क लिमिटेड	नेपाली	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
३८	२०७८-११-०४	माईवेनी फिल्मस प्रा.लि.	नेपाली	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	
३९	२०७८-१०-२५	फज फ्याक्ट्री प्रोडक्सन	नेपाली	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	
४०	२०७८-०७-०३	ओसिन सिटौला	नेपाली	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
४१	२०७८-०९-२३	ओसिन सिटौला	नेपाली	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
४२	२०७८-०८-१९	मेडिया गेट प्रा.लि.	नेपाली	लामटाड राष्ट्रिय निकुञ्ज	
४३	२०७८-०७-३०	डा. कमल भुपाल	नेपाली	लामटाड राष्ट्रिय निकुञ्ज	
४४	२०७८-०७-३०	मनिष महर्जन	नेपाली	लामटाड राष्ट्रिय निकुञ्ज	
४५	२०७८-०७-२८	ईनोभेट टेक प्रा.लि.	नेपाली	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
४६	२०७८-०७-१२	सेभेन समिट ट्रेक प्रा.लि.	नेपाली	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
४७	२०७८-०७-०९	सुप्रिया श्रेष्ठ	नेपाली	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	
४८	२०७८-०६-२२	क्लिकम्यान प्रोडक्सन	नेपाली	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	
४९	२०७८-०५-०३	श्री सञ्च बहादुर राई	नेपाली	मकालुवरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	
५०	२०७८-०४-२२	सुनिल गिरी	नेपाली	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज	
५१	२०७८-०५-१५	सरिस्मा तामाङ र कृष्ण बहादुर तामाङ	नेपाली	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज	

अनुसूची १८ : आ.व. २०६७/६८ देखि २०७८/७९ सम्मको ढोरपाटन शिकार आरक्षमा
भएको शिकार सम्बन्धी विवरण

आ.व	वन्यजन्तु	ब्लकको नाम							
		सुनदह	सेङ्ग	दोगाडी	घुस्तुङ्ग	बासेँ	फागुने	सुर्तिवाङ्ग	जम्मा
२०६७/६८	नाउर	६	३	२	४	४	३	०	२२
	भारल	२	०	१	३	०	२	०	८
	रतुवा	०	०	०	०	४	२	०	६
	बँदेल	०	०	०	०	०	०	०	०
	जम्मा	८	३	३	७	८	७	०	३६
२०६८/६९	नाउर	४	४	७	१	१	२	०	१९
	भारल	२	२	२	१	०	३	०	१०
	रतुवा	०	०	०	०	०	१	०	१
	बँदेल	०	०	०	०	०	२	०	२
	जम्मा	६	६	९	२	१	८	०	३२
२०६९/७०	नाउर	१	३	५	४	३	३	०	१९
	भारल	१	१	०	२	०	३	०	७
	रतुवा	०	०	०	०	०	०	०	०
	बँदेल	०	०	०	०	०	१	०	१
	जम्मा	२	४	५	६	३	७	०	२७
२०७०/७१	नाउर	२	४	५	२	३	३	०	१९
	भारल	२	१	२	०	०	४	०	९
	रतुवा	०	०	०	०	०	३	०	३
	बँदेल	०	०	०	०	०	१	०	१
	जम्मा	४	५	७	२	३	११	०	३२
२०७१/७२	नाउर	३	३	६	६	४	४	०	२६
	भारल	२	२	१	२	०	४	०	११
	रतुवा	०	०	०	०	०	०	०	०
	बँदेल	०	०	०	०	०	१	०	१
	जम्मा	५	५	७	८	४	९	०	३८
२०७२/७३	नाउर	२	४	६	३	४	४	०	२३
	भारल	०	१	२	१	०	४	०	८
	रतुवा	०	०	०	०	०	०	०	०
	बँदेल	०	०	०	०	०	०	०	०
	जम्मा	२	५	८	४	४	८	०	३१

२०७३/७४	नाउर	२	५	५	४	०	२	०	१८
	भारल	१	०	०	४	०	१	०	६
	रतुवा	०	०	०	०	०	२	०	२
	बंदेल	०	०	०	०	०	०	०	०
	जम्मा	३	५	५	८	०	५	०	२६
२०७४/७५	नाउर	३	२	५	४	१	१	०	१६
	भारल	२	३	१	२	०	३	१	१२
	रतुवा	०	०	०	०	०	०	०	०
	बंदेल	०	०	०	०	०	०	०	०
	जम्मा	५	५	६	६	१	४	१	२८
२०७५/७६	नाउर	२	५	५	४	१	२	०	१९
	भारल	२	२	३	१	०	२	०	१०
	रतुवा	१	०	०	०	०	०	०	१
	बंदेल	०	०	०	०	०	०	०	०
	जम्मा	५	७	८	५	१	४	०	३०
२०७६/७७	नाउर	१	१	३	१	०	१	०	७
	भारल	१	०	२	१	०	०	०	४
	रतुवा	०	०	०	०	०	०	०	०
	बंदेल	०	०	०	०	०	०	०	०
	जम्मा	२	१	५	२	०	१	०	११
२०७७/७८	नाउर	१	२	२	२	१	२	०	१०
	भारल	१	१	०	०	०	३	१	६
	रतुवा	१	०	०	०	१	०	०	२
	बंदेल	०	०	०	०	०	०	०	०
	जम्मा	३	३	२	२	२	५	१	१८
२०७८/७९	नाउर	३	५	५	४	१	१	०	१९
	भारल	३	२	१	१	०	३	१	११
	जम्मा	७	५	६	७	१	३	०	३०
कूल जम्मा		५२	५४	७३	५९	२८	७२	२	३३९

अनुसूची १९ : आ.व. २०७८/७९ मा संरक्षित क्षेत्रमा अध्ययन अनुसन्धानको लागि
प्रदान गरिएको अनुमति विवरण

क्र.स.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शिर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धाको क्षेत्र
१	Prabin Bhandari	Taxonomic Revision of the Pan-Himalayan Cyperaceae	Student	Institute of Botany, Chinese Academy of Sciences	Ph.D.	गौरीशंकर, अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र, ढोरपाटन शिकार आरक्ष
२	Dr. Aashish Subedi	Antibiotic Susceptibility against Mycobacterium tuberculosis complex isolates from Captive Asiatic Elephant Population of Chitwan National Park, Nepal	Student	Agriculture and Forestry University	Master Degree	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
३	Sampada Devkota	Prevalence and Prevalence Comparison of Gastrointestinal Parasites between Captive Asiatic Elephant and Livestock in Buffer Zone of Chitwan National Park, Nepal	Student	Agriculture and Forestry University	Master Degree	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
४	Bishnu Prasad Pandey	GCRF South Asian Nitrogen Hub	Researcher	Kathmandu University	Other	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज, शे फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज
५	Dr. Ram Devi Tachamo Shah	River Health Assessment of Lower Narayani River, Nepal	Lecturer	Aquatic Ecology Centre, Kathmandu University	National	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
६	Sara Pariyar	Habitat Suitability and <i>Mikania micrantha</i> Invasion on Wild Ungulates Population in Bharandabhar Forest Corridor	Student	School of Forestry and NRM, Balkhu	Master Degree	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
७	Pratishtha Shah	Distribution Pattern and Habitat Suitability Analysis of Four-horned antelope (<i>Tetracerus quadricornis</i>) in Banke National Park, Nepal	Student	School of Forestry and NRM, Balkhu	Master Degree	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज

८	Ajeet Parajuli	Impact and Assessment of Wildlife Mortalities on Road due to Vehicular Movement in Parsa National Park, Nepal	Student	Institute of Forestry, TU, Hetauda	Master Degree	पर्सार् राष्ट्रिय निकुञ्ज
९	Greenhood Nepal	Uncovering Illegal Bird Trade in Kathmandu Valley and Strengthening Public Awareness	Others	Greenhood Nepal	National	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१०	Sharad P. Joshi and TEAM	Detail Field Investigation and Hazard Assessment of Lower Barun Glacial Lake, Barun Khola, Sankhuwasabha, Nepal	Researcher	ICIMOD, Nepal	National	मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज
११	Paras Bikram Singh	Distribution and Ecology of Kashmir Musk Deer (Moschus cupreus) in Nepal	Student	Gaungdong Institute of Applied Biological Resources	Ph.D.	शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज, अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
१२	Tej Prasad Aryal	Habitat Suitability Mapping of Greater One Horned Rhinoceros in Chitwan National Park	Student	Nepal Open University, Manbhawan, Lalitpur	Master Degree	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१३	Smita Das	Forest structure in the mountain forests of Nepal-environmental interactions	Student	Georg-August-Universitat, Goettingen	Ph.D.	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
१४	Basudev Neupane	Modelling the Bathymetry and Hydrochemical Dynamics of High-mountain Gosaikunda Lake Series	Researcher	Nepal Mountain Academy, Thapagaun, Kathmandu	National	लामटाड राष्ट्रिय निकुञ्ज
१५	K.Deepak Singh	Avian Diversity along the Elevation Gradients of Khaptad National Park, Far-Western Region, Nepal	Student	central Department of Zoology	Master Degree	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज
१६	Shubhas Chandra Bastola	Diversity and Distribution of birds in Chitwan-Annapurna landscape, Nepal	Student	central Department of Zoology	Master Degree	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज, अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
१७	Manjushree Thakur	Status and Correlates of Roadkill in Banke and Bardiya National Parks, Nepal	Student	Goldengate college, Kathmandu	Master Degree	बाँके/बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज

१८	Suraj Chand	Molecular characterization of Pteridophytes from Kathmandu Valley, Nepal	Student	Central Department of Biotechnology, TU	Master Degree	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१९	Srijana Paudel	Assessing wildlife damages in Bardiya National Park: A case study from Thakurbaba Municipality	Student	Institute of Forestry, TU, Pokhara	Master Degree	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय
२०	Kamal Prasad Adhikari	Biodiversity and sustainable use of biological resources of Nepal	Researcher	Resources Himlaya Foundation	National	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज
२१	Ashok Giri	An insight into fresh water turtles of Koshi Tappu Wildlife Reserve: Diversity, Threat and Conservation Practices	Student	Khwopa College, Bhaktapur	Master Degree	कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष
२२	Nitesh Raj Bhattarai,, Siddhartha Regmi	Distribution of gharial in the upstream and tributaries of main rivers in Chitwan National Park during monsoon season	Student	Agriculture and Forestry University, Hetauda	Master Degree	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
२३	Sanjay Kandel	Trophy hunting versus Ecotourism model for a species? Assessing the Impacts on Blue Sheep Behavior and Demographics across hunting and protective regime in Nepal Himalaya	Student	Institute of Forestry, Pokhara Campus, Pokhara	Master Degree	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र, ढोरपाटन शिकार आरक्ष
२४	Simran Dhakal	Habitat and Mortality Ananalysis of White Rumped Vulture in Koshi Tappu	Student	Kathmandu Forestry College, Balkumari, Kathmandu	Bachelor Degree	कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष
२५	Thakur Silwal, Bijaya Neupane, Bikram Shrestha	Density, Diet and Threats of Snow Leopard and Pallas's Cat in Manaslu Conservation Area of Nepal	Associate Professor	Institute of Forestry, Global Change Research Institute of Czech Academy of Science	National	मनास्लु संरक्षण क्षेत्र

२६	Jharana Karki	Impacts of forest trails and anthropogenic disturbance on plant invasion in Raniban community forest area of Nagarjun Municipality Kathmandu	Student	Padma Kanya Multiple Campus, Bagbazar, Kathmandu	Bachelor Degree	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
२७	Subarna Raj Ghimire	Status and Distribution of Eurasian Otter (<i>Lutra lutra</i>) in Budhi Gandaki River	Researcher	Others	National	मनास्लु संरक्षण क्षेत्र
२८	River Dolphin Trust	Promoting sustainable fishing to conserve the last remaining population of river dolphins in Nepal	Researcher	River Dolphin Trust	National	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज, बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज, कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष
२९	Jayaram Panday	Variations in alpine shrub land structure and pattern along an altitudinal gradient in the central Himalayas	Student	Institute of Tibetan Plateau Research, Chinese Academy of Sciences	Ph.D.	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र, सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज
३०	Sushil Yadav	Ecotourism for harmony; common center for recreation and direct engagement with nature and local community	Student	Hajee Mohammed Danesh Science and Technology University (HSTU)	Bachelor Degree	कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष
३१	Shyam Kumar Thapa	Too hot to cope? Assessing the limits to thermal regulation of the tiger and its prey	Conservation Officer	National Trust for Nature Conservation	National	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज
३२	Rojina Khadka	Status of Distribution and Threats of Paris polyphylla Sm.(Satuwa)	Student	Institute of forestry, Pokhara	Master Degree	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
३३	Aayasha Mishra	Status and conservation importance of <i>Bubalus arnee</i> in Koshi Tappu Wildlife Reserve	Student	Tri-Chandra College, Kathmandu	Bachelor Degree	कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष
३४	Pingal Regmi	Park People Conflict in Koshi Tappu Wildlife Reserve	Student	Tri-Chandra College, Kathmandu	Bachelor Degree	कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष
३५	Prakirti Thapa	Status and Threats of Pangolin	Student	Tri-Chandra College, Kathmandu	Bachelor Degree	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज

३६	Rohit Bhusal	Biomass Estimation of Major Invasive Plant Species in Chitwan National Park	Researcher	ICIMOD, Nepal	National	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
३७	Shreenika Manandhar	Study of the Surya Binayak Site for Designing of Zoological Garden for Architecture	Student	Kathmandu Engineering College	Bachelor Degree	सूर्यविनायक प्राणी उद्यान
३८	Usha Dahal	Habitat overlap among major Deer species using Geo-spatial approach (A case study from Chitwan National Park)	Student	Kathmandu Forestry College, Balkumari, Kathmandu	Master Degree	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
३९	Bishal Jung Thapa	Study of western highlands and lakes of Nepal	Student	Tri-Chandra College, Kathmandu	Master Degree	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज
४०	Birendra KC	Protected areas of Nepal: Strengths, weakness, opportunities and threats (SWOT) factors for nature-based tourism and collaboration efforts	Assistant Professor	University of North Texas, College of Merchandising, Hospitality & Tourism	International	सम्पूर्ण संरक्षित क्षेत्र
४१	Prakriti Poudel	Ecological Status Assessment of Wetlands of Chitwan National Park, Nepal	Student	Central Department of Environmental science, Kirtipur, Kathmandu	Master Degree	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
४२	Milina St-hapit	Water Quality, Sediment Contamination and Diatom Assemblages in Beeshazari and Associated Lakes	Student	Central Department of Environmental science, Kirtipur, Kathmandu	Master Degree	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
४३	Arjun Ojha	Status and habitat association of Chital (<i>Axis axis</i>)	Student	Birendra Multiple Campus, Chitwan, Nepal	Bachelor Degree	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
४४	Prativa Kas-pal	Habitat Resilience and Conservation Threats to Pangolin (<i>Manis spp</i>) in Nepal	Student	Central Department of Environmental science, Kirtipur, Kathmandu	Ph.D.	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज

४५	Prachanda Gautam	Geological and Geotechnical studies of the road tunnel alignment between Jhor and Chahare of Kathmandu and Nuwakot Districts, Central Nepal	Student	Tri-Chandra College, Kathmandu	Master Degree	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
४६	Shiseer Khatiwada	Comparative study of gastro-intestinal parasites of elongated tortoise (<i>Indotestudo elongata</i>) and Indian flapshell turtle (<i>Lissemys punctata</i>)	Student	Central Department of Environmental science, Kirtipur, Kathmandu	Master Degree	चितवन/बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज
४७	Sanjan Bahadur Thapa	Detailed survey of Bats in Shivapuri Nagarjun National Park and Buffer zone, Nepal	Researcher	Small Mammals Conservation and Research Foundation	National	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
४८	Prakash Chandra Aryal, Chandramani Aryal	Trapped in the Anthropogenic Landscape: Conservation status of Critically Endangered Elongate Tortoise in Bara district, Nepal	Researcher	Environment studies and conservation Centre	National	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज
४९	Smritee Lama	Assessing the Status, Distribution and Conservation Threat of Dhole (<i>Cuon alpinus</i>) through Community Participation Program in Chitwan National Park, Nepal	Ranger	Chitwan National Park	National	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
५०	Basanta Sharma	Coexisting with Tigers: Factor affecting tiger-human exposure and people's outlook towards conservation in khata corridor, Bardia National Park	Student	Nepal Open University, Manbhawan, Lalitpur	Master Degree	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज
५१	Nishan Baral	Behavioral study of Vultures in Proximity of Vulture Restaurants in Nawalpur and Rupandehi districts of Nepal	Student	Institute of Forestry, Hetauda Campus	Master Degree	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज

५२	Sanju Neupane	Variations in alpine shrub land structure and pattern along an altitudinal gradient in the central Himalayas	Student	Amrit Campus, Lainchaur, Kathmandu	Master Degree	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
५३	Anima Singh	Population Abundance and Habitat Preference of Barking Deer (<i>Muntiacus muntjak</i>) in Nagarjun forest of Shivapuri Nagarjun National Park, Nepal	Student	NAAYA AAYAM MULTI-DISCIPLINARY INSTITUTE	Bachelor Degree	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
५४	Namuna Kandel	Occurrence and Impact of Macro plastics and Micro plastics pollution in Bagmati River.	Student	Central Department of Environment Science, Kritipur, Kathmandu	Master Degree	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
५५	Anmol Mok-tan Lama	Park-people conflict in Shivapuri Nagarjun National Park.	Student	Tri-Chandra Multiple Campus	Master Degree	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
५६	Srijan Timilsina	Investigating winter habitat suitability of <i>Gavialis gangeticus</i> and human-crocodile conflict in Chitwan National Park, Nepal.	Student	Balkumari College, Tribhuvan University, Narayanghat, Nepal	Master Degree	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
५७	Sabina Thapa	An Effect of covid-19 on Eco-tourism in Shivapuri nagarjun National Park	Student	School of environment Science and Management, Pokhara University.	Master Degree	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
५८	Binisha Shrestha	Interface of Monkeys in Shivapuri Nagarjun National Park.	Student	School of environment Science and Management, Pokhara University.	Master Degree	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
५९	Narayan Giri	Fish diversity of Seti river, Kaski, Nepal	Student	Amrit Campus, TU	Master Degree	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
६०	Sabina Shakya	Human-Mugger crocodile around the buffer zone of Chitwan national Park	Student	Patan Multiple Campus	Bachelor Degree	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज

६१	Rashik Subedi	Investigation of Infection cause of Rhinoceros Mortality in Chitwan national Park	Student	Agriculture and Forestry University, Hetauda	Master Degree	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
६२	Sujita Dhakal	Assessment of gender gaps in different forestry tenure system in Nepal	Student	School of environment Science and Management, Pokhara University.	Master Degree	चितवन / लामटाड राष्ट्रिय निकुञ्ज, कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष
६३	Sanjeev Baniya	Hibernacula selection and winter activity of cave dwelling bats along an elevation gradient in Gandaki Province, Nepal	Student	National Centre for Biological Science, Bengaluru, Karnataka, India	Master Degree	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
६४	Arjoo Shrestha, Anisha Thapa, Dhan Prasad Pradhna, Raghav Adhikari, Shree Kaji Shrestha, Subidha Paudel	Fixed Wing Autonomous UAV for Wildlife Conservation	Student	Department of Automobile and Mechanical Engineering, Thapalithali Campus, TU	Bachelor Degree	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
६५	Dr.Bishnu Prasad Bhat-tarai	Parasitic Prevalence in Vulture in Western Part of Chitwan National Park, Nepal.	Assisstant Professor	Central Department of Zoology, TU, Kritipur	National	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
६६	Sudip Rajainya	Dite Analysis of Swamp Deer in Shuklaphanta National Park, Nepal.	Student	Central Department of Zoology, TU, Kritipur	Master Degree	शुक्लाफाटा राष्ट्रिय निकुञ्ज
६७	Sudip Acharya, Dr. Binod Dawali, Dr. Roland Zech, Paul strobe, Dr. Michel Pester, petra Steffen, Dr. Antje Schwalb, Dr. Katharina Dulias and Dr. Nicole Borner.	2000 years climate, environment and human history from central Nepal.	Student	Friedrich Schiller University, Jena, Germany, Central Department of Hydrology and Metrology, TU, Kritipur.	Ph.D.	लामटाड राष्ट्रिय निकुञ्ज

६८	Saraswoti Sapkota	Developing and testing of a Payment for ecosystem Services Innovation for Conservation and livelihood outcomes in protected area of Nepal.	Student	University of New England, Armidale, Australia	Ph.D.	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
६९	Arjun Thapa	Preparation and sharing of camera traps occurrence database in Asia, including >500,000 observation of >300 vertebrate species from > 200 sites	Student	Small Mammals Conservation and Research Foundation	Ph.D.	सबै संरक्षित क्षेत्रहरु
७०	Nikita phuyal	Assessing Birds Diversity of Sundarijal in Shivapuri Nagarjun National Parks, Nepal	Student	Friends of Nature, Nepal	National	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
७१	Parbati Adhikari	Distribution and habitat preference of porcupine in Shivapuri Nagarjun National Park.	Student	Nepal Engineering College, Lagankhel.	Master Degree	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
७२	Chanda Binadi	Feeding Ecology of Himalayan Langur in Bardiya National Park.	Student	Department of Central Zoology, TU, Kitipur.	Master Degree	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज
७३	Shishir Ghimire	Assessing the associated factors of Wildlife attacks on Humans and Perception of Victims	Student	Institute of Forestry, Pokhara Campus	Bachelor Degree	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
७४	Ashok Bhandari	Understanding the levels of Human Wildlife Conflict and Perception of Buffer zone Residents	Student	Institute of Forestry, Pokhara Campus	Master Degree	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
७५	Rakesh Kayastha	Study of impact on hydropower generation due to glacier variation in two river basins of Nepal in the context of climate change	Student	Kathmandu University (KU), Dhulikhel, kavre	Ph.D.	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र, शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज
७६	Nischal Shrestha	Livelihood Vulnerability of Herders in Lamtang National Park, Nepal	Student	Kathmandu University (KU), Dhulikhel, kavre	Master Degree	लामटाङ राष्ट्रिय निकुञ्ज

७७	Siddhartha Regmi	Niche differentiation of <i>Macaca mulata</i> with near threatened <i>Macaca assamensis</i> and their conflicts with human in the buffer zone of Makalu Barun National Park, Nepal	Researcher	Others	National	मकालु-वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज
७८	Sagar Raj Kandel	Working with Communities in the Banke-Bardiya Complex to reduce Human-Carnivore Conflicts.	Student	Macquarie University, Sydney, Australia	Master Degree	बाँके, बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज
७९	Sarala Adhikari	Tree Ring variability and Climate Response of High Altitude Species along and Elevation Gradient in Rara National Park, Nepal	Student	Central Department of Environmental Science	Master Degree	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज
८०	Hari Basnet	Population status and initiation of long-term monitoring of Pheasants in Dhorpatan vally, Nepal	Student	Nepal Ornithological Union, Chabahil, Kathmandu	Master Degree	ढोरपाटन शिकार आरक्ष
८१	Hari Basnet	Breeding Biology of Wood snipe <i>Gallinago nemoricola</i> in Lamtang National Park.	Student	Nepal Ornithological Union, Chabahil, Kathmandu	Master Degree	लामटाङ राष्ट्रिय निकुञ्ज
८२	Ashim Thapa Magar	Diversity and Distribution of small carnivores in Nagarjun Forest of Shivapuri Nagarjun National Park.	Student	Nepal Engineering College, Pryagpokhari	Master Degree	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
८३	Jeet Bahadur Rana Magar	Status and Threats to Gharials on Narayani River,	Student	Golden Gate International College, Old Baneshwor, Kathmandu	Master Degree	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
८४	Ashish Paudel	Estimation of Ecotourism Potentiality of Shivapuri Nagarjun national Park.	Student	School of Environmental Science and Management, Pokhara University	Master Degree	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज

८५	Indira Sharma Bhandari	Functional Diversity and Assemblage Structure of Fresh water fishes in Madi river, Nepal	Student	Central Department of Zoology, TU, Kritipur.	Ph.D.	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
८६	Varsha Rai	Conservation Campaign and Bat Survey along the Tamakoshi River Corridor, Nepal with Special Focus on Hodgson's Bat <i>Myotis formosus</i> .	Project Officer	Small Mammals Conservation and Research Foundation	National	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र
८७	Rashmi Bhatt	Habitat Use and Conservation Threats of Great One horned Rhinoceros in Shuklaphanta National Park.	Student	Kathmandu Forestry College, Balkumari, Kathmandu.	Bachelor Degree	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज
८८	Sanjeev Acharya	Survey of Bengal Florican in Koshi Tappu Wildlife Reserve, Nepal.	Field Ornithologist	Himalayan Nature	National	कोशिटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष
८९	Bikram Jnawali	Molecular Taxonomy, Phylogeny and Biogeography of the <i>Buddleja Crispa Benthana</i> , (Scrophulariaceae).	Student	University of the Chinese Academy of Sciences (UCAS), People's Republic of China	Ph.D.	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र, शे-फोक्शुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज अपि-नाम्पा संरक्षण क्षेत्र कार्यालय
९०	Yojana Bhusal	An assessment on Distribution pattern, habitat preference and conservation threats to Gharial in Rapti river system.	Student	Katmandu Forestry College (KAFCOL)	Bachelor Degree	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
९१	Purna Man Shrestha	Survey of Eurasian Otter, <i>Lutra lutra</i> , in wetlands of Mugu District, Nepal	Research Officer	Wildlife Research and Education Network	National	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज

९२	Purna Man Shrestha	Occupancy survey of Eurasian Otter (<i>Lutra lutra</i> , Linnaeus 1758) in the tadi River of Central Nepal .	Research Officer	Wildlife Research and Education Network	National	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज
९३	Ritika Thapa	Estimation of Eco-tourism Potential in Shivapuri Nagarjun National Park, Nepal.	Student	Golden Gate International College, Battisputali, Kathmandu	Bachelor Degree	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
९४	Naresh Kusi	A non-invasive assessment of density, diet and distribution of Himalayan wolves in Nepal.	Student	Inland Norway University of Applied Science, Norway	Ph.D.	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
९५	Bandana Puri	Fish Diversity in Koshi Tappu Wildlife Reserve, Sunsari, Nepal.	Student	Amrit Campus, TU, Thamel.	Master Degree	कोशिटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष
९६	Dr. Narayan Prasad Gaire	"Impact of Climate change on temperate to sub-alpine broadleaved forest in western Nepal Himalaya" and "Impact of Climate change on broadleaved and conifer forest along elevation gradient in Nepal Himalaya."	Student	Patan Multiple Campus	National	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज, अपि-नाम्पा संरक्षण क्षेत्र
९७	Arjun Regmi	Growth, Climate Sensitivity and Adaptation Strategies of Multiple Tree Species to Climate Change: An Implication for Forest Ecosystem Management and Nature based Solution for adapting the Adverse Impact of Climate Change.	Student	Central Department of Environment Science. Tribhuvan University, Kirtipur	Master Degree	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज

९८	Prof. Ari Matmon, Prof. Khum Paudyal, Dr. Yonatan Goldsmith and Dr. Poonam Chahal.	Paleo Climate Reconstruction using paleo lake deposition from the sand deposition and Geochemical Analysis.	Researcher	Hebrew University of Jerusalem, Israel	Post-doctoral	अन्तर्पूर्ण संरक्षण क्षेत्र
९९	Anusha Shrestha	Spatial and Temporal Pattern of Wildlife road Kill in Banke-Bardiya Complex, Nepal.	Student	Institute of Forestry, Pokhara Campus, TU	Bachelor Degree	बाँके, बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज
१००	Prabina Shrestha	Assessment of Ecotourism Potential of Parsa National Park of South-Central Nepal.	Student	Kathmandu Forestry College, koteshwor, Kathmandu. TU	Bachelor Degree	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज
१०१	John Kevin Moulton	Determination of Species Diversity of Dixiadae in Nepal.	Associate Professor	Institute of Agriculture Entomology and plant pathology, University of Tennessee, USA, Kathmandu University.	others	सगरमाथा, शिवपुरी नागार्जुन, लामटाड, चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१०२	Sindhu Pokharel	Topographic control on soil organic (SOC) variation along altitudinal gradient: A study from Rara National park.	Student	Institute of forestry, Pokhara Campus	Master Degree	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज
१०३	Caitlin Alyssa Laidlaw	Socio-economic Determination of Snow Leopard-Human coexistence in western Nepal.	Student	University of Waterloo, Canada	Master Degree	शे-फोक्सण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज
१०४	Chandani Paudel	Assessment of Drivers and Patterns of Human Snow Leopard Conflict in Shey Phoksundo National Park.	Student	Kathmandu Forestry College.	Bachelor Degree	शे-फोक्सण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज
१०५	Samjhana Shrestha	Wildfire Trends in Forest of Nepal: A Case from three Ecology Zones of Nepal.	Student	Goldengate International College.	Master Degree	लामटाड, चितवन, शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज

१०६	Sabita Badal	Wildfire drivers and its impact on fire occurrence: A case study in three ecological zones of Nepal.	Student	Goldengate International College.	Master Degree	लामटाड, चितवन, शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१०७	Roma Phuyal	To study the impact of wildfire on vegetation growth of three ecological region of Nepal	Student	Goldengate International College.	Master Degree	लामटाड, चितवन, शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१०८	Sandesh Lamichhane	Spatial and temporal variation in diet and livestock depredation pattern of snow leopard and wolf in Shey Phoksundo National Park.	Student	Kathmandu school of Forestry and Natural Resources, Institute of Forestry, Kirtipur	Master Degree	शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज
१०९	Amit Paudel	Alpine Flora of Panchpokhari, Central Nepal: Composition, Status and Conservation	Student	Central Department of Botany, TU, Kirtipur.	Master Degree	लामटाड राष्ट्रिय निकुञ्ज
११०	Alton Clair Byers-III	Contemporary Impact on Alpine ecosystem in Kanchanjunga Conservation Area.	Student	University of Colorado, USA and Fullbright Nepal.	Ph.D.	कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्र
१११	Ayushma Shrestha	Effectiveness of fences to mitigate human wildlife conflict (A case study of Eastern/Sauraha sector of Chitwan National Park, Nepal.	Student	Institute of Forestry, Pokhara campus	Bachelor Degree	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
११२	Sawan Kumar Rajbanshi, Deepa Paneru, Ashmita Sapkota	Floristic study of Shuklaphanta National Park, Kanchanpur, Nepal	Student	Central Department of Botany, TU, Kirtipur.	Master Degree	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज
११३	Chitra Rekha Basyal	Habitat and anthropogenic covariates influencing the Gharial distribution and Habitat use in Narayani river of Chitwan National Park.	Student	Institute of Forestry, Pokhara campus	Bachelor Degree	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज

११४	Rabin Sharma	Gastro-intestinal Parasite of Himalayan Musk Deer in Lapchi Valley Gaurishankar Conservation Area, Nepal	Student	Central Department of Environment Science, Kirtripur, Kathmandu.	Master Degree	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र
११५	Hannah Sue Mumby	Captive Asian Elephant Behavior and Welfare.	Researcher	School of Biological Science, University of Hong Kong.	International	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
११६	Manita Khanal	Tree-Line dynamic and its response to climate change in Shey Phoksundo National Park, Nepal.	Student	Institute of Forestry, Pokhra Campus.	Master Degree	शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज
११७	Muskan Gautam	LULC Change Detection Using Remote Sensing Data in Google Earth.	Student	Institute of Forestry, Pokhra Campus.	Bachelor Degree	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज
११८	Shreejan Gautam	Latrine site preference of smooth-coated Otters in Bardiya National Park.	Student	Institute of Forestry, Pokhra Campus.	Bachelor Degree	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज
११९	Prativa Kas-pal	Habitat Resilience and Conservation threats to Pangolin (Manis species) in Nepal	Student	Central Department of Environment Science, TU, Kirtipur.	Ph.D	राष्ट्रिय प्राणी उद्यान
१२०	Suneeta Bhatta	Plant invasion in the Protected area of Nepal.	Student	Institute of Botany, Czech Academy of Science, Pruhonice, Czech Republic	Ph.D	पर्सा, चितवन, बाँके, बर्दिया, शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज
१२१	Nischal Baral, Ananta Prasad Gajurel	Structural analysis of the Gaurishankar Lineament as a Cross-Fault and its role in limiting the Earthquake-related fault propagation in central Nepal.	Student	Department of Earth Sciences, Montana State University, Bozeman, MT, USA. Tri-Chandra Multiple Campus, TU	Master Degree	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र

१२२	Kushal Acharya	Species and Nutritional composition of grasses near the vicinity of Shivapuri Nagarjun National Park.(Areas under Nuwakot District).	Student	Institute of Agriculture and animal science, Postgraduate Program, TU	Master Degree	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१२३	Binita Sunar	Diet of Captive Asian Elephant in three management facilities (Chitwan National Park, National Trust for Nature Conservation- Biodiversity conservation center and private elephants).	Student	Agriculture and Forestry University, Faculty of Forestry.	Bachelor Degree	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१२४	Pooja Pokharel	Documentation of Ethno-Biologically important forest based Bio-Resources in Jiri Municipality of Dolakha District.	Student	Institute of Forestry Pokhara Campus, Pokhara.	Bachelor Degree	गौरीसंकर संरक्षण क्षेत्र
१२५	Dr.Dinesh Neupane	Habitat Utilization Patterns of Asian elephant (<i>Elephas maximus</i>) herds in Central and Western Terai, Nepal.	Executive Director	Resources Himalaya Foundation, Lalitpur, Nepal.	National	पर्सा, चितवन, बाँके, बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज
१२६	Mr. Christoff Andermann, Dr. Drik Sachse, Ms. Kapiolani Taegi, Mr. Torsten Cuiaber, Prof. Dr. Ananta Gajurel, Dr. Basanta Adhikari, Mr. Bijaya puri, Mr,Bhairab Sitaula.	Arrival of Monsoon, isotopic determination of the pre-monsoon, monsoon transition, tracing moisture sources across the Himalaya.	Student	German research center for Geoscience GFZ, Potsdam, Germany.	Ph.D	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र

१२७	Kalpana Basel	Physico-Chemical Parameters of Soil in North and south aspects of temperate and sub-tropical forest of Shivapuri Nagarjun National Park.	Student	Khwopa College, TU, Bhaktapur.	Master Degree	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१२८	Saraswati K.C	Soil Organic Carbon Stock and Physical Properties of soil in Grassland and Forest of Temperate and Sub-Tropical zones of Shivapuri Nagarjun National Park.	Student	Khwopa College, TU, Bhaktapur.	Master Degree	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१२९	Sagardeep Bhusal	Physiochemical Characteristics of soil in Habitat area of <i>Ophiocordyceps sinensis</i> in Dolpa Region.	Student	Himalayan College of Agriculture Science and Technology.	Bachelor Degree	शे-फोक्शुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज
१३०	Ashish Subedi	Assessing Population distribution of Wild Buffalo and its interaction with domestic cattle's in Koshi Tappu Wildlife Reserve.	Student	School of Environment science and management, New Baneshwor, Kathmandu.	Master Degree	कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष
१३१	Samjhana Joshi	Species delineating using nuclear and chloroplast barcode loci in medicinal orchids of Nepal	Student	Central Department of Botany, TU, Kirtipur	Master Degree	लामटाड, सगरमाथा, रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज, अन्नपर्ण संरक्षण क्षेत्र
१३२	Rohit Raj Jha	Assessment of management status, collection trends and economic contribution of Yarsagumba collection in Shey-Phoksundo National Park.	Researcher	Centre for Ecology studies, saibu-25, Lalitpur.	National	शे-फोक्शुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज
१३३	Dr. Narayan Prasad Koju, Anjan Sodari.	Diversity of Insect and their distribution in Karnali Province, Nepal	Researcher	Nepal Engineering College, Pokhara University, Lalitpur	National	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज

१३४	Binod Aryal	Effect of Invasive Plant species on Grass species: A study from grass land of Bardiya National Park	Student	School of Environment Science and Management, Mid-baneshwor, Kathmandu	Bachelor Degree	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज
१३५	Sujata Shrestha	Is Tourism Revenue a Sustainable Sources of Conservation Finance?	Student	Institute of Forestry, Pokhara Campus, Pokhara	Bachelor Degree	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
१३६	Pratirakshya Koirala	Comparative study on the activity time budget of Vulture in Vulture restaurant of Central West Nepal.	Researcher	Other	National	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१३७	Sandesh Gurung	Breeding biology of Indian spotted Eagle in lowlands of Nepal.	Researcher	Nepalese Ornithological Union	National	कोशीटप्पु वन्यन्तु संरक्षण
१३८	Mr. Alice Millington	Engaging with Himalayan belief system as a platform to approach climate change in Kanchanjungha conservation area	Student	University of Cambridge, UK	Ph.D	कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्र
१३९	Avinay Pathak	Understanding Clouded Leopard (<i>Neofelis nebulosa</i>) and its habitat conservation in Chitwan National Park and its Buffer Zone Area.	AFO	Gaurishankar conservation area	National	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१४०	Aparna K.C.	Study of Dendrochronology Glance on <i>Castanopsis Spp.</i> in Sivapuri Nagarjung National Park	Student	Golden Gate International College, Wisdom Tower, Old Baneshower	Master Degree	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१४१	Greenhood Nepal	Implementing and Evaluating Red Panda Conservation Education Interventions in Gauri-Shankar Conservation Area.	Researcher	Greenhood Nepal	National	गौरीसंकर संरक्षण क्षेत्र

१४२	Nikita Adhikari	Gharial (<i>Gavialis gangeticus</i>) Population Status and threat ranking in Narayani River of Chitwan National Park	Researcher	Kathmandu University	Master Degree	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१४३	Aashish Subedi	Assessing Butterfly Species Diversity, Habitats and Seasonal Distribution in KTWR	Student	School of Environmental Science and Management (SchEMS), Mid Baneshwor	Master Degree	कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष
१४४	Bharat Babu Shrestha	Impact of climate change on germination, growth, pollination and distribution of Himalayan medicinal herbs <i>Aconitum spicatum</i> and <i>A. naviculare</i>	Asst. Professor	Central Department of Botany, TU	National	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
१४५	Trishna Rayamajhi	Occupancy and Diet Analysis of Wild Dog (<i>Cuon alpinus</i>) in Parsa National Park	Student	Cornell University, Ithaca, New York, USA	Master Degree	पसा राष्ट्रिय निकुञ्ज
१४६	Uttam Babu Shrestha	COVID-19 and Conservation: Impact of COVID-19 on Conservation Program in Nepal	Researcher	Global Institute for Interdisciplinary Studies, Chakupat, Lalitpur	National	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज, अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
१४७	Narayan Prasad Koju, Kamal Raj Gosai, Reena Byanju	Seasonal Prey Abundance and Food Plasticity of Snow Leopard at Lopchi Vallu, GCA, Nepal	Asst. Professor	Nepal Engineering College, Changunarayan-4 Bhaktapur	National	गौरीसंकर संरक्षण क्षेत्र
१४८	Dr. Dinesh Neupane, Mr. Raju Gaire	Habitat Utilization patterns and movement of trans-border Asian Elephant (<i>Elaphas maximus</i>) herds in Eastern Terai, Nepal	Executive Director & Research Fellow	Resource Himalaya Foundation, Xishuangbanna Tropical Botanical Garden	National	कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष
१४९	Purna Man Shrestha, Roshila Koju	Human-Leopard Conflict and its Mitigation Practice in Nepal	Research Associate	Resource Himalaya Foundation	National	सवै संरक्षित क्षेत्रहरु

१५०	Roshan Kumar Thakur	Research and Conservation of elongated tortois (<i>Indotestudo elongota</i>) in Chitwan	Researcher	Nepal Biodiversity Research and Conservation Center	National	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१५१	Keshab Dodhari	Population Abundance and Habitat Use of Sambar Deer (<i>Rusa unicolor</i>) in Nagarjun forest of Shivapuri Nagarjun National Park	Student	Nepal Engineering College, Centre for Postgraduate Studies, Pokhara University	Master Degree	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१५२	Deepak Kumar Chand	Assessment of Habitat Suitability and Human Interface of <i>Panthera pardus</i> in Shivapuri Nagarjun National Park	Student	School of Environmental Science and Management (SchEMS), New Baneshwor	Master Degree	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१५३	Bishal Koirala	Spatial Pattern and Determinants of Human-Elephant Conflicts in Eastern Lowland Nepal	Student	Central Department of Zoology, TU	Master Degree	कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष
१५४	s'zn s]=;L=, cf/l t u'?'a, k f= 8f= ;/z s'df/ l3ld/, k f=8f= xl/bQ e\$/fo{, 8f= gf/fo0f k ;fb l3ld/, 8f= d'lQm/fd kf};8]n	Population Status and Threats Assessment of Medicinal Herb <i>Neopicrorhiza Scrophulariiflora</i> (Pennell) D.Y. Hong in Khumbu Region	Student	Central Department of Botany, TU	Master Degree	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज
१५५	Krishna Bahadur K.C	Assessing the climate change impact on food system diversity in the arid mountain of Nepal	Adjunct Professor/ Research Scientist	University of Guelph, Canada	International	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
१५६	g]kfn kfgL hxfh sfof{no, PsfGts'gf nln tk', BDA NEPAL-SHRESTHA-GRID Jv -cRo't s[i0f kf08], clZdg zdf{ kf]v/]n_	Detailed Feasibility Study of Navigation along Babai River	Co-Founder	BDA NEPAL-SHRESTHA-GRID Jv	National	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज

१५७	Sabina Sigdel	Seeing the Unseen: Opportunities for Understanding the Economic Contribution of NTFPs	Student	Institute of Forestry Pokhara	National	अन्तर्पूर्ण संरक्षण क्षेत्र
१५८	Hagler Bailly Pakistan, Southern Waters Ecological Research & Consulting / Jade Consult Pvt. Ltd. And HydroLab Pvt. Ltd.	Social Baseline Data Collection, Environmental Flow Assessment and Rapid Cumulative Impact Assessment of Upper Karnali Hydropower Project Located in Karnali River	Research Associate	Southern Waters Ecological Research & Consulting / Jade Consult Pvt. Ltd. And HydroLab Pvt. Ltd.	International	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज
१५९	Nirmala Bohara	Growth Climate Response of <i>Betula Uralis</i> in Sub-alpine region of Annapurna Conservation Area, Central Nepal	Student	Central Department of Botany, TU	Master Degree	अन्तर्पूर्ण संरक्षण क्षेत्र
१६०	Dr. Shiva Devkota	Highland fungi: Dissecting Mycodiversity, Ethnomycology and Mycotourism prospects in Everest Region, Nepal	Research Fellow	Global Institute for Interdisciplinary Studies (GIIS)	National	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज
१६१	Dr. Thakur Silwal, Dr. Neelam Chandra Poudyal, Sweta Dixit	Effectiveness of Park Revenue Sharing in Addressing Human Wildlife Conflict: A Comprehensive review of 25 years of Nepal's Buffer Zone Progra	Asst. Professor, Student	Institute of Forestry Pokhara	National	बै ;+ /क्षित क्षेत्रह?
१६२	Beenu Khadka	Trophic Niche Overlap between Fishing Cats and Jungle Cats in Koshi Tappu Wildlife Reserve, Nepal	Student	Central Department of Zoology, Kirtipur, Kathmandu	Master Degree	कोशी टप्पु वन्यजन्तु आरक्ष
१६३	Astha Sharma	Distribution and Conservation of Red Panda (<i>Ailurus fulgens</i>) in Rara national park	Student	Kathmandu Forestry College.	Bachelor Degree	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज

१६४	Nishant K.C	Population Abundance, Habitat Occupancy and Community Perceptions of Mugger Crocodile (<i>Crocodylus palustis</i>)	Student	Institute of Forestry Pokhara	Bachelor Degree	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय
१६५	ICIMOD	Cryosphere Research in Lamtang Valley, Rasuwa, Nepal	Research Fellow	ICIMOD	International	लामटाङ राष्ट्रिय निकुञ्ज
१६६	RedPanda Network	Assessment of Protected Area and Terrestrial Biodiversity in the areas of Upper Arun Hydropower Project in Nepal	Country Director	RedPanda Network	National	मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज
१६७	Professor Mr. Kirsten Ngaire Nicholson	Ground, Environment and Geophysics in the Sagarmatha National Park	Professor	Ball University, USA	International	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज
१६८	Rajesh Timal-sina	Human Elephant Conflict in Rapti Municipality of Chitwan District, Nepal	Student	Central Department of Zoology, Kirtipur, Kathmandu	Master Degree	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१६९	Ashmita Chaudhary	Local People Perception and their role towards buffer-zone of Bardiya National Park	Student	Tri-Chandra Multiple Campus, Ghantaghar, Kathmandu	Bachelor Degree	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज
१७०	Mamata Thapa	Species Richness Patterns and Morphological variations in Anurans along an elevation gradient of Annapurna Conservation Area, Nepal	Student	Central Department of Zoology, Kirtipur, Kathmandu	Master Degree	अन्नपूर्ण संरक्षण
१७१	Srijana Gu-rung	Habitat Segregation of Mugger and Gharial in Rapti River System	Student	Central Department of Zoology, Kirtipur, Kathmandu	Master Degree	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१७२	Prakash Chandra Aryal, Chandramani Aryal	Bees, Butterflies and Vegetation (B2V) : State and response of pollinators to urbanization and plant species in Kathmandu Valley	Lecturer (Program Coordinator)	Golden Gate International College, Battisputali, Kathmandu	National	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज

१७३	Bibek Bail-base	Understanding the Distribution, Habitat, Ecology and Conservation Threats of Cheer Pheasant (<i>Catreus wallichii</i>) in Karnali Province, Nepal	Student	Institute of Forestry, Pokhara Campus, Pokhara-15, Kaski	Bachelor Degree	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज
१७४	Deepika Tamang	Status of Human Leopard Conflict and Management Practices in Buffer Zone of Shivapuri-Nagarjun National Park	Student	Kathmandu Forestry College, Koteshwor, Kathmandu	Bachelor Degree	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१७५	Ram raj Rijal, Prof. Dr. Stephan Harrison, Dr. Karen Anderson, Matthew Peacey and Roulin Leng	The Role of Glacier structure in the degradation of Himalayan Debris Covered Glacier and eco-hydrological implication of vegetation expansion in the sub nival Himalaya.	Executive Director	The Himalayan Research Expedition	International	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज
१७६	Ashok Kumar Ram	Strengthening Human Elephant Coexistence (HECx) in Western Terai Landscape of Nepal	Assistant Conservation Officer	DNPWC	Ph. D.	वर्दिया, शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज
१७७	Kiran Timal-sina, Rechar Mclaughlin, Roberto Camassa, Harvey Seim, Lauren Leve & Emily Edam	Scientific and Anthropological understanding of climate changes in Himalayan Plateau	Executive Director	GGN	National	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज
१७८	Ashok Kumar Ram	Elephant Conservation in Koshi Tappu and surrounding landscape of Eastern Nepal	Assistant Conservation Officer	DNPWC	Ph. D.	कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष कार्यालय
१७९	Pravin Giri, Purna Man Shrestha and Subarna Raj Ghimire	Assessment of Distribution, Habitat Characteristics and Awareness of Eurasian otter (<i>Lutra lutra</i>) in Kali Gandaki River, Nepal	Research Associate	Wildlife Research and Education Network	National	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र

१८०	Siddhartha Regmi	Habitat mapping of Asiatic Black Bear and assessment of human bear conflict in Langtang National Park, Nepal	Research Technician	Care for Nature	National	लामटाङ राष्ट्रिय निकुञ्ज
१८१	Anisha Neupane	Exploration on Bat species distribution and diversity in Bardiya National Park	Volunteer	NTNC-BCP	National	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज
१८२	Ashmita Adhikari	Status of Illegal Wildlife Trade and Poaching in Annapurna Conservation	Student	SchEMS Public College	Master Degree	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
१८३	Mr. Arockia EJ Ferdin	Establishing framework for endangered and vulnerable species in Chitwan National Park	Student	National Dong Hwa University, Tiwan	Ph.D	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१८४	I Ting Tu	An investigation into the occurrence and impact of <i>Mycobacterium tuberculosis</i> in the Greater-one Horned Rhinoceros (<i>Rhinoceros unicornis</i>)	Student	Hokkaido University, Japan	Ph.D	चितवन, बर्दिया, राष्ट्रिय निकुञ्ज
१८५	Rajendra Mahata	Assessing the impact of Climate Change on important Medicinal Herbs.	Student	School of Environment management and science, Mid-Baneshwor, Kathmandu	Bachelor Degree	अपी-नाम्पा संरक्षण क्षेत्र
१८६	Mr. Hugo Vincent Epiard	Understanding raptor species composition and diversity along an altitude gradient in Gaurishankar Conservation Area, Nepal.	Student	National Trust for Nature Conservation and Inland Norway University of Applied Science, Norway.	Master Degree	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र
१८७	Sujan Sapkota	Welfare Assessment of Transhumance Yaks/Yak Hybrids in Nepal.	Student	Massey University, palmerston North, NZ	Ph.D.	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र

१८८	Dr. Eiline Claudia He- leen smith	Global synchronization and the illicit antiquities trade: Understanding community crime prevention in post- Earthquake Nepal and Myanmar	Lecturer	Univesity of glasgow	others	शे-फोक्शुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज
१८९	Dr. Martin Gilbert	National Status of endangered Dhole in protected areas and community forest in Nepal.	others	Cornell University, Ithaca, New York, USA	others	सवै संरक्षित क्षेत्र कार्यालय
१९०	Eeleen claire McDougall	On the Roof of the World : Bon in Dolpo	Researcher	Royal society, London, UK	others	शे-फोक्शुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज
१९१	Anu Rai	Assessing Womens's Role, Perception and participation in Buffer Zone Community Forestry of Chitwan National Park, Nepal.	Student	University of Florida, USA	Master Degree	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज

अनुसूची २० : आ.व. २०७८/७९ सम्ममा संरक्षित क्षेत्रभित्र भौतिक पूर्वाधारहरु निर्माणको लागि वातावरणीय अध्ययन गर्न सहमति दिइएको विवरण

जलविद्युत आयोजना निर्माणसम्बन्धी

१. अन्तपूर्ण संरक्षण क्षेत्र

क्र.स.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला/गा.वि.स/वडा नं. (साविक)
१	ताङ्छहरा खोला साना जलविद्युत आयोजना (श्री कृष्णलाल गौचन बासवारी, काठमाण्डौ)	२४	सचिवस्तर २०६७/१२/१६	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन	मुस्ताङ जिल्ला साविक कोवाङ गा.वि. स वडा नं.३
२	घलेन्दी खोला जलविद्युत आयोजना (श्री CEMAT Power Development Company कृष्णडोल, काठमाण्डौ)	४	सचिवस्तर २०६६/७/५	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	म्याग्दी जिल्ला साविकनरच्याङ गा.वि.स.
३	धिलुम्पा खोला जलविद्युत आयोजन (श्री प्रभु ईर्नर्ज प्रा.लि ललितपुर)	७	सचिवस्तर २०६७/४/३	सम्भाव्यता अध्ययन	मुस्ताङ जिल्ला साविक कागवेनी गा.वि.स.
४	लोअर मनाङ मस्याङ्दी जलविद्युत आयोजना (श्री बुटवल पावर कम्पनी प्रा.लि बुद्धनगर, काठमाण्डौ)	९३	सचिवस्तर २०६७/९/७	विद्युत उत्पादन सर्भेक्षण तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	मनाङ जिल्ला साविक चामे,ताचे बगर र धारापानी गा.वि.स.
५	मिस्त्रीदाना १३२ केभि विद्युत प्रशासन लाईन (श्री रो वट ईर्नर्ज प्रा.वि, पानीपोखरी, काठमाण्डौ)		सचिवस्तर २०६७/८/१५	विद्युत प्रशासन लाईनको सर्भेक्षण सहमति	म्याग्दी जिल्ला साविक नरच्याङ गा.वि.स.
६	माथिल्लो मर्दिखोला जलविद्युत आयोजना (श्री युनाईटेड इन्वर्स्टि एण्ड आर.वि. हाइड्रोपावर प्रा.लि., पोखरा)	१०	सचिवस्तर २०६७/११/२३	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की जिल्लाको साविक लाङ्घलेन गा.वि.स.वडा नं. ९
७	दूधखोला जलविद्युत आयोजना (श्री माछापुच्छे हाइड्रो पावर डेभलपमेन्ट प्रा.लि, पोखरा)	२५	सचिवस्तर २०६७/११/२३	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	मनाङ जिल्ला साविक थोचे गा.वि.स.
८	रेले ज.आ.(श्री हिम कन्सल्ट प्रा.लि.	३	सचिवस्तर	सम्भाव्यता अध्ययन	म्याग्दी जिल्ला साविक नरच्याङ गा.वि.स.

९	करवा जलविद्युत आयोजना. (भर्यामोलेगमा हाईड्रो पावर डेभलपमेंट प्रा.लि, कास्की)	३०	सचिवस्तर २०६६/११/३	सम्भाव्यता अध्ययन सहमति	जिल्ला कास्की माछापुछ्रे गा.वि.स
१०	फोडखोला जलविद्युत आयोजना. (श्री प्रभु ईनर्जी प्रा.लि., काठमाण्डौ)	२.२	सचिवस्तर २०६६/१२/१२	सम्भाव्यता अध्ययन सहमति	जिल्ला मुस्ताङ कागावेनी गा.वि.स.
११	टोगो रुई खोला साना ज.वि. आ.(श्रीमती सूर्यकला बराल कोइराला शारदा -४, चितवन)	०.६७	सचिवस्तर २०६६/८/२३	सम्भाव्यता अध्ययन सर्भेक्षण सहमति	लमजुङ जिल्ला पसगाउँ गा.वि.स वडा.नं. ४
१२	तल्लो कालिगण्डकी ज.वि. आ.(डेल्टा इनर्जि, प्रा.लि., ललितपुर	९०.४६	सचिवस्तर २०६६/३/२६	सम्भाव्यता अध्ययन	जिल्ला म्याग्दी
१३	माथिल्लो साङ्गेखोला साना जलविद्युत आयोजना.(अप्पर साङ्गे हाईड्रोपावर प्रा.लि काठमाण्डौ)	०.१८३	सचिवस्तर २०६६/३/२६	सम्भाव्यता अध्ययन	लमजुङ जिल्ला ताधिङ गा.वि.स. वडा नं.२
१४	माथिल्लो खुदि जलविद्युत आयोजना.(ज्ञानेन्द्रलाल प्रधान काठमाण्डौ)	१९.५	सचिवस्तर ०६७/१/२०	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन	लमजुङ जिल्ला साविकघनपोखरा र खुदि गा.वि.स.
१५	लिपिङ्ग खोला जलविद्युत आयोजना (श्यामसुन्दर खेतान, काठमाण्डौ)	३०	सचिवस्तर २०६८/१/१४	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	म्याग्दी जिल्ला साविक नरच्याङ्ग गा.वि. स वडा नं.
१६	घलेम्दी खोला जलविद्युत आयोजनायोजना (श्याम सुन्दर खेतान)	१०	सचिवस्तर २०६८-१-१४	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	म्याग्दी जिल्ला साविक नरच्याङ्ग गा.वि.स.
१७	माथिल्लो खुदी ए खोला जलविद्युत आयोजनायोजना (बाबुराम भारद्वाज, ललितपुर-१३, कुसुन्ती)	४.९८	सचिवस्तर २०६८/३/२१	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	मुस्ताङ्ग जिल्ला साविक घनपोखरा र खुदी गा.वि.स.
१८	मिदिम खोला जलविद्युत आयोजनायोजना (मिदिम हाईड्रोपावर, काठमाण्डौ)	३.४	सचिवस्तर २०६८/३/२१	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	लमजुङ्ग जिल्ला साविक भोजे, भुजुङ्ग, उतरकन्या र मालिङ्ग गा.वि.स.
१९	नीलपिरी खोला जलविद्युत आयोजनायोजना (सुब्रत धिताल, ललितपुर, पट्टिपा)	३८	सचिवस्तर २०६८/४/२०	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	म्याग्दी जिल्ला साविक नरच्याङ्ग गा.वि.स.
२०	माथिल्लो मर्याङ्गदी जलविद्युत आयोजना.४०० के.भि.विद्युत प्रशरण लाइन आयोजना (मर्याङ्गदी ट्रान्समिसन क.प्रा.लि., ललितपुर)		सचिवस्तर २०६८/५/२७	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	लम्जुङ्ग, गोरखा, तनहुं, नवलपरासी, म्याग्दी जिल्ला

२१	कालीगण्डकी कोवाङ्ग जलविद्युत आयोजना (अम्लेश्वर इन्जिनियरिङ्ग हाइड्रोपावर प्रा.लि, काठमाण्डौ)	१००	सचिवस्तर २०६८/९/११	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	मुस्ताङ्ग जिल्ला साविके टुकुचे, कोवाङ्ग, लेते र कुञ्जो गा.वि.स.
२२	घान्द्रुक मोदी जलविद्युत आयोजना (पाञ्चजन्य हाइड्रो पावर प्रा.लि, काठमाण्डौ)	६४	सचिवस्तर २०६८/९/११	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की जिल्ला साविके घान्द्रुक गा.वि.स.
२३	रुदीखोला ए जलविद्युत आयोजना (विन्ध्यावासिनी हाइड्रोपावर डेभलपमेन्ट प्रा.लि, काठमाण्डौ)	६.८	सचिवस्तर २०६८/१२/१२	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की र लमजुङ्ग जिल्ला साविके मजुरे र पसगाउँ र गा.वि.स.
२४	न्यादी जलविद्युत आयोजना को १३२ के.भि.विद्युत प्रशासन लाइन (न्यादी हाइड्रोपावर लि, काठमाण्डौ)		सचिवस्तर २०६८/१२/१२	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन	लमजुङ्ग जिल्ला साविके वाहुनडाँडा गा.वि.स.
२५	तल्लो मनाङ मर्याङ्दी जलविद्युत आयोजना को २२० के.भि.विद्युत प्रशासन लाइन (बटवल पावर कम्पनी, काठमाण्डौ)	०.२२	सचिवस्तर २०६८/१२/१२	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	मनाङ्ग जिल्ला साविक ताचे बगर र धारापानी गा.वि.स.
२६	माथिल्लो मर्याङ्दी साना जलविद्युत आयोजना. (अपर स्याङ्गे हाइड्रोपावर प्रा.लि.काठमाण्डौ)	२.४	सचिवस्तर २०६८/१२/२६	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	लमजुङ्ग जिल्ला साविक ताघ्रिङ्ग गा.वि.स.
२७	सादीखोला जलविद्युत आयोजना को ३३ केभी प्रशासन लाइन (मन्दाकिनी हाइड्रोपावर प्रा.लि.काठमाण्डौ)		सचिवस्तर २०६९/१/१२	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की जिल्ला साविक सादीखोला, घाचोक, लाचोक गा.वि.स.
२८	गरच्याङ्गखोला साना जलविद्युत आयोजना (गोविन्द पाण्डे/थानेश्वर बन्जाडे, काठमाण्डौ)	४	सचिवस्तर २०६९/३/२४	सम्भाव्यता अध्ययन	कास्की जिल्ला साविक नामार्जाङ्ग गा.वि.स.
२९	माथिल्लो मर्याङ्दी २ जलविद्युत आयोजना (संशोधित जडित क्षमता ६०० मेगावाट)	६००	नि. सचिवस्तर २०६९/०६/२२	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	मनाङ्ग जिल्ला साविक धारापानी गा.वि.स. र लमजुङ्ग जिल्लाको घेर्मु र ताघ्रिङ्ग गा.वि.स.
३०	रुदीखोला वि जलविद्युत आयोजना	७.६	सचिवस्तर २०६९/०७/२४	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की र लमजुङ्ग जिल्ला विभिन्न गा.वि.स. हरू
३१	नीलगिरीखोला २ क्यासकेड जलविद्युत आयोजना	६२	सचिवस्तर २०६९/०८/०५	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	म्याग्दी जिल्ला साविक नार्च्याङ्ग गा.वि.स.

३२	नया मोदी लेखनाथ १३२ के.भि. विद्युत प्रशासन लाइन आयोजना (श्री नेपाल विद्युत प्राधिकरण, वातावरण तथा सामाजिक अध्ययन विभाग, खरिपाटी, भक्तपुर)		सचिवस्तर २०६९/०८/०५	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	कास्की र पर्वत जिल्ला साविकका विभिन्न गा.वि.स. हरू
३३	माथिल्लो मस्याङ्दी १ जलविद्युत आयोजना	१५०	सचिवस्तर २०६९/१०/२१	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	लमजुङ्ग जिल्ला साविकका विभिन्न गा.वि.स. हरू
३४	मनाङ्ग मस्याङ्दी जलविद्युत आयोजना	२९२	सचिवस्तर २०६९/१०/२३	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	मनाङ्ग जिल्लाको साविक चामे र ताचैवगर गा.वि.स.
३५	घारखोला जलविद्युत आयोजना	८.३	सचिवस्तर २०६९/१०/२३	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	म्याग्दी जिल्ला साविक शिख र घार गा.वि.स. हरू
३६	सैती खोला जलविद्युत आयोजना	१	सचिवस्तर २०७०/४/१६	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	कास्की जिल्ला साविक ल्वाङ्गघलेक गा.वि.स.
३७	मादी खोला जलविद्युत आयोजना	२४.८	सचिवस्तर २०७१/०९/२३	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	कास्की जिल्ला साविक सिल्जुरे, थुम्काडाँडा तथा कालिका गा.वि.स. हरू
३८	खुदीखोला जलविद्युत आयोजना		सचिवस्तर २०७२/११/०६	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	कास्की जिल्ला साविक खुदी गा.वि.स.
३९	गर्जाङ्गखोला साना जलविद्युत आयोजना	६.६	सचिवस्तर २०७२/११/३०	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	कास्की जिल्ला साविक नामार्जुङ्ग गा.वि.स.
४०	चिनोखोला जलविद्युत आयोजना	८.५	सचिवस्तर २०७२/१२/७	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	मनाङ्ग जिल्ला साविक ताचैवगर गा.वि.स.
४१	मिदिम खोला र अँखोर खोलामा प्रस्तावित माथिल्लो मिदिम खोला जलविद्युत आयोजना	७.५	सचिवस्तर २०७३/७/५	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	लमजुङ्ग जिल्ला साविक भुजुङ्ग गा.वि.स.
४२	करुवा सेती जलविद्युत आयोजना	३६	सचिवस्तर २०७३/१०/२४	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	कास्की जिल्ला साविक माछापुच्छ्रे र सार्दी खोला गा.वि.स.

क्र.सं.	सचिवस्तर	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कार्यकाण्डको विवरण	संख्या	सचिवस्तर	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कार्यकाण्डको विवरण
४३	२०७३/११/२२	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की जिल्ला साविक नमामाजुङ्ग गा.वि.स.		मा. मन्त्रीस्तर	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की जिल्ला साविक नमामाजुङ्ग गा.वि.स.
४४	२०७५/३/२९	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	तिर्य्याङ्ग कालीगण्डकी जलविद्युत आयोजना (प्रस्तावक श्री तिर्य्याङ्ग कालीगण्डकी हाइड्रोपावर प्रा.लि., हेरिटेज प्लाजा, कमलादी, का.म.नं.पा.-२८)	५८	मा. मन्त्रीस्तर	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	म्याग्दी जिल्ला साविक तातो पानी, दोवा, स्तान, शिख, घार र बेगखोला गा.वि.स.हरुमा पर्ने कालीगण्डकी नदीमा प्रस्ताव गरेको ।
४५	२०७५/४/२७	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सेती नदी जलविद्युत आयोजना (प्रस्तावक श्री भिजन लुम्बिनी लिमिटेड, बुटवल-८, रुपन्देही)	३०	मा. मन्त्रीस्तर	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की जिल्लाको माछापुच्छ्रे गाउँपालिका (साविक घाचोक, सादीखोला, पुरानचौर र माछापुच्छ्रे गा.वि.स..)
४६	२०७५/७/४	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	माथिल्लो सेती खोला जलविद्युत आयोजना(श्री अप्पर सेती हाइड्रो प्रा.लि., अनामनगर, काठमाण्डौ प्रस्तावक रहेको)	२०	मा. मन्त्रीस्तर	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की जिल्लाको सेती खोला
४७	२०७५/८/२६	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	अप्पर मादी-० जलविद्युत आयोजना (प्रस्तावक अन्नपूर्ण पावर कम्पनी प्रा.लि., सानेपा, ललितपुर)	४३	मा. मन्त्रीस्तर	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की जिल्लाको साविक पाचे र नामाजुङ्ग गा.वि.स.मा
४८	२०७५/१०/८	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	नार खोला जलविद्युत आयोजना (प्रस्तावक राजेन्द्रदास श्रेष्ठ, काठमाण्डौ महानगरपालिका वडा नं. १, नार प्यणचौर, नक्साल, काठमाण्डौ)	५०	मा. मन्त्रीस्तर	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्रभित्र पर्ने 'मनाङ्ग जिल्लाको न्यासो र चामे गाउँपालिका
४९	२०७५/१०/८	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	करिव १ कि.मि. लामो ३३ के.भी. विद्युत प्रसारण लाइन आयोजना (प्रस्तावक अप्पर स्याङ्गे हाइड्रोपावर लिमिटेड, सामाखुशी, काठमाण्डौ)		मा. मन्त्रीस्तर	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्रभित्र पर्ने लमजुङ्ग जिल्लाको मर्स्याङ्दी गाउँपालिकामा अवस्थित माथिल लो स्याङ्गे खोला साना जलविद्युत आयोजनाको स्वीचयार्डबाट सो ही जिल्लाको साविक खुदी गा.वि.स.मा अवस्थित खुदी सवस्टेशनसम्म

५०	माथिल्लो भुरुण्डी ए जलविद्युत आयोजना (श्री निको इनर्जी प्रा.लि., तिनकुने, काठमाण्डौ प्रस्तावक रहेको)	४.५	मा. मन्त्रीस्तर २०७५/१०/१७	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	अन्तर्पूर्ण संरक्षण क्षेत्रभित्र पर्ने कास्की जिल्लाको अन्तर्पूर्ण गाउँपालिकामा पर्ने भुरुण्डी खोलामा प्रस्ताव गरेको
५१	नीलगिरी खोला हाइड्रोपावर कम्पनी लिमिटेड, कम(लादी-३१, काठमाण्डौ)		मा. मन्त्रीस्तर २०७५/१०/१७	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	म्याग्दी जिल्लाको अन्तर्पूर्ण गाउँपालिका वडा नं. ४ मा नीलगिरी खोला-१ जलविद्युत आयोजनाको स्वीचयार्डबाट निलगिरी खोला-२ जलविद्युत आयोजनाको स्वीचयार्डसम्म करिब ५.४ कि.मि. १३२ के.भी. को सिङ्गल सर्किट प्रसारण लाइन र नीलगिरी खोला-२ जलविद्युत आयोजनाको स्वीचयार्डबाट अन्तर्पूर्ण गाउँपालिकाको दानामा रहेको सवस्टेशनसम्म करिब २.६ कि.मि. १३२ के.भी. को डबल सर्किट प्रसारण लाइन आयोजना
५२	मिस्ट्री खोला-२ जलविद्युत आयोजना (श्री माउन्टेन इनर्जी नेपाल लि., पानीपोखरी, काठमाण्डौ प्रस्तावक रहेको)	१२	मा. मन्त्रीस्तर २०७५/१२/१३	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	अन्तर्पूर्ण संरक्षण क्षेत्रमा पर्ने म्याग्दी जिल्लाको अन्तर्पूर्ण गाउँपालिका वडा नं. ४ नार च्याङ्गमा
५३	अपर सेती १ साना जलविद्युत आयोजना (श्रेष्ठ इनर्जी सोलुशन प्रा.लि., बुढानिलकण्ठ, काठमाण्डौ प्रस्तावक रहेको)	१२	मा. मन्त्रीस्तर २०७६/१/३	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	अन्तर्पूर्ण संरक्षण क्षेत्रभित्र पर्ने कास्की जिल्लाको पोखरा ले खनाथ महानगरपालिका वडा नं १९ मा अवस्थित सेती खोलामा प्रस्ताव गरिएको

५४	मिवाजे खोला साना जलविद्युत आयोजना (माँ दुर्गा काली हाइड्रोपावर कम्पनी प्रा.लि., कुपण्डोल, ललितपुर प्रस्तावक रहेको)	४.९५	मा. मन्त्रीस्तर २०७६/१/३	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	अन्तर्पूर्ण संरक्षण क्षेत्रभित्र पर्ने कास्की जिल्लाको माछापुच्छ्रे गाँउपालिकामा अवस्थित मिवाजे खोलामा प्रस्ताव गरिएका
५५	सुपर सेती जलविद्युत आयोजना (श्री एस.एन.इनर्जी प्रा.लि कुपण्डोल-१ ललितपुर प्रस्तावक रहेको)	२४	मा. मन्त्रीस्तर २०७६/२/६	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	अन्तर्पूर्ण संरक्षण क्षेत्रभित्र पर्ने कास्की जिल्लाको माछापुच्छ्रे गाउँपालिका (साविक माछापुच्छ्रे गा.वि.स.) मा पर्ने सेती नदी र बत्तसे खोलामा प्रस्ताव गरेको
५६	माथिल्लो सार्दीखोला जलविद्युत आयोजना (प्रस्तावक श्री मन्दाकिनी हाइड्रोपावर प्रा.लि., सिनामंगल, काठमाडौं)	२.९	मा. मन्त्रीस्तर २०७६/३/१६	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	अन्तर्पूर्ण संरक्षण क्षेत्रभित्र पर्ने कास्की जिल्लाको माछापुच्छ्रे गाँउपालिका वडा नं. २ मा अवस्थित सार्दी खोलामा प्रस्ताव गरिएको
५७	नामार्जुन मादी जलविद्युत आयोजनाको ३३ के.भी. प्रसारण लाईन आयोजना (हिमालयन हाइड्रोपावर लिमिटेड, बुद्धनगर, काठमाडौं प्रस्तावक रहेको)	०	मा. मन्त्रीस्तर २०७६/३/१३	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	अन्तर्पूर्ण संरक्षण क्षेत्रभित्र पर्ने कास्की जिल्लाको मादी गाँउपालिका (साविक नामार्जुन, थुमाकोडाँडा र सिल्दुजुरे गा.वि.स.हरु) मा प्रस्तावित
५८	रेलेखोला जलविद्युत आयोजनाको ३३ के.भी.विद्युत प्रसारण लाईन आयोजना	२०३८.४६	विभागीय २०७८/९/२०	संक्षिप्त वातावरणीय अध्ययन	हिमकन्सर्ट प्रा.लि.
	जम्मा				

२. गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र

सि.नं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मै.वा)	सहमती मिति	सहमतीको प्रयोजन	जिल्ला/गा.वि.स/वडा नं.
१	तामाकोशी ३ जलविद्युत आयोजना (एस.एन पावर होल्डीङ सिगापुर प्रा.लि.ललितपुर)	२७५	सचिवस्तर २०६६/१२/१२	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	दोलखा जिल्लाको भिरकोट, सुनखानी, गा.वि.स. र भिमेश्वर न.पा.
२	लिपिङ्ग खोला जलविद्युत आयोजना (सुनिमाया खड्का, सिन्धुपाल्चोक)	४.१	सचिवस्तर २०६८/११/२५	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	सिन्धुपाल्चोक जिल्ला तातोपानी गा.वि.स.
३	लिखु १ जलविद्युत आयोजना (पान हिमालय इनर्जी प्रा.लि., काठमाण्डौ)	७७	सचिवस्तर २०६८/२१/२८	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	रामेछाप जिल्लाको गुम्देल, भकान्जे, र सो लुखुम्बु जि.को चौलाखर्क गा.वि.स.
४	लिखु २ जलविद्युत आयोजना (रलो बल हाइड्रोपावर एसोसियेट प्रा.लि., काठमाण्डौ)	५५	सचिवस्तर २०६८/२१/२८	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	रामेछाप जिल्लाको गुम्देल, भकान्जे, र सो लुखुम्बु जि.को चौलाखर्क गा.वि.स.
५	जुरिम्बा खोला साना ज.वि.आ. (अमृत वहादुर खड्का, सिन्धुपाल्चोक, काठमाण्डौ)	०.७६	सचिवस्तर २०६८/५/१३	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको तातोपान गा.वि.स.
६	माथिल्लो लाचेखोला ज.वि.आ. (इनर्जी भेन्चर प्रा.लि., काठमाण्डौ)	९९	सचिवस्तर २०६८/१०/१९	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	दोलखा जिल्लाको लामावर गा.वि.स.
७	अपर जुरिम्बाखोला साना ज.वि.आ. (शिव श्रेष्ठ, सिन्धुपाल्चोक)	०.९१४	सचिवस्तर २०६८/१२/१२	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको लिस्टीकोट र तातोपानी गा.वि.स.
८	ल्याचेखोला ज.वि.आ. (नासा हाइड्रोपावर क.लि., काठमाण्डौ)	२००	सचिवस्तर २०६९/१२/१७	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	दोलखा जिल्लाको लामावर गा.वि.स.
९	तामाकोशी ५ जलविद्युत आयोजना (श्री नेपाल विद्युत प्राधिकरण, वातावरण तथा सामाजिक अध्ययन विभाग, काठमाण्डौ)	८७	सचिवस्तर २०६९/१०/२०	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	दोलखा जिल्लाको तामाकोशी नदिमा

१०	सुरीखोला जलविद्युत आयोजना (श्री सुरीखोला हाईड्रोपावर प्रा. लि.)	३.६	सचिवस्तर	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	दोलखा जिल्लाको सुरी र चंखु गा.वि.स.
११	खानीखोला -१ जलविद्युत आयोजना (२५ मे.वा.) १३२ के.भी. प्रसारण लाईन आयोजना (ग्रीनलाईफ प्रा. लि., एकान्तकुना, काठमाण्डौ)		सचिवस्तर	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	दोलखा जिल्लाको खारे चंखु, सुरी, बुलुङ्ग, लाडुक गा.वि.स.
१२	मध्य भोटेकोशी जलविद्युत आयोजना (१०२ मे.वा.)	१०२	सचिवस्तर	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको मारमिङ्ग, गाति लिस्तीकोट, घुम्थाङ्ग र मानेश्वर गा.वि.स.
१३	तल्लो खारे खोला जलविद्युत आयोजना (८.२६ मे.वा.) को १३२ के.भी. विद्युत प्रसारण लाईन आयोजना		सचिवस्तर	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	दोलखा जिल्लाको सुरी र चंखु गा.वि.स.हरु
१४	हाँडीखोला सुनकोशी ए साना जलविद्युत आयोजना	०.९९७	सचिवस्तर २०७०।५।३	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको कारथली र घोरथली गा.वि.स.हरु
१५	मध्य भोटेकोशी-१ जलविद्युत आयोजना १३२ के.भी. विद्युत प्रसारण लाईन आयोजना		नि. सचिवस्तर	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	सुन्धुपाल्चोक जिल्लाको फुल्यिङ्गकट्टी गा.वि.स.
१६	रामेछाप गर्ज्याङ्ग खिम्ती १३२ के.भी. विद्युत प्रसारण लाईन आयोजना		सचिवस्तर २०७०।९।२१	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	रामेछाप जिल्लाको फुलासी, बेताली, रस्नालु र चुचुरे गा.वि.स. र दोलखा जिल्लाको सहर र च्यामा गा.वि.स. हरु
१७	सिंगढीखोला जलविद्युत आयोजनाको क्षमता अभिवृद्धि (६.४ मे.वा. बाट १६ मे.वा.)	१६	सचिवस्तर २०७०।११।१२	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	दोलखा जिल्लाको बाबरे, चिलङ्गखाम र लामिडाँडा गा.वि.स.हरु
१८	तिनेखुखोला जलविद्युत आयोजना (९९० कि.वा.)	०.९९	सचिवस्तर २०७१।०।०३	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	दोलखा जिल्लाको सुरी र भक्याकु गा.वि.स.हरु
१९	सुरीखोला जलविद्युत आयोजनाको ३३ के.भी. प्रसारण लाईन आयोजना		सचिवस्तर २०७२।०४।१७	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	दोलखा जिल्लाको सुरी र लामिडाँडा गा.वि.स.

२०	जुमखोला जलविद्युत आयोजना	६२	सचिवस्तर २०७२।१०।२०	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	दोलखा जिल्लाको लामावगर गा.वि.स.
२१	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र हिमरिभर प्रा.लि. प्रस्तावक रहेको लिपिङ्ग खोला जलविद्युत आयोजना		मा मन्त्रिस्तर २०७३।१।१२	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको तातोपानी गा.वि.स. वडा नं. १
२२	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र घट्टेखोला जलविद्युत आयोजना	७.५	सचिवस्तर २०७३।७।२३	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	दोलखा जिल्लाको मार्बु गा.वि.स.
२३	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र पेगुखोला साना जलविद्युत आयोजना	३	सचिवस्तर २०७३।७।३०	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	दोलखा जिल्लाको विगु गा.वि.स.
२४	मनकामना इन्जिनियरिङ्ग हायड्रोपावर प्रा.लि., शंखमुलमार्ग, नयाँ बानेश्वर, काठमाण्डौ प्रस्तावक रहेको घट्टेखोला जलविद्युत आयोजनाको ३३ के.भी. विद्युत प्रसारण लायन आयोजना		सचिवस्तर २०७४।२।१४	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	दोलखा जिल्लाको मार्बु गा.वि.स.
२५	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र साँगुखोला जलविद्युत आयोजना	१८	सचिवस्तर २०७४।३।५	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	दोलखा जिल्लाको साविक आलम्बु चिलिङ्गा गा.वि.स.
२६	साँगुखोला-१ जलविद्युत आयोजना	५.५		वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	दोलखा जिल्लाको साविक आलम्बु चिलिङ्गा गा.वि.स.
२७	नुच्चे लिखु जलविद्युत आयोजना	५७.५		वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	रामेछाप जिल्लाको उमाकुण्ड गाउँपालिका वडा नं. १ अवस्थित नुच्चे र लिखु खोलामा प्रस्ताव गरेको ।
२८	लिखु-१ जलविद्युत आयोजनाको १३२ के.भी. विद्युत प्रसारण लाइन आयोजना			वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	रामेछाप जिल्लाको उमाकुण्ड गाउँपालिका वडा नं. १ अवस्थित लिखु जलविद्युत आयोजनाको १३२ के.भी. डबल सर्किट प्रसारण लाइन आयोजना

२९	स्याबु खोला साना जलविद्युत आयोजना (प्रस्तावक श्री गौरव बम मल्ल, बुटवल, रुपन्देही)	०.९९६		वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्रभित्र पर्ने दोलखा जिल्लाको बिगु गाउँपालिकामा पर्ने स्याबु खोला
३०	रोल्पालिङ्ग खोला जलविद्युत आयोजना (प्रस्तावक श्री एच इ डी इनर्जी प्रा.लि., विदेवी मार्ग, ठमेल, काठमाडौं)	८८		वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	दोलखा जिल्लाको साविक गौरीशंकर र लामाबगर गा.वि.स.मा पर्ने रोल्पालिङ्ग खोला र घोडचडी खोलामा प्रस्ताव गरेको
३१	लोम्सा जलविद्युत आयोजना (श्री पाथिभारा हाइड्रोपावर प्रा.लि., का.म.न.पा.-६, बौद्ध, काठमाडौं प्रस्तावक)	१.१		वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्रमा पर्ने दोलखा जिल्लाको जिरी नगरपालिका (साविक श्यामा गा.वि.स.) मा पर्ने धमिले खोला र घट्टेखोलामा प्रस्ताव गरेको
३२	देवढुङ्गा चाकुखोला अर्ध जलासययुक्त जलविद्युत आयोजना	३.५६	मा मन्त्रिस्तर २०७६।१।३०	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्रभित्र पर्ने सिन्धुपाल्चोक भोटेकोशी गाउँपालिका वडा नं ४ र ५
३३	ब्रम्हायणी जलविद्युत आयोजना (ब्रम्हायणी हाइड्रोपावर कम्पनी प्रा.लि.)	३६.५२	मा मन्त्रिस्तर २०७७।५।२	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्रभित्र पर्ने जुगल गाउँपालिका
३४	नुप्चे लिखु जलविद्युत आयोजनाको १३२ के.भि. विद्युत प्रसारण लाईन		विभागस्तर २०७७।५।१०	प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण सहमति	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र
३५	साँगुखोला-१ जलविद्युत आयोजनाको ३३ के.भी. प्रसारण लाईन आयोजना		विभागस्तर २०७९।२।३	सक्षिप्त वातावरणीय अध्ययन	हिम पर्वत हाइड्रोपावर लि.
३६	माथिल्लो सुरिखोला ज.वि.आ.को ३३ के.भी. प्रसारण लाईन		विभागस्तर २०७९।२।३	सक्षिप्त वातावरणीय अध्ययन	मक्कर जितु माया हाइड्रोपावर लि.
३७	माथिल्लो मिदिम ज.वि.आ.को ३३ के.भी. प्रसारण लाईन		विभागस्तर २०७८।३।२७	सक्षिप्त वातावरणीय अध्ययन	भुजुड हाइड्रोपावर प्रा. लि.
	जम्मा	१२०६.०४			

३. मनास्लु संरक्षण क्षेत्र

सि.नं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमती मिति	सहमतीको प्रयोजन	जिल्ला/गा.वि.स/वडा नं.
१	भालु खोला जलविद्युत आयोजन, (श्री नेपाल टप हाइड्रोपावर प्रा.लि. काठमाण्डौ)		सचिवस्तर २०६६/५/७	सम्भाव्यता अध्ययन	गोरखा जिल्ला
२	सुपर बुढीगण्डकी खोला ज. आ.(श्री सुपर बुढीगण्डकी हाइड्रो पावर कं.प्रा.लि वानेश्वर काठमाण्डौ)		सचिवस्तर २०६७/४/६	सम्भाव्यता अध्ययन सर्भेक्षण सहमती	गोरखा जिल्ला ल्हो गा.वि.स.वार्ड नं १
३	बुढीगण्डकी ज.वि.आ.(श्री टाइम्स इनर्जी प्रा.लि., काठमाण्डौ)	२५.४	सचिवस्तर ०६८६।२	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	गोरखा जिल्ला सिर्दीवास, केरौंजा र उइया गा.वि.स.मा पर्ने
४	माथिल्लो बुढीगण्डकी ज.वि.आ. (श्री नौसे नी हाइड्रो प्रा.लि., नाटेश्वर मार्ग, सामाखुशी, काठमाण्डौ)	२५.४	सचिवस्तर २०७०।२।२६	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	गोरखा जिल्ला केरौंजा, उइया, सिर्दीवास र चुम्चुले
५	चिनोखोला जलविद्युत आयोजना (८.५ मे.वा.) श्री बुटवल पावर कम्पनी लिमिटेड प्रस्तावक रहेको ।	८.५	सचिवस्तर २०७२।१।२।७	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	मनाङ्ग जिल्लाको ताचैवगर गा.वि.स.
	जम्मा	५१६.५			

४. अपिनाम्पा संरक्षण क्षेत्र

क्र.स.	आयोजनाको नाम	क्षमता (से.बा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला/गा.वि.स/वडा नं. (साविक)
१	नौगाड ए खोला जलविद्युत आयोजना (श्री त्रिपुरा ईनर्जि नृपाल प्रा.लि चन्डोल, काठमाण्डौ)	५	सचिवस्तर २०६७/५/२३	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	दार्चुला जिल्ला साविक धुलीगाड २ सिस्ति गा.वि. स.
२	चर्मेलिया क्षतिगाड जलविद्युत आयोजना (श्री वेष्टस्टार हाइड्रोपावर प्रा.लि. काठमाण्डौ)	५	सचिवस्तर २०६६/१२/१२	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	दार्चुला जिल्ला साविक घुसा, सिटौला, खण्डेश्वरी, रगुल्जर गा.वि.स.
३	न्वा गाड जलविद्युत आयोजना (श्री जल उर्जा प्रा.लि., विशालनगर, काठमाण्डौ)	१	सचिवस्तर २०७०/१/३१	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	दार्चुला जिल्ला साविक लटिनाथ गा.वि.स.
४	मकरीगाड हाइड्रोपावर प्रा.लि., बुद्धिसागरमार्ग, पानीपो खरी, काठमाण्डौ प्रस्तावक रहेको नेपाल विद्युत प्राधिकरणद्वारा निर्माणधिन सब स्टेशन सम्म मकर िगाड-बलौच ३३ के.भी. प्रसारणलाइन आयोजना		मा.मन्त्रीस्तर २०७५/७/२५	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	दार्चुला जिल्लाको शैल्य शिखर नगरपालिका (साविक शिखर गा.वि.स.)
	जम्मा	११			

५. कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्र

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला/गा.वि.स/वडा नं. (साविक)
१	धुन्सा खोला सानो जलविद्युत आयोजना (श्री शाह कन्सल्ट इन्टरनेशनल प्रा.लि.काठमाण्डौ)	१०	मा.मन्त्रीस्तर २०६५/३/२२	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	जिल्ला ताप्लेजुङ्ग, साविक लेलेप गा.वि.स. वडा नं. ३
२	माथिल्लो तमोर जलविद्युत आयोजन (श्री सानिमा हाईड्रोपावर प्रा.लि.नक्साल काठमाण्डौ)	१००	मा.मन्त्रीस्तर २०६५/१/१९	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	ताप्लेजुङ्ग जिल्ला साविक तापेथोक, लिनखिम, ईखावु र लेलेप गा.वि.स.
३	सुपर तमोर जलविद्युत आयोजना (क्रिष्टल पावर डे भलपमेन्ट प्रा.लि., बालुवाटार, काठमाण्डौ)	१५५	सचिवस्तर २०७४/२/३१	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	ताप्लेजुङ्ग जिल्ला
४	तमोर जलविद्युत आयोजना	४३	मा.मन्त्रीस्तर २०७५/१/२७	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	ताप्लेजुङ्ग जिल्ला
५	सुपर काबेली जलविद्युत आयोजना	२०	मा.मन्त्रीस्तर २०७५/३/२९	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	ताप्लेजुङ्ग जिल्लाको श्रीजंगा गाउँपालिका वडा नं. ८
६	सिम्बुवा खोला जलविद्युत आयोजना	७०.३	मा.मन्त्रीस्तर २०७५/९/१५	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	ताप्लेजुङ्ग जिल्ला फक्तालुङ्ग गाउँपालिका लिकामा
७	सुपर काबेली खोला "ए" जलविद्युत आयोजना (श्री स्नो रिभर्स प्रा.लि., लाजिम्पाट, काठमाण्डौ प्रस्तावक रहेको)	१५	मा.मन्त्रीस्तर २०७५/६/२	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	ताप्लेजुङ्ग जिल्ला साविक सिरिजङ्गा गाउँपालिका वडा नं. ८
८	तमोर खोला-५ जलविद्युत आयोजना (श्री रिभर साइड हाइड्रो इनर्जी प्रा.लि., का.म.न.पा.-२२, नयाँ सडक, काठमाण्डौ प्रस्तावक रहेको)	३०	मा.मन्त्रीस्तर २०७५/८/५	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	ताप्लेजुङ्ग जिल्ला साविक साविक लेलेप तथा तापेथोक गा.वि.स.
९	सिम्बुवा खोला जलविद्युत आयोजना (श्री रेंमित हाइड्रो लिमिटेड, बबरमहल, काठमाण्डौ)	७०.३	मा.मन्त्रीस्तर २०७५/९/१५	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्र अन्तर्गत ताप्लेजुङ्ग जिल्लाको फक्तालुङ्ग गाउँपालिका
	जम्मा	५१३.६			

६. लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.स.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.बा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला/गा.वि.स/वडा नं.(साविक)
१	फलाखु खोला जलविद्युत आयोजना (रसुवा हाइड्रोपावर प्रा.लि सानोभन्थाङ काठमाण्डौ)	३	सचिवस्तर २०६७/१०/२४	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	रसुवा जिल्ला साविक सरमथली र भोले गा.वि.स.
२	माथिल्लो बलेफी खोला जलविद्युत आयोजना (माथिल्लो बलेफी जलविद्युत आयोजना, सिन्धुपाल्चोक)	१५	सचिवस्तर २०६७/३/१०	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	सिन्धुपाल्चोक जिल्ला साविक गोल्चे र गुम्वा गा.वि.स.
३	बलेफी ए जलविद्युत आयोजना (श्री ईन्द्रायणी पावर प्रा.लि. लगन, काठमाण्डौ)	६.४	सचिवस्तर २०६७/३/१०	सम्भाव्यता अध्ययन	सिन्धुपाल्चोक जिल्ला साविक गोल्चे र गुम्वा गा.वि.स.
४	माथिल्लो विशूली २ जलविद्युत आयोजना (Hidrochina Corporation No.2 Beixiaoijie Street, Liupukang, dewaiBeijing 100011China)	१०२	सचिवस्तर २०६७/४/६	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	रसुवा जिल्ला साविक हाकुवसी र नुवाकोट जिल्ला नारकोट गा.वि.स.
५	भोटेकाशी जलविद्युत आयोजना (अनिल श्रेष्ठ, ललितपुर)	२०	सचिवस्तर २०६६/३/२४	सम्भाव्यता अध्ययन	सिन्धुपाल्चोक जिल्ला
६	रसुवा भोटेकोशी जलविद्युत आयोजना (दीपक खड्का, आँखीभुई- ६, संखुवासभा)	२२.६	मा.मन्त्रीस्तर २०६५/५/२०	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	रसुवा जिल्ला साविक थुमन, गोलुङ र वृदिम गा.वि.स.
७	नैसिम खोला जलविद्युत योजना (श्री ईर्नार्जि एण्ड हाइड्रो पावर प्रा.लि. स्वयम्भु, काठमाण्डौ)	५	सचिवस्तर २०६५/३/२२	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सिन्धुपाल्चोक जिल्ला साविक गुम्वा गा.वि.स.
८	फलाखु खोला जलविद्युत आयोजना (श्री वैत्रावती हाइड्रो पावर इलोक्ट्रिक कं.प्रा.लि. अनामनगर, काठमाण्डौ)	५	सचिवस्तर २०६६/१/२०	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	रसुवा जिल्ला साविक सरमथलि र यासाँ गा.वि.स.
९	फलाखुखोला जलविद्युत आयोजना (श्री वैत्रावती हाइड्रो पावर इलोक्ट्रिक कं.प्रा.लि अनामनगर काठमाण्डौ)	२.४	सचिवस्तर २०६६/१/२०	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	रसुवा जिल्ला साविकसरमथलि र भोले गा.वि.स.

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (से.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला/गा.वि.स/वडा नं.(साविक)
१०	श्री नेपाल विद्युत प्राधिकरण, काठमाण्डौ (माथिल्लो त्रिशूली ए जलविद्युत आयोजना)	६१	मा. मन्त्रीस्तर २०६५/३/२२	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	
११	माथिल्लो तादिखोला ज.आ.(सूर्यकुण्ड हाइड्रो इलेक्ट्रिक कं.प्रा.लि अनामनगर काठमाण्डौ)	३	सचिवस्तर ०६४/७/१४	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	नुवाकोट जिल्ला साविक घयाङफेदी गा.वि.स.
१२	माथिल्लो बलेफी ए ज.ओ.(श्री शिवश्री हाइड्रोपावर प्रा.लि नक्साल, काठमाण्डौ)	३६	सचिवस्तर २०६६/७/५	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	सिन्धुपाल्चोक जिल्ला साविक गुम्थान र गोल्चे गा. वि. स
१३	तादिखोला ज.आ.(श्री हीरारत्न हाइड्रोपावर प्रा.लि कालो पुल, काठमाण्डौ)	२.८	मा.मन्त्रीस्तर २०६५/२/३१	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	नुवाकोट जिल्ला साविक शिखरवेसी र समुन्द्रटार गा.वि.स
१४	फेल्तुन वृद्धिमखोला साना ज.आ. (श्री पब्लिक नेपाल हाइड्रोपावर प्रा.लि काठमाण्डौ)	१.८	सचिवस्तर २०६६/६/२७	सम्भाव्यता अध्ययन	रसुवा जिल्ला वृद्धिम गा.वि.स.
१५	मध्ये तादिखोला ज.आ. (तुप्पेश्वर महादेव हाइड्रोपावर कं.प्रा.लि काठमाण्डौ)	५.५	२०६६/६/२७	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	नुवाकोट जिल्ला साविक शिखरवेसी र घयाङफेदि गा.वि.स
१६	त्रिशूली खोला जलविद्युत आयोजना.(शहीद शिक्षा कं.प्रा.लि., काठमाण्डौ)	५	मा.मन्त्रीस्तर २०६६/६/२७	सम्भाव्यता अध्ययन सहमति	जिल्ला रसुवा साविक धुन्चे गा.वि.स
१७	नेपाल पावर कम्पनी प्रा.लि काठमाण्डौ	०.५६	सचिवस्तर २०६६/६/२७	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	नुवाकोट जिल्ला
१८	नेसम खोला ज.वि. आ.(सिन्धुज्वाला हाइड्रोपावर प्रा.लि काठमाण्डौ.)	९.८	सचिवस्तर २०६६/६/२७	सम्भाव्यता अध्ययन	सिन्धुपाल्चोक जिल्लासाविकगुम्बा गा.वि.स.
१९	बलेफी खोला जलविद्युत कम्पनी लिमिटेड (श्री भानु पो खेरल)	२०			सिन्धुपाल्चोक जिल्ला साविकपात्ताड गा.वि.स.

क्र.स.	आयोजनाको नाम	क्षमता (से.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला/गा.वि.स/वडा नं.(साविक)
२०	घट्टेटे खोला साना ज.वि. आ. (टिम्पुरे हाईड्रोपावर कं. प्रा.लि. काठमाण्डौ)	४.४	मा.मन्त्रीस्तर २०६६/११/१९	सम्भाव्यता अध्ययन	रसुवा जिल्ला साविक टिम्पुरे गा.वि.स.
२१	नैसिङ खोला ज.वि. आ.(इनर्जी एण्ड हाईड्रोपावर सभिसंसे ज प्रा.लि.काठमाण्डौ)	५	मा.मन्त्रीस्तर २०६५/३/२२	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सिन्धुपाल्चोक जिल्ला साविक गम्वा गा.वि.स.
२२	माथिल्लो त्रिशूली १ जलविद्युत आयोजना.(नेपाल वाटर एण्ड इनर्जी डेभलपमेन्ट क.प्रा.लि., काठमाण्डौ)	२१६	सचिवस्तर २०६८/१/६	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	रसुवा जिल्लाको धुन्चे र हाकु गा.वि.स.
२३	नेसिम खोला जलविद्युत आयोजना (श्री इनर्जी एण्ड हाईड्रोपावर सभिस प्रा.लि., स्वम्भू, काठमाण्डौ)	३०	सचिवस्तर २०६८/१/१६	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सिन्धुपाल्चोक जिल्ला साविक १ गुम्वा गा.वि.स.
२४	मध्य त्रिशूलीसांगा नदी जलविद्युत आयोजना (श्री परफेक्ट ईनर्जी डेभलपमेन्ट प्रा.ली., अनामनगर, काठमाण्डौ)		सचिवस्तर २०६९/४/१०	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	नुवाकोट र रसुवा जिल्ला साविक तुच्चे,मनकामना, गोर्खु र लहरेपौवा
२५	रसुवा भोटेकोशी जलविद्युत आयोजना (श्री दीपक खड्का, लैनचौर, काठमाण्डौ)	९.७.५	सचिवस्तर २०६९/८/१३	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन	रसुवा जिल्ला साविक थुमन, टिम्पुरे, विदिमा, चिलिमे, गोलजुङ्ग र स्याफु
२६	अपर लामटाङ्ग जलविद्युत आयोजना	२०५	सचिवस्तर २०७३/८/१४	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्जको कोर क्षेत्र
२७	लामटाङ्ग खोला जलविद्युत आयोजना	२०	सचिवस्तर २०७३/९/४	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्जको कोर क्षेत्र
२८	माथिल्लो बलेफी जलविद्युत आयोजना	४६	सचिवस्तर २०७४/२/१४	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र त्रिभुवन पनै सिन्धुपाल्चोक जिल्ला साविक साविक गुम्वा र गोल्छे गा.वि.स.

क्र.स.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला/गा.वि.स/वडा नं.(साविक)
२९	न्यासिम खोला जलविद्युत आयोजना (श्री सीता हाइड्रो पावर कम्पनी प्रा.लि., का.म.न.पा.-१३, कालिमाटी, काठमाण्डौ प्रस्तावक रहेको)	३५	मा.मन्त्रीस्तर २०७५/५/१५	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको जुगल गाउँपालिका भएर बग्ने न्यासिम खोलामा प्रस्ताव गरेको
३०	बलेफी खोला जलविद्युत आयोजना (श्री वि.जी. हाइड्रो इनभेष्टमेन्ट कम्पनी प्रा.लि., दरवारमार्ग, काठमाण्डौ प्रस्तावक रहेको)	४५	मा.मन्त्रीस्तर २०७५/१०/१८	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र र गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्रमा पर्ने सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको साविक गोल्चे र गुम्बा गा.वि.स
३१	घट्टेखोला जलविद्युत आयोजना (श्री गाँउघर उज्यालो साना हाइड्रोपावर कम्पनी प्रा.लि., गद्दाघर-१५, भक्तपुर प्रस्तावक)	०.९९	मा.मन्त्रीस्तर २०७६/१/२७	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रमा पर्ने सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको जुगल गाउँपालिका (साविक गोल्चे गा.वि.स.)
३२	ब्रह्मानी जलविद्युत आयोजना	३६.५२	मा.मन्त्रीस्तर २०७७/५/२	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको जुगल गाउँपालिका
३३	त्रिशूली ३ वि सबस्टेशनदेखि कालिकास्थान सबस्टेशनसम्म ३३ के.भि. विद्युत प्रशासन लाइन		मा.मन्त्रीस्तर २०७६/६/२९	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रमा नुवाकोट र रसुवा जिल्ला
३४	अप्पर ब्रह्मानी जलविद्युत आयोजना	११.१५	मा.मन्त्रीस्तर २०७६/९/१०	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको जुगल गाउँपालिका (साविक गोल्चे र गुम्बा गा.वि.स.)
३५	रातेमाटे रसुवागढी केरूड ४०० के.भि. विद्युत प्रशासन लाइन	०	मा.मन्त्रीस्तर २०७६/१०/१५	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रमा रसुवा जिल्लाको गोसाईकुण्ड, पार्वतीकुण्ड र उत्तरगया गाउँपालिका र नुवाकोट तारकेश्वर, विदुर र बेल्कोटगढी नगरपालिका
	जम्मा	१०७९.४२			

७. मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज

सि.नं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (से.ब्रा)	सहमती मिति	सहमतीको प्रयोजन	जिल्ला/गा.वि.स/वडा नं.
१	किमाथाका अरुण ज.वि.आ. (किमाथाका हाईड्रो पावर प्रा.लि. पुतलीसडक, काठमाण्डौ)	१००	सचिवस्तर २०६७/३/३	सम्भाव्यता अध्ययन	संखुवासभा जिल्लाको चेपुवा गा.वि.स.
२	श्री फुलवति खोला लघु ज.वि. ओ., छेस्काम ६, सोलुखुम्बु	०.४२	मा. मन्त्रीस्तर २०६६/६/२९	निर्माण सहमति	सोलुखुम्बु जिल्ला छेस्काम गा.वि.स.
३	कासुवाखोला ज.वि.आ. (श्री सि.इ.डि.वि. हाइड्रोफण्ड लि., काठमाण्डौ)	५.८	सचिवस्तर २०६८/११/१८	उत्पादन सर्वेक्षण सहमति	संखुवासभा जिल्ला पाथिभरा २ मकालु गा.वि.स.
४	अरुण ३ जल विद्युत आयोजना (सतलुज जल विद्युत निगम लिमिटेड)	९००	सचिवस्तर २०६९/५/११	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	संखुवासभा जिल्लाको अरुण नदिमा
५	तल्लो अप्सुवा जलविद्युत आयोजना	८.४	सचिवस्तर २०७३/८/१	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र
६	इसुवाखोला जलविद्युत आयोजना	९७.२	सचिवस्तर २०७४/३/२२	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र
७	तल्लो वरुण जलविद्युत आयोजना	१३२	सचिवस्तर २०७४/४/१	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र
८	संखुवाखोला जलविद्युत आयोजना (श्री विद्युत विकास विभाग, काठमाण्डौ प्रस्तावक रहेको)	३९.७	सचिवस्तर २०७४/४/३२	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र

सि.नं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.ब्रा)	सहमती मिति	सहमतीको प्रयोजन	जिल्ला/गा.वि.स/वडा नं.
९	संखुवाखोला-१ जलविद्युत आयोजना (श्री विद्युत विकास विभाग, अनामनगर, काठमाण्डौ प्रस्तावक रहेको)	४१.७५	सचिवस्तर २०७४।४।३२	वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन अध्ययन	मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र
१०	मध्य होडु खोला ए जलविद्युत आयोजना	२२	मा मन्त्रीस्तर २०७५।२।१५	वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन अध्ययन	श्री एपेक्स मकालु हाइड्रोपावर प्रा.लि., का.म.न.पा.-१०, काठमाण्डौ प्रस्तावक रहे को।
११	मध्य होडु खोला वि जलविद्युत आयोजना	२२.९	मा मन्त्रीस्तर २०७५।२।१५	वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन अध्ययन	श्री एपेक्स मकालु हाइड्रोपावर प्रा.लि., का.म.न.पा.-१०, काठमाण्डौ प्रस्तावक रहे को।
१२	माथिल्लो अरुण जलविद्युत आयोजना (श्री नेपाल विद्युत प्राधिकरण, दरवारमार्ग, काठमाण्डौ)	३५५	मा.मन्त्रीस्तर २०७५।९।२४	वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन अध्ययन	मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षे त्रभित्र पर्ने संखुवासभा जिल्लाको साविक पुवा गा.वि.स. वडा नं. ५ र ७ मा पर्ने अरुण नदीमा प्रस्ताव गरेको
१३	अजुवाखोला जलविद्युत आयोजना	२३	मा.मन्त्रीस्तर २०७६।९।१०	वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन अध्ययन	संखुवासभा जिल्लाको सिलिचोड गाउँपालिका वडा नं. ५ र मकालु गाउँपालिका वडा नं. १
१४	किमाथाका अरुण हाइड्रोलेक्ट्रिक परियो जना विद्युत उत्पादन कम्पनी लिमिटेड, काठमाण्डौ)	४५०	मा.मन्त्रीस्तर २०७६।१०।२२	वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन अध्ययन	मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षे त्रभित्र पर्ने भोटेखोला गाउँपालिका
१%	कमिथाका अरुण देखिअरुण हवसमको ४०० के.भी. प्रसारण लाइन आयोजना		विभागस्तर २०७७।५।१०	प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण सहमती	मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र
	जम्मा	२१९८.१७			

द. सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.स.	आयोजनाको नाम	क्षमता (से.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला/गा.वि.स/बडा नं.(साविक)
१	दूधकोशी- जलविद्युत आयोजना	३५०	सचिवस्तर २०७०/८/१९	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र
२	दूधकोशी-६ जलविद्युत आयोजना (श्री यति ट्रेड एण्ड डेभलपर्स प्रा.लि., गोंगबु-२९, काठमाण्डौ प्रस्तावक रहेको)	८३	मा.मन्त्रिस्तर २०७५/९/१	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रभित्र पर्ने सोलुखुम्बु जिल्लाको साविक चौरीखर्क गा.वि.स.मा पर्ने दूधकोशी नदीमा प्रस्ताव गरेको
३	दूधकोशी-१० जलविद्युत आयोजना (प्रस्तावक श्री लोटस इन्भेष्टमेन्ट प्रा.लि., लजिम्पाट, काठमाण्डौ)	४१	मा.मन्त्रिस्तर २०७५/९/९	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रभित्र पर्ने सोलुखुम्बु जिल्लाको साविक खुम्जुङ्ग, नाम्चे र चौरीखर्क गा.वि.स.हरुमा पर्ने दूधकोशी नदीमा प्रस्ताव गरेको
४	लुजाखोला जलविद्युत आयोजना (प्रस्तावक माँ शक्ति इन्जिनियरीङ्ग एण्ड हाइड्रोपावर प्रा.लि.)	२३.५५	मा.मन्त्रिस्तर २०७५/१०/६	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रभित्र पर्ने सोलुखुम्बु जिल्लाको खुम्बु पासाङ्ग ल्याहामु गाउँपालिका पर्ने लुजा खोलामा प्रस्ताव गरेको
	जम्मा	४९७.५५			

९. शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.स.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.बा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला/गा.वि.स/वडा नं.(साविक)
१	नामलाइ जलविद्युत आयोजना (Lanco Infratech Limited Hariyana, India)	३०३	सचिवस्तर २०६६/१२/१	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	मुगु जिल्ला साविक किमरी गा.वि.स.
२	जगदुल्ला खोला जलविद्युत आयोजना (श्री मालिका हाईड्रो पावर कं.प्रा.लि कपन ३, काठमाण्डौ)	७५	सचिवस्तर २०६७/७/८	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन	डोल्पा जिल्ला साविक काईगाड, रिमि, रिभी र नार्कु गा.वि.स.
३	नामलान जलविद्युत आयोजना-कर्णाली ७ जलविद्युत आयोजना. ४०० के.भि.विद्युत प्रसारण लाइन (Lanco Infratech Limited Haryana, India)		नि.सचिवस्तर २०६८/४/२३	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन	मुगु, जुम्ला, कालिकोट, दैलेख, अछाम र सुर्खेत जिल्ला
४	ठूलो भेरी-१ जलविद्युत (त्रिशक्ति उर्जा प्रा.लि.)	११०	सचिवस्तर २०६९/१/१२	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन	डोल्पा जिल्ला साविक त्रिपुराकोट गा.वि.स.
५	जगदुल्ला जलविद्युत आयोजना (श्री जगदुल्ला हाईड्रो पावर कं.प्रा.लि काठमाण्डौ)	१०६	मा.मन्त्रीस्तर २०७६/१०/१५	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन	शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रमा पर्ने डोल्पा जिल्ला जगदुल्ला र मुङ्के चूला गाउँपालिका
	जम्मा	५९४			

१०. रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.स.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.बा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला/गा.वि.स/वडा नं. (साविक)
१	मुगु कर्णाली रारा जलविद्युत आयोजना	०.१९६	सचिवस्तर २०६९/८/२७	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन	रारा रा.नि. को मध्यवर्ती क्षेत्र
	जम्मा	०.१९६			

११. शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.स.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला/गा.वि.स/वडा नं.(साविक)
१	नमूना लघु जलविद्युत केन्द्र स्थापना (श्री ने पाल लघु जलशक्ति विकास संस्था टेकु, काठमाण्डौ)			सम्भाव्यता अध्ययन	शिवपुरी नागार्जुन रा.नि. कार्यालय पानीमूहान,काठमाण्डौ
२	पौधखोला दोधान लघु ज.आ. (श्री शिवपुरी बहुउद्देश्य सहकारी संस्था, नुवाकोट)	०.८	मा.मन्त्रीस्तर ०६६/१२/१८	निर्माण तथा सञ्चालन सहमति	नुवाकोट जिल्ला साविक सिके गा.वि.स.
	जम्मा	०.८			

१२. सडक निर्माणसम्बन्धी

सि.नं.	आयोजनाको नाम	दुरी (कि.मि)	सहमती मिति	सहमतीको प्रयोजन	जिल्ला/गा.वि.स/वडा नं.
१	ताप्लेजुङ्ग-ओलाङ्गुङ्गगोला सडक आयोजना	११०	सचिवस्तर २०७१/१०/१२	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	ताप्लेजुङ्ग जिल्ला
२	स्याफुवेसी रसुवागढी सडक सडक विभाग काठमाण्डौ	११.१	मा.मन्त्रीस्तर २०६५/५/२६	निर्माण सम्बन्धमा	रसुवा जिल्ला स्याफुवेसी, वृद्धिम र टिमुरे गा.वि.स
३	ठुलोभार्खु ब्रावल ठुलोस्याफु कृषि सडक ।	९	सचिवस्तर ०६६/१/२२	निर्माणको अस्थाई स्वीकृति	रसुवा जिल्ला स्याफुवेसी गा.वि.स.
४	सोले भिमली,भोटेकोशी सडक निर्माण	३.५१	मा.मन्त्रीस्तर २०६५/५/३०	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	रसुवा जिल्ला धुन्चे गा.वि.स वडा.नं ४
५	टिमुरे खैदी कृषि सडक र वृद्धिम गा.वि.स. अन्तर गत बाङ्गोल बोल्दोगाँउ खाम्जीङ्ग वृद्धिम कृषि सडक आयोजना		सचिवस्तर २०७२/०८/२२	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	रसुवा जिल्लाको टिमुरे र वृद्धिम गा.वि.स.
६	स्याफुवेसी-ट्याकुवेंसी सडक आयोजना		सचिवस्तर २०७३/४/१३	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	लामटाङ राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र
७	नुम-किमथांका सडक आयोजना	७२	सचिवस्तर २०७०/०२/१७	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	संखुवासभा जिल्ला
८	कोटो-छयाछया-मेटा-छयाप-जुनाम-च्याखु सडक आयोजना	२७.३	मा.मन्त्रीस्तर २०६६/११/२३	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्रभित्रको कास्की जिल्ला
९	दुनै लासिक्याप र लासिक्याक छो सडक आयोजना	५.४.७	मा.मन्त्रीस्तर २०७८/१/३०	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	शे-फोक्सुण्डो रा.नि. को मध्यवर्ती क्षेत्र
१०	भियाना देखि विचपानी हुँदै बुगीदह सडक आयो जना		मा.मन्त्रीस्तर २०७८/१/१४	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन सहमति	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज क्षेत्र
११	क्याटो नाका देखि साल्दाङ र छो देखि साल्दाङ हुँदै भिजेर र सिमेन कोमास साड भिजेर सडक खण्ड	२००	मा.मन्त्रीस्तर २०७८/३/२०	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन सहमति	शे-फोक्सुण्डो रा.नि. को मध्यवर्ती क्षेत्र

१२	दोधारा चादनी सुम्बा वन्दरगाह/एकिकृत जाँच चौकी आयोजना		सचिवस्तर २०७८।०३।२४	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन सहमति	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र
१३	दुम्लिङ देखि छाडरुसम्मको घोडेढो वाटो निर्माण आयोजना	३०.५	विभागीयस्तर २०७८।१२।२८	प्रारम्भिक वातावरणीय अध्ययन	अपिनम्मा सं.क्षे.
१४	ढकैला मानपुर सडक स्तरोन्नति आयोजना	४.४	विभागीयस्तर २०७८। ९.११	प्रारम्भिक वातावरणीय अध्ययन	बर्दिया रा.नि.
१५	काहुखोला सिकलेस दुधपोखरी सडकखण्ड	१०.४२	विभागीयस्तर २०७८।३।५	प्रारम्भिक वातावरणीय अध्ययन	अन्नपूर्ण सं.क्षे.
१६	एनडाँडा देखि बाहुनस्थानसम्म सडक विस्तार आयोजना	१	विभागीयस्तर २०७८।१०।१२	संक्षिप्त वातावरणीय अध्ययन	शिवपुरी नगराजुन रा.नि.
१७	वेशीसहर बारलुडपानी घलेगाँउ भुजुङ सडकस्तरोन्नति आयोजना	१७.६७	विभागीयस्तर २०७८।४।३१	प्रारम्भिक वातावरणीय अध्ययन	अन्नपूर्ण सं.क्षे.

१३. अन्य निर्माणसम्बन्धी

सि.नं.	आयोजनाको नाम	सहमती मिति	सहमतीको प्रयोजन	जिल्ला/गा.वि.स/वडा नं.
१	हिमालयाज स्प्रिङ्ग वाटर प्रा.लि.	सचिवस्तर २०७२/०९/०३	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	रसुवा जिल्लाको धुन्चे गा.वि.स. वडा नं. ८
२	मेलम्ची खानेपानी आयोजना अन्तर्गत मेलम्ची दोस्रो चरण याङ्ग्री र लाके डाइभर्सन आयोजना (श्री मेलम्ची खानेपानी विकास समिति, मध्यवानेश्वर, काठमाण्डौ)	मा.मन्त्रिस्तर २०७५/१०/२५	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	लामटाड राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र
३	भक्ताखोलाको वर्षादको पानी रिम्नाखोलामा डाईभर्सन आयोजना	मा.मन्त्रिस्तर २०७५/१४	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र भित्र पर्ने राप्ती सोनारी गाउँपालिका
४	कर्णाली र गोरुवा नदिमा तटबन्ध निर्माण, तटबन्ध माथी रिडरोड र जनावरहरु आवतजावत गर्ने लगायतका सरचनाहरु	मा.मन्त्रिस्तर २०७७/१९/१९	वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अध्ययन	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जको कर्णाली र गोरुवा नदि क्षेत्र
५	नयाँपाटी खानेपानी योजना (ट्यांकी निर्माण तथा वितरण)	विभागस्तर २०७८/१२	प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र गोकर्णेश्वर नगरपालिका वडा नं २
६	क्षयरोग रेफरल सेन्टरको भवन स्थापना आयोजना	विभागस्तर २०७८/१६	प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र भित्र पर्ने राप्ती सोनारी गाउँपालिका वडा नं ६ ढुकेरी
७	देविस्थान खानेपानी आयोजना	विभागस्तर २०७८/१२/४	संक्षिप्त वातावरणीय अध्ययन	शिवपुरी नागार्जुन रा.नि.
८	पासिकोट भुमिगत पानी ट्यांकी निर्माण आयोजना	विभागस्तर २०७८/१६/९	संक्षिप्त वातावरणीय अध्ययन	शिवपुरी नागार्जुन रा.नि.
९	बबई खोला पुलको left abutment निर्माण आयोजना	विभागस्तर २०७८/१९/२०	प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण	बाँके रा.नि.

१०	केरुड घोल लिफ्ट सिचाई योजना	विभागस्तर २०७८।९।७	प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण	चितवन रा.नि.
११	फुटबल ग्राउण्ड निर्माण योजना	विभागस्तर २०७८।१।१८	संक्षिप्त वातावरणीय अध्ययन	शिवपुरी नागार्जुन रा.नि.
१२	सरोज फर्निचर उद्योग	विभागस्तर २०७८।५।३		लामटाड रा.नि.
१३	पारुहाड सुम्निमा जडीवुटी उत्पादन तथा प्रशोधन उद्योग	विभागस्तर २०७८।१।२।४		मकालु वरुण रा.नि.

अनुसूची २१ : आ.व. २०७८/७९ सम्म संरक्षित क्षेत्रहरूमा भएको अतिक्रमणको विवरण

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	अतिक्रमित क्षेत्रफल हे.	हटाईएको क्षेत्रफल हे.	बाँकि रहेको अतिक्रमण क्षेत्रफल	रोकथामका लागि भएका प्रयासहरू
१	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्र	८.६	०.०५	८.५५	कार्यालयबाट नियमित गस्ती/ निगरानीमा रहेको
२	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्र	१२०८	०	१२०८	गस्ती कार्य बढाइएको
३	कोशी टप्पु वन्यजन्तु अरक्ष तथा मध्यवर्ती क्षेत्र	५५९	०.५६९	५५८.४३१	कार्यालयको निगरानीमा रहेको अतिक्रमण मुद्दा
४	कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र	१०८	०	१०८	स्थानीय सरकार, मध्यवर्ती क्षेत्र, मालपोत कार्यालय र स्थानीय समुदायसँग आवश्यक छलफल तथा समन्वय कार्य भइरहेको
५	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्र	३८.९९	०	३८.९९	स्थानीय सरकार, मध्यवर्ती क्षेत्र, मालपोत कार्यालय र स्थानीय समुदायसँग आवश्यक छलफल तथा समन्वय कार्य भइरहेको
६	शिवपुरी राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्र	०.२५	०.२५	०	कार्यालयबाट नियमित गस्ती/ निगरानीमा रहेको
७	लामटाङ राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्र	२	२	०	कार्यालयबाट नियमित गस्ती/ निगरानीमा रहेको
८	ढोरपाटन शंकार आरक्ष	१५८	१०	१४८	नियमित गस्ती र अनुगमनको कार्य भइरहेको
९	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्र	५	०	५	स्थानीय सरकार, मध्यवर्ती क्षेत्र, मालपोत कार्यालय र स्थानीय समुदायसँग आवश्यक छलफल तथा समन्वय कार्य भइरहेको
१०	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्र	१८८२.६६७	२२.११	१८६०.५५७	स्थानीय सरकार, मध्यवर्ती क्षेत्र, मालपोत कार्यालय र स्थानीय समुदायसँग आवश्यक छलफल तथा समन्वय कार्य भइरहेको
११	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्र	५२३	०	५२३	स्थानीय सरकार, मध्यवर्ती क्षेत्र, मालपोत कार्यालय र स्थानीय समुदायसँग आवश्यक छलफल तथा समन्वय कार्य भइरहेको

१२	राष्ट्रिय प्राणी उद्यान	०.७५५	०	०.७५५	स्थानीय सरकार,मध्यवर्ती क्षेत्र ,मालपोत कार्यालय र स्थानीय समुदायसँग आवश्यक छलफल तथा समन्वय कार्य भइरहेको
१३	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र	१	१	०	कार्यालयको निगरानीमा रहेको
१४	मनास्लु संरक्षण क्षेत्र	२०	०	२०	स्थानीय सरकार,मध्यवर्ती क्षेत्र ,मालपोत कार्यालय र स्थानीय समुदायसँग आवश्यक छलफल तथा समन्वय कार्य भइरहेको
१५	मकालु बरुण निकुन्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्र	१५.३८	१०	५.३८	गस्ती कार्य बढाइएको
१६	पर्सा राष्ट्रिय निकुन्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्र	२४०	१४०	१००	स्थानीय सरकार,मध्यवर्ती क्षेत्र ,मालपोत कार्यालय र स्थानीय समुदायसँग आवश्यक छलफल तथा समन्वय कार्य भइरहेको
	कुल जम्मा	४७७०.६४२	१८५.९७९	४५८४.६६३	

अनुसूची २२ : संरक्षित क्षेत्रहरूको व्यवस्थापन योजनाको कार्यान्वयन अवस्था

क्र.सं.	संरक्षित क्षेत्रको नाम	अवधि	स्वीकृत मिति (सन्)	निर्णयस्तर	कैफियत
१	त्रिवेण राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०१८-२०२२	२०१८/११/११	विभागस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
२	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०१६-२०२०	२०१६/४/५	विभागस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
३	शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०१८-२०२२	२०१८/१०/३०	विभागस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
४	मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०१९-२०२४	२०१९/७/२४	विभागस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
५	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०२०-२०२४	२०१९/१२/१८	विभागस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
६	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०२०-२०२४	२०२०/१/९	विभागस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
७	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०१८-२०२२	२०१७/१२/२२	विभागस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
८	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०१७-२०२२	२०१७/१२/२८	विभागस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
९	बाँदिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०१६-२०२०	२०१५/११/२	सचिवस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
१०	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०१८-२०२३	२०१८/९/९	विभागस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
११	कोशीटप्पू बन्धनन्तु आरक्ष	२०१८-२०२३	२०१८/६/३	विभागस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
१२	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०१८-२०२३	२०१८/७/१५	विभागस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
१३	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०१७-२०२१	२०१७/७/१६	मा.राज्य मन्त्रीस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
१४	अन्तर्पूर्ण संरक्षण क्षेत्र	२०१७-२०२१	२०१६/१२/२८	विभागस्तर	राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोषले व्यवस्थापन गर्दै आएको र व्यवस्थापन योजना बन्ने क्रममा रहेको ।
१५	अपिनाम्पा संरक्षण क्षेत्र	२०१५-२०१९	२०१५/६/२०	सचिवस्तर	नयाँ पेश भएको स्वीकृत हुन बाँकी रहेको ।
१६	कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्र	२०२०-२०२४	२०२०/७/१९	विभागस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
१७	मनास्लु संरक्षण क्षेत्र	२०२०-२०२४	२०२०/६/१७	विभागस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
१८	कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र	२०१७-२०२२	२०१७/१२/८	विभागस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
१९	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र	२०२२-२०२७	२०२२/८/२९	संचालक समिति	व्यवस्थापन योजना स्वीकृत भएको र IEE को तयारी भइरहेको ।
२०	ढोरपाटन शिकार आरक्ष	२०१९-२०२४	२०१७/७/२४	विभागस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।

अनुसूची २३ : प्रजाति संरक्षण कार्ययोजनाहरुको विवरण

क्र.सं.	प्रजातिको नाम	अंग्रेजी नाम	वैज्ञानिक नाम	कार्य योजनाको अवधी	स्वीकृत मिति
१	बाघ	Tiger	<i>Panthera tigris</i>	२०१६-२०२०	२०१६
२	गैंडा	Rhino	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२०१७-२०२१	२०१७
३	हात्ती	Red Panda	<i>Elephas maximus</i>	२००९-२०१८	२००९
४	सालक	Pangolin	<i>Manis pantadactyla</i>	२०१८-२०२२	२०१८
५	हिउँ चितुवा	Snow Leopard	<i>Panthera uncia</i>	२०१७-२०२१	२०१७
६	गिद्ध	Vulture		२०१५-२०१९	२०१५
७	खरमजुर	Bengal Florican	<i>Houbaropsis bengalensis</i>	२०१६-२०२०	२०१६
८	घडियाल	Gharial	<i>Gavialis gangetica</i>	२०१८-२०२२	२०१८
९	हाब्रे	Red Panda	<i>Ailurus fulgens</i>	२०१९-२०२३	२०१८
१०	फिजेन्ट	Pheasant		२०१९-२०२३	२०१९
११	सोंस	Dolphin	<i>Platanista gangetica</i>	२०२१-२०२५	२०२०
१२	कस्तुरी मृग	Musk Deer	<i>Moschus chrysogaster</i>	२०२१-२०२५	२०२०
१३	सारस	Sarus Crane	<i>Grus antigone</i>	२०२१-२०२५	२०२०
१४	लाटो कोसेरो	Owl		२०२०-२०२९	२०२०
१५	अर्ना	Wild Water Buffalo	<i>Bubalus arnee</i>	२०२०-२०२४	२०२०
१६	गौरीगाई	Bison	<i>Bos gaurus</i>	२०२०-२०२४	२०२०
१७	कृष्णसार	blackbuck	<i>Antelope cervicapra</i>	२०१६-२०२०	२०१६
१८	भालु	Ursus arctos	<i>Himalyan Brown Bear</i>	२०२०-२०३०	२०२०

अनुसूची २५ : आ.व. २०७८/७९ सम्मको होमस्टे (घर वास) सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	कार्यालयको नाम	घरधुरी संख्या	जम्मा क्षेमता (जना)
१	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१६	६८
२	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	८५	३८९
३	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	३९	१४३
४	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	७९	३५१
५	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१६	६४
६	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज	३२	६४
७	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज	८	४०
८	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	०
९	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज	६४	२१९
१०	मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	६९	१५६
११	कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष	३६	१६०
१२	ढोरपाटन शिकार आरक्ष	२७	११६
१३	कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र	५	१०
१४	गौरीशंखर संरक्षण क्षेत्र	८२	१६४
१५	कञ्चनजंघा संरक्षण क्षेत्र	१६	६४
१६	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र	४०४	१६४९
१७	अपिनप्पा संरक्षण क्षेत्र	८	३२
१८	मनास्लु संरक्षण क्षेत्र	७	५६
	जम्मा	९९३	३७४५

अनुसूची २६ : वन्यजन्तुको गणनासम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	प्रजातिको नेपाली नाम	प्रजातिको वैज्ञानिक नाम	गणना वर्ष	संरक्षित क्षेत्र	अनुमानित संख्या	जम्मा संख्या
१	अर्ना	<i>Bubalus arnee</i>	२०२१	कोशीटप्पू वन्यजन्तु आरक्ष	४९८	४९८
२	अर्ना	<i>Bubalus arnee</i>	२०२१	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	
३	कृष्णसार	<i>Antilope cervicapra</i>	२०२१	कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र	१६६	३७५
४	कृष्णसार	<i>Antilope cervicapra</i>	२०२१	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०९	
५	नाउर	<i>Pseudois mayaur</i>	२०२१	ढोरपाटन शिकार आरक्ष	१२९०	२९०३
६	नाउर	<i>Pseudois mayaur</i>	२०१६	कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्र	१६१३	
७	गौर	<i>Bos gaurus</i>	२०२१	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	३८८	५५२
८	गौर	<i>Bos gaurus</i>	२०१६	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१६४	
९	घडियाल	<i>Gavialis gangeticus</i>	२०१६	नारायणी नदी	८४	१९८
१०	घडियाल	<i>Gavialis gangeticus</i>	२०१६	राप्ती नदी	८२	
११	घडियाल	<i>Gavialis gangeticus</i>	२०१६	बर्बाई नदी	३१	
१२	घडियाल	<i>Gavialis gangeticus</i>	२०१६	कर्णाली नदी	१	
१३	एकसिङ्गे गैडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२०२१	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	६९४	७५२
१४	एकसिङ्गे गैडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२०२१	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	३८	
१५	एकसिङ्गे गैडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२०२१	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१७	
१६	एकसिङ्गे गैडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२०२१	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	३	
१७	बाह्रसिङ्गा	<i>Cervus duvaucelii</i>	२०२१	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२३१३	
१८	बाह्रसिङ्गा	<i>Cervus duvaucelii</i>	२०१७	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	९४	२४०७
१९	पाटेबाघ	<i>Panthera tigris</i>	२०२२	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	१२८	३५५
२०	पाटेबाघ	<i>Panthera tigris</i>	२०२२	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	१२५	
२१	पाटेबाघ	<i>Panthera tigris</i>	२०२२	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	२५	
२२	पाटेबाघ	<i>Panthera tigris</i>	२०२२	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	४१	
२३	पाटेबाघ	<i>Panthera tigris</i>	२०२२	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	३६	
२४	हिउँ चितुवा	<i>Panthera uncia</i>	२०१२	हिमाली संरक्षित क्षेत्रहरु	३०१-४००	३०१-४००

अनुसूची २७ : चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जबाट गैडा स्थानान्तरणसम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	वर्ष (सन्)	महिना	भाले	पोथी	जम्मा	स्थानान्तरण गरिएको स्थान
१	१९८६	फेब्रुअरी	३	१	४	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज, कर्णाली नदी तटीय क्षेत्र
		डिसेम्बर	५	४	९	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज, कर्णाली नदी तटीय क्षेत्र
२	१९९१	जनवरी	६	१४	२०	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज, बबई नदी तटीय क्षेत्र
		फेब्रुअरी	२	३	५	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज, बबई नदी तटीय क्षेत्र
३	१९९९	जनवरी	४	०	४	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज, बबई नदी तटीय क्षेत्र
४	२०००	मार्च	५	५	१०	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज, बबई नदी तटीय क्षेत्र
		नोभेम्बर	३	३	६	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज, बबई नदी तटीय क्षेत्र
		नोभेम्बर	१	३	४	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज
५	२००१	मार्च	३	२	५	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज, बबई नदी तटीय क्षेत्र
६	२००२	मार्च	५	५	१०	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज, बबई नदी तटीय क्षेत्र
७	२००३	अप्रिल	३	७	१०	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज, बबई नदी तटीय क्षेत्र
८	२०१६	मार्च	३	२	५	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज, बबई नदी तटीय क्षेत्र
९	२०१७	अप्रिल	१	४	५	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज, रानी ताल
		अप्रिल	१	२	३	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज, बबई नदी तटीय क्षेत्र
जम्मा			४५	५५	१००	

अनुसूची २८: नेपालबाट विभिन्न देशहरूलाई वन्यजन्तु उपहार दिएको विवरण

क्र.सं.	निर्यात गरिएको मिति (सन्)	प्रजातिको ने पाली नाम	प्रजातिको अंग्रेजी नाम	निर्यात गरिएको परिणाम	निर्यात गरिएको संस्था/व्यक्ति को नाम	निर्यात गरिएको देश	कैफियत
१	१९८५	एकसिङ्गे गैडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	४	Duduwa National Park	भारत	Live animal
२	१९८७	एकसिङ्गे गैडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२	President Ronald Regan	अमेरिका	Live animal less than one year
३	१९८७	एकसिङ्गे गैडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२	National Zoological Park	अमेरिका	Live animal less than one year
४	१९९०	एकसिङ्गे गैडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	१	Munich Zoo	जर्मनी	Live animal for conservation education
५	१९९०	एकसिङ्गे गैडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२	Singapore Zoological Association	सिङ्गापुर	Live animal (1 male calf and 1 female calf) for captive breeding
६	१९९०	एकसिङ्गे गैडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२	Fortwort Zoological Association	अमेरिका	Live animal (1 male calf and 1 female calf) for captive breeding
७	१९९३	एकसिङ्गे गैडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२	Mirpur National Zoo, Dhaka	बङ्गलादेश	Live animal less than one year
८	१९९३	एकसिङ्गे गैडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	१	Wilhelma Zoo, Stuttgart	जर्मनी	Live animal (1 female calf)
९	१९९८	एकसिङ्गे गैडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२	Zoological Society of London	यू.के.	Live animal (2 female rhinos under 2 years old)
१०	२००२	एकसिङ्गे गैडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२	Tama Zoological Park	जापान	Live animal (1 male calf and 1 female calf) for captive breeding
११	२००६	एकसिङ्गे गैडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२	Vainna Zoo	अष्ट्रेलिया	Live animal
१२	२०१८	एकसिङ्गे गैडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२	Ms. Yu Hong, Gaungdong Chimelong Safari Park	चीन	Live animal
१३	२०१८	एकसिङ्गे गैडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२	Shanghai Wild Animal Park	चीन	Live animal
				२६			
				जम्मा			

१	१९९०	घडियाल गोही	<i>Gavialis gangeticus</i>	२	Munich Zoo	जर्मनी	Captive raised hatching
२	२०००	घडियाल गोही	<i>Gavialis gangeticus</i>	६	La Ferme Aux crocodiles Pierrelatte	फ्रान्स	Live animal (4 female and 2 male of babies gharials) for captive breeding
३	२००४	घडियाल गोही	<i>Gavialis gangeticus</i>	२	Royal Government of Bhutan	भुटान	2 males for captive breeding
			जम्मा	१०			
१	१९९४	घडियाल र मगर गोही	<i>Gavialis gangeticus</i> and <i>Crocodylus palustris</i>	३० अण्डा घडियाल गोही र ३० अण्डा मगर गोहीका	Atagawa Tropical and Alligator Garden	जापान	Eggs collected from wild
२	१९९५	घडियाल र मगर गोही	<i>Gavialis gangeticus</i> and <i>Crocodylus palustris</i>	३० अण्डा घडियाल गोही र ३० अण्डा मगर गोहीका	Atagawa Tropical and Alligator Garden	जापान	Eggs collected from wild
			जम्मा	६० अण्डा घडियाल गोहीका र ६० अण्डा मगर गोहीका			
१	१९९२	ब्वंसो	<i>Canis lupus chanco</i>	१	Osaka Municipal Tennogi Zoological Garden	जापान	Live animal (1 male wolf)
२	१९९८	चितुवा	<i>Panthera pardus</i>	२	Riyad Zoological Garden	साउदी अरेबिया	Cubs of live animal

अनुसूची २९ : नेपालबाट विभिन्न देशहरूलाई वन्यजन्तुको आखेटोपहार उपहार दिएको विवरण

क्र.सं.	निर्यात गरिएको मिति	प्रजातिको नेपाली नाम	प्रजातिको अंग्रेजी नाम	निर्यात गरिएको परिणाम	निर्यात गरिएको संस्था/व्यक्ति को नाम	निर्यात गरिएको देश	कैफियत
१	१९८७	घडियाल गोही	Gharial Crocodile	१	His Imperial Highness Prince Narahito	जापान	Stuffed Specimen
२	१९९८	गौर	Gaur	१	HRH Prince Khalid Bin Sultan Bin Abdulaziz, Saudi Arabia	साउदी अरबीया	1 hide (pelt and skull)
३	१९९८	पाटे बाघ	Tiger	१	HRH Prince Khalid Bin Sultan Bin Abdulaziz, Saudi Arabia	साउदी अरबीया	hide (pelt and skull)
४	१९९८	जरायो	Sambar Deer	१	HRH Prince Khalid Bin Sultan Bin Abdulaziz, Saudi Arabia	साउदी अरबीया	skull and hide
५	१९९८	काठे भालु	Sloth Bear	१	HRH Prince Khalid Bin Sultan Bin Abdulaziz, Saudi Arabia	साउदी अरबीया	skull and hide
६	१९९८	खर मजुर	Peacock	१	HRH Prince Khalid Bin Sultan Bin Abdulaziz, Saudi Arabia	साउदी अरबीया	skin and feather
७	२००२	चितुवा	Common Leopard	२	Nagababa of Gangotri dham	भारत	2 peice skin for religious purpose
जम्मा				८			

अनुसूची ३० : राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागबाट जारी नागरिक बडापत्र

क्र.सं.	सेवाको विवरण	सेवा लिने सेवाग्राहीले पेश गर्नु पर्ने कागजातहरू	लाग्ने समय	जिम्मेवार पदाधिकारी	कोठा नं.	बुझाउनु पर्ने दस्तुर
१	संरक्षित क्षेत्रभित्र नेपाली नागरिक/संस्थाबाट नमूना संकलन नगरिकन गरिने अध्ययन/अनुसन्धानको अनुमति	क. अध्ययन/अनुसन्धानको प्रस्ताव	३ दिनभित्र	इकोलो जिष्ट/सहायक इको लोजिष्ट	२३, २४	निःशुल्क
		ख. सिफारिस पत्र				
		ग. सेवाग्राहीको लिखित निवेदन				
२	संरक्षित क्षेत्रभित्र नेपाली नागरिक/संस्थाबाट नमूना सङ्कलन गरेर गरिने अध्ययन/अनुसन्धानको अनुमति	क. अध्ययन/अनुसन्धानको प्रस्ताव	१० दिनभित्र	इकोलो जिष्ट/सहायक इको लोजिष्ट	२३, २४	निःशुल्क
		ख. सिफारिस पत्र				
		ग. सेवाग्राही/संस्थाको लिखित निवेदन				
३	संरक्षित क्षेत्रभित्र विदेशी नागरिक/संस्थाले नेपाली अनुसन्धानमूलक संस्थासँग आवद्ध भई गरिने अध्ययन/अनुसन्धान अनुमति	क. अध्ययन/अनुसन्धानको प्रस्ताव	१५ दिनभित्र	इकोलो जिष्ट/सहायक इको लोजिष्ट	२३, २४	निःशुल्क
		ख. सिफारिस पत्र				
		ग. सेवाग्राहीको लिखित निवेदन				
ख. सिफारिस पत्र		ग. सेवाग्राहीको लिखित निवेदन				
		घ. राहदानीको प्रतिलिपि				
		ङ. आवद्ध संस्थाको सिफारिस पत्र र प्रमाण-पत्रको प्रतिलिपि				
		क. सेवाग्राहीको लिखित निवेदन				
४	वन्यजन्तु आयात/निर्यातमा अनुमति	ख. आयात/निर्यात गरिन लागिएको वन्यजन्तुको सङ्कलन गर्न तथा संकलन गरेका कानूनी प्रमाण/इजाजत	३० दिनभित्र	इकोलो जिष्ट/सहायक इको लोजिष्ट	२३, २४	स्वदेशी नागरिक रु. २,०००/-
						विदेशी नागरिक रु. ५,०००/-
						(विविध सिफारिस दस्तुर)

५	संरक्षित क्षेत्रको वार्षिक कार्यक्रम/मध्यवर्ती क्षेत्रको कार्यक्रमबारे जानकारी	क. मौखिक अनुरोध/सेवाग्राहीको लिखित निवेदन ख. सम्बन्धित कार्यलय/मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिको सिफारिस	२ दिनभित्र	योजना अधिकृत/सहायक योजना अधिकृत	२०, २२	निःशुल्क
६	मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापनको जानकारी	मौखिक अनुरोध	२ दिनभित्र	व्यवस्थापन अधिकृत/सहायक व्यवस्थापन अधिकृत	१२, १३, १४	निःशुल्क
७	वन्यजन्तु शिकार अनुज्ञापत्र (नियमित शिकार)	सेवाग्राहीको लिखित निवेदन	७ दिनभित्र	व्यवस्थापन अधिकृत/सहायक व्यवस्थापन अधिकृत	१२, १३, १४	रा.नि. तथा व.सं.नियमावली, २०३० को अनुसूची १ बमोजिमको दरद्वारा नेपाली नागरिक रु.१०००/- विदेशी नागरिक रु.५०००/-
८	नियमित शिकार आखेटोपहार अनुज्ञापत्र	सेवाग्राहीको लिखित निवेदन	३ देखि ७ दिनभित्र	व्यवस्थापन अधिकृत/सहायक व्यवस्थापन अधिकृत	१२, १३, १४	ऐन नियममा व्यवस्था भए बमोजिम ।
९	संरक्षित क्षेत्रभित्र सेवा सञ्चालन	क. सेवाग्राहीको लिखित निवेदन ख. सेवा सञ्चालन गर्ने प्रस्ताव	७ दिनभित्र कारवाही शुरु गर्ने	व्यवस्थापन अधिकृत/सहायक व्यवस्थापन अधिकृत	१२, १३, १४	निःशुल्क
१०	संरक्षित क्षेत्रभित्र भौतिक पूर्वाधारहरु निर्माण अनुमति/सहमति/प्रक्रिया	क. सेवाग्राहीको लिखित निवेदन ख. भौतिक पूर्वाधारको प्रस्ताव	७ दिनभित्र कारवाही शुरु गर्ने	व्यवस्थापन अधिकृत/सहायक व्यवस्थापन अधिकृत	१२, १३, १४	निःशुल्क
११	मध्यवर्ती क्षेत्र/संरक्षण क्षेत्रमा उद्योग दर्ता सहमति/अनुमति/प्रक्रिया	क. सेवाग्राहीको लिखित निवेदन ख. भौतिक पूर्वाधारको प्रस्ताव/सम्बन्धित निकायको सिफारिस	७ दिनभित्र कारवाही शुरु गर्ने	व्यवस्थापन अधिकृत/सहायक व्यवस्थापन अधिकृत	१२, १३, १४	निःशुल्क
१२	वन्यजन्तु चोरी शिकार नियन्त्रण सम्बन्धी जानकारी	मौखिक अनुरोध	२ दिनभित्र	अनुसन्धान अधिकृत/सहायक अनुसन्धान अधिकृत	२१, ३५, ३३	निःशुल्क
१३	संरक्षित क्षेत्रभित्र अवलोकन भ्रमणको अनुमति	१. सेवाग्राहीको लिखित निवेदन (लाग्ने समयको विवरण सहित) २. भ्रमणकर्ताहरुको नामावली	१ देखि ३ दिनभित्र	संरक्षण शिक्षा अधिकृत/सहायक संरक्षण शिक्षा अधिकृत	१५, १५/१, १६	ऐन नियममा व्यवस्था भए बमोजिम

१४	वृत्तचित्र छायांकन अनुमति पत्र	क. सेवाग्राहीको लिखित निवेदन	३ दिनभित्र	संरक्षण शिक्षा अधिकृत/सहायक संरक्षण शिक्षा अधिकृत	१५, १५/१, १६	नेपाली नागरिकलाई रु. १०,०००।- साकं मुलुकका नागरिकलाई रु. ५०,०००।- अन्य विदेशी नागरि कलाई यू.एस. डलर १५,०००।-
		ख. वृत्तचित्रको पटकथाको प्रतिलिपि				
		ग. सूचना तथा संचार मन्त्रालयको सहमति पत्र				
		घ. नियमानुसार छायांकन दस्तूर बुझाएको रसिद				
१५	जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने तथा सूचनामूलक सामग्री	सेवाग्राहीको लिखित निवेदन वा मौ खिक अनुरोध	२ दिनभित्र	संरक्षण शिक्षा अधिकृत/सहायक संरक्षण शिक्षा अधिकृत	१५, १५/१, १६	निः शुल्क
१७	साहसिक पर्यटकीय गतिविधिको सहमति	क. साहसिक गतिविधिको प्रस्ताव ख. सेवाग्राहीको लिखित निवेदन	३ दिनभित्र कावाही शुरु गर्ने	संरक्षण शिक्षा अधिकृत/सहायक संरक्षण शिक्षा अधिकृत	१५, १५/१, १६	हिमाली तथा पहाडी संरक्षण क्षेत्रभित्र साहसिक पर्यटकीय सेवाहरू सञ्चालन गर्ने कार्यविधि २०६७ को अनुसूची १ बमोजिमको दस्तुर ।
१८	पुस्तकालय सेवा	मौखिक अनुरोध/सेवाग्राहीको लिखित निवेदन	२ दिनभित्र	सहायक संर क्षण शिक्षा अधिकृत/पुस्तकालय सहायक	३९	निःशुल्क
१९	विविध सूचना सम्बन्धी जानकारी	मौखिक अनुरोध/सेवाग्राहीको लिखित निवेदन	२ दिनभित्र	सूचना अधिकारी		सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, नियमानुसार दस्तुर ।
२०	गुनासो सुन्ने अधिकारी	-	-	महानिर्देशक		-

नेपाल सरकार

वन तथा वातावरण मन्त्रालय

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग

बबरमहल, काठमाडौं